

บทที่ 4

ผลการศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรม ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ โครงสร้างทางภาษาและวัฒนธรรม ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย จำนวน 800 ปริศนา ซึ่งแบ่งออกเป็นปริศนาของจีนจำนวน 400 ปริศนา และปริศนาคำทายของไทยจำนวน 400 ปริศนา แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ศึกษาเปรียบเทียบ โครงสร้างทางภาษาในปริศนาคำทายของจีนกับไทยและศึกษาวัฒนธรรม ที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยของจีนกับไทย

1. การศึกษาเปรียบเทียบโครงสร้างทางภาษาในปริศนาคำทายของจีนกับไทย

การศึกษาค้นคว้าเปรียบเทียบ โครงสร้างทางภาษา ใช้กรอบในการวิเคราะห์ปริศนาคำทาย ของจีนกับไทย ซึ่งผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 3 ส่วน คือ

1. การใช้คำ
 - 1.1 การซ้ำคำ
 - 1.2 การใช้คำสองแง่สองง่าม
2. การใช้โวหาร
 - 2.1 การใช้โวหารอุปมา
 - 2.2 การใช้โวหารสัทพจน์
 - 2.3 การใช้โวหารปฏิภาคพจน์
 - 2.4 การใช้โวหารนุกลาธิฐาน
3. การเล่นภาษา
 - 3.1 คำพวน
 - 3.2 คำพ้องเสียง
 - 3.3 แปลความหมายจากคำถาม
 - 3.4 ตัดสระ พยัญชนะในคำถามมาเป็นคำตอบ

ปริศนาคำทาย (Riddle) เป็นข้อมูลทางคติชนประเภทมุขปาฐะ (Oral literature) ได้รับความนิยมแทบทุกชาติทุกภาษา และยังคงนิยมกันตั้งแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน เพราะการฝึกเขาวนัปัญญาเป็นสิ่งจูงใจ (Motivation) ให้คนอยากคิด อยากแก้ปัญหา นอกจากต้องมองสิ่งต่างๆ อย่างพิจารณาแล้ว ยังเป็นการพักผ่อนที่สนุกสนาน โดยมีลักษณะการเรียงร้อยภาษาให้เป็นปริศนานับเป็นการเสริมสร้างสติปัญญา และฝึกปฏิภาณไหวพริบ โดยทางอ้อมให้แก่สมาชิกผู้เยาว์ของสังคม เพราะต้องใช้การสังเกตแยกแยะสร้างสรรค์รูปคำมาผูกปมปริศนาได้อย่างมีความหมายและยังเป็นการฝึกฝนการใช้ภาษาอย่างมีศิลปะเพราะทุกชาติทุกภาษามีรูปแบบของปริศนาที่เป็นร้อยกรอง มีสัมผัสคล้องจองกัน (เรณู อรรถฐาเมศร์, 2535: 86)

1. การใช้คำ

1.1 การซ้ำคำ

การซ้ำคำเป็นคำที่สร้างขึ้นใหม่ โดยการนำคำใดคำหนึ่งมากล่าวซ้ำ อาจทำให้ความหมายคงเดิมหรือเปลี่ยนแปลงก็ได้ การซ้ำคำเป็นกลวิธีในการแต่งเพื่อให้เกิดความงามแห่งวรรณศิลป์ การซ้ำคำในการศึกษาคำนี้ มีความหมายถึงกลวิธีที่ใช้คำคำเดียวกันซ้ำกันในปริศนาคำทาย อาจวางไว้ติดกันแบบคำซ้ำ, วางไว้แยกจากกันในวรรคเดียวกันหรือต่างวรรคก็ได้ เช่น คำว่า สวยๆ เป็นการซ้ำคำที่มีลักษณะเป็นคำซ้ำ เกิดจากการกล่าวคำว่า “สวย” ซ้ำกันสองครั้ง ซึ่งคำว่า “สวย” คำที่สองเป็นการกล่าวเพื่อเน้นคำว่า “สวย” คำแรกให้มน่าหนักมากขึ้น หรือคำว่า “มองไปมองมา” เป็นการซ้ำคำว่า “มอง” โดยวางไว้แยกจากกันและมีคำว่า “...ไป ... มา” ประสมอยู่ด้วย หรือเป็นการซ้ำคำต่างวรรค เช่น อะไรเอ๋ย นารีมีรู มีเม็ดหน้าดูอยู่ในรูนารี (ต่างหู)

การซ้ำคำในภาษาจีนและภาษาไทยมีอยู่เป็นจำนวนมาก ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเปรียบเทียบ รูปแบบ และความหมายของการซ้ำคำในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ซึ่งจะแบ่งออกเป็นคำซ้ำในวรรคเดียวกัน และการซ้ำคำต่างวรรคกันดังนี้

จากการศึกษาโครงสร้างทางภาษาในปริศนาคำทายของจีนกับไทยในด้านการซ้ำคำสรุปได้ว่าการซ้ำคำในปริศนาของจีนกับไทยแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ การซ้ำคำในวรรคเดียวกัน กับ การซ้ำคำต่างวรรค การซ้ำคำในวรรคเดียวกันมีทั้งหมด 11 รูปแบบตามตาราง

ตาราง 1 สรุปจำนวนการซ้ำคำในวรรคเดียวกันรูปแบบต่างๆ ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย

	แบบ AA	แบบ AAA	แบบ AABB	แบบ ABAB	แบบ ABAC	แบบ ABCB	แบบ ABB	แบบ AAB	แบบ ABA	แบบ A...A...	แบบ A...A...A..
ภาษาจีน	36	3	22	-	21	3	27	15	20	10	5
ภาษาไทย	12	-	4	1	29	1	5	1	4	-	-

จากตาราง 1 พบว่า การซ้ำคำในวรรคเดียวกันในปริศนาคำทายของจีนกับไทย มีทั้งหมด 11 รูปแบบ ในปริศนาคำทายของจีนปรากฏ 10 รูปแบบ และปริศนาคำทายของไทย ปรากฏ 8 รูปแบบ

การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ AA ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เป็นรูปแบบที่สร้างขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงความหมายของคำเดิมให้มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ทำให้ความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม และทำให้เกิดพหูพจน์และทำให้เกิดมโนภาพและความรู้สึกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การซ้ำคำรูปแบบ AA ในปริศนาคำทายของจีนยังทำให้คำพูดมีความอ่อนโยน

การซ้ำคำรูปแบบ AAA ในปริศนาคำทายของจีนเท่านั้นเป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกกับเสียงธรรมชาติชนิดนั้น ได้ชัดเจนยิ่งกว่าการกล่าวซ้ำเพียงสองคำ

การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ AABB ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ทำให้ความหมายของคำไม่เจาะจงเท่าคำเดิม ทำให้คำเดิมมีความหมายเป็นพหูพจน์ และทำให้มีความหมายว่าทำอาการสองอย่างสลับกันหลายครั้ง

การซ้ำคำรูปแบบ ABAB พบเฉพาะในปริศนาคำทายของไทย ทำให้คำเดิมมีน้ำหนักมากขึ้นมีความหมายว่าทำอาการนั้นเรื่อย ๆ ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่ง

การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของจีนกับไทยส่วนใหญ่ในตำแหน่ง B และ C มักเป็นคำตรงข้ามกัน ทำให้การกระทำนั้นสลับกันไปสลับกันมาอย่างต่อเนื่องทำให้มีความหมายไม่เจาะจงแน่นอนเท่าคำเดิม นอกจากนี้รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของจีนกับไทยในตำแหน่ง B และ C ยังปรากฏคำที่มีความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมกัน ทำให้การซ้ำคำนั้นมีความหมายหนักแน่นมากขึ้น

การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ ABCB ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย การซ้ำคำลักษณะนี้จะทำให้ความหมายของคำมีน้ำหนักมากขึ้น

การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ ABB ในปริศนาคำทายของจีนกับไทยทำให้เห็นภาพพจน์ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นการเสริมบท ทำให้คำที่ซ้ำมีความหมายว่าเปลี่ยนไป และซ้ำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ นอกจากนี้การใช้การซ้ำคำในลักษณะนี้ในปริศนาคำทายของไทยยังทำให้คำดังกล่าวเกิดความชัดเจนและชี้เฉพาะมากยิ่งขึ้น

การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ AAB ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย มักเป็นการซ้ำคำที่ช่วยให้เกิดภาพพจน์ชัดเจน และซ้ำเพื่อเสริมบท หรือซ้ำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ

การซ้ำคำรูปแบบการซ้ำคำแบบ ABA ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย จึงทำให้ความหมายมีน้ำหนักมากขึ้นหรือทำให้คำกริยานั้นมีความหมายสักครู่ หรือเป็นการอธิบายกิริยาอาการ

การซ้ำคำรูปแบบ A...A... เป็นรูปแบบของปริศนาคำทายที่ปรากฏเฉพาะของจีน ทำให้ปริศนาคำทายเกิดจังหวะในการอ่านมากยิ่งขึ้น และทำให้ทำให้เกิดความหมายที่ชัดเจนเน้นย้ำ

การซ้ำคำรูปแบบ A...A...A... เป็นรูปแบบของปริศนาคำทายที่ปรากฏเฉพาะปริศนาคำทายของจีนทำให้ผู้ทายปริศนาคำทายเกิดจินตภาพถึงที่ไม่มีและสิ่งที่มีมากกว่าการกล่าวเพียงครั้งเดียว และเพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ชัดเจน

การซ้ำคำต่างวรรคกันมีทั้งหมด 2 รูปแบบ ได้แก่ รูปแบบ A_A_ และ รูปแบบ A__A การซ้ำคำรูปแบบ A_A_ ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เพื่อเป็นการเพิ่มน้ำหนักของปริศนาคำทายให้เกิดภาพพจน์และความรู้สึกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การซ้ำคำในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรคทำให้เกิดจังหวะและความกลมกลืนกันของปริศนาคำทาย และถือเป็นความสามารถในการใช้ภาษาให้เกิดสุนทรียะ

การซ้ำคำรูปแบบ A__A ในปริศนาคำทายของจีนกับไทยทำให้เกิดจังหวะการใช้ภาษาเพียงแต่เป็นการย้ำความให้ชัดเจนเท่านั้น

1.2 การซ้ำคำในวรรคเดียวกัน

การซ้ำคำในวรรคเดียวกัน เป็นการวางตำแหน่งคำที่ซ้ำในวรรคเดียวกัน จากการศึกษาพบว่าในปริศนาคำทายของจีนกับไทยมีหลายลักษณะ คือ

การซ้ำคำรูปแบบ AA

การซ้ำคำรูปแบบ AA เกิดจากการกล่าวคำ A ซึ่งเป็นคำพยางค์เดียวซ้ำสองครั้ง ซึ่งคำที่ซ้ำกันนั้นอยู่ชิดกันในวรรคเดียวกัน การซ้ำคำรูปแบบนี้ก็คือ “คำซ้ำ” นั่นเอง เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

gāogāo gèzǐ yīshēn qīng liǎnér jīnhuáng xǐyíngyíng

(1) 高高 个子 一身 青，脸儿 金 黄 喜 盈 盈，

รูปร่างสูงๆ เขียวทั้งตัว ใบหน้าเหลืองทองแสนปีติ

tiāntiān xiàngzhe tàiyáng xiào jié de guǒshí shùbùqīng xiàngrikuí

天天 向着 太阳 笑，结的 果实 数不清。(向日葵)

ทุกๆ วันหันไปยิ้มกับตะวัน ผลที่ออกมานับไม่ถ้วน (ดอกทานตะวัน)

yī wù shēng lái zhēn jiào miào bái guāng dào dào kōng zhōng pǎo

(2) 一物 生来 真 叫 妙，白光 道道 空中 跑，

สิ่งหนึ่งเกิดมาได้ชื่อว่าวิเศษจริง แสงขาวเป็นเส้นๆ วิ่งบนท้องฟ้า

hán dōng shí jié wú chù zhǎo bào yǔ tiān qì cháng jiàn dào shǎn

寒 冬 时 节 无 处 找，暴 雨 天 气 常 见 到。(闪电)

ช่วงเวลาหน้าหนาวไม่รู้จักไปหาที่ไหน มักจะพบได้ตอนอากาศฝนฟ้าคะนอง (ฟ้าแลบ)

shēng lái gāng tóu tiě bì yī níng jiù liú yǎn lèi

(3) 生来 钢 头 铁 臂 一 拧 就 流 眼 泪，

เกิดมามีหัวเหล็กกล้ามีแขนเหล็ก พอบิดก็หลั่งน้ำตาไหล

yǎn lèi huā huā rú yǔ qiān wàn bú yào làng fèi shuǐ lóng tóu

眼 泪 哗 哗 如 雨，千 万 不 要 浪 费。(水 龙 头)

น้ำตาไหลซ่าซ่าราวห่าฝน อย่างไรก็ตามก็ขออย่าได้ฟุ่มเฟือยเลย (ก๊อกน้ำ)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ AA ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 36 คำ ทั้งคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำลักษณะนาม รวมถึงคำวิเศษณ์ ซึ่งการซ้ำคำลักษณะนี้ ทำให้ความหมายของคำเดิมมีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ทำให้ความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม และทำให้เกิดพหูพจน์และทำให้เกิดมโนภาพและความรู้สึกมากยิ่งขึ้น หรือทำให้คำพุดนั้นมีความอ่อนโยน นอกจากนี้ การซ้ำคำแบบ AA ยังมีซ้ำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ

คำว่า “高高 (gāo gāo) (เกา เกา)” ในปริศนาคำทาย

gāogāo gèzi yìshēn qīng liǎnér jīnhuáng xǐyíngyíng

高高 个子 一身 青，脸儿 金 黄 喜 盈 盈，

รูปร่างสูงๆ เทียวทั้งตัว ใบหน้าเหลืองทองแสนปิติ

tiāntiān xiàngzhe tàiyáng xiào jié de guǒshí shùbùqīng

天天 向着 太阳 笑，结的 果实 数不清。

xiàngrikuí

(向日葵)

ทุกว้ันหันไปยิ้มกับตะวัน ผลที่ออกมานับไม่ถ้วน (ดอกทานตะวัน)

คำว่า “高 (gāo)” คำเดิมมีความหมายว่า “สูง” เมื่อซ้ำคำเดิมอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ความหมายของคำเดิมมีน้ำหนักมากขึ้น รู้สึกสูงมากยิ่งขึ้นกว่าการใช้คำว่า “高 (gāo)”

เพียงคำเดียว คำว่า “道道 (dào dào)” ในปริศนาคำทาย

yī wù shēng lái zhēn jiào miào bái guāng dào dào kōng zhōng pǎo

一物 生来 真 叫 妙，白光 道道 空中 跑，

สิ่งหนึ่งเกิดมาได้ชื่อว่าวิเศษจริง แสงขาวเป็นเส้นๆ วิ่งบนท้องฟ้า

hán dōng shí jié wú chù zhǎo bào yǔ tiān qì cháng jiàn dào shǎn

寒冬 时节 无处 找，暴雨 天气 常见 到。(闪电)

ช่วงเวลาน้ำหนาวไม่รู้จะไปหาที่ไหน มักจะพบได้ตอนอากาศฝนฟ้าคะนอง (ฟ้าแลบ)

คำว่า “道 (dào)” คำเดิมในที่นี้มีความหมายว่า “เส้น” เมื่อซ้ำคำเดิมอีกครั้งหนึ่ง ทำให้ความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม ไม่ได้หมายถึงเส้นใดเส้นหนึ่ง แต่หมายถึงเส้นใดก็ได้ นอกจากนี้การซ้ำคำนี้ยังทำให้เกิดความหมายเป็นมโนภาพว่ามีจำนวนเส้นเพิ่มมากขึ้น ไม่ใช่เส้นเดียวแต่เป็นหลายๆเส้น

คำว่า “看看 (kàn kàn) (ค่าน ค่าน)” ในปริศนาคำทาย

hǎo sì yī shuāng shǒu shí gè shǒu zhǐ tóu

好似 一 双 手，十 个 手 指 头，

ดูเหมือนคู่หนึ่ง มีนิ้วมือ 10 นิ้ว

kànkan guāng shì pí mōmō méi gǔtōu shǒutào

看看 光 是 皮，摸摸 没 骨 头。(手套)

ดูไปเพียงหนึ่งหุ้ม คลำไปก็ไม่มีกระดูก (ถุงมือ)

คำว่า “看 (kàn)” คำเดิมมีความหมายว่า “ดู” เมื่อซ้ำคำเดิมอีกครั้งหนึ่ง ทำให้คำว่า “看 (kàn)” มีความหมายว่าทำกริยานั้นสักเล็กน้อย หรือทำกริยานั้นสักครู่ รวมความแล้วคำนี้เมื่อกล่าวซ้ำการสองครั้งจะมีความหมายว่า “ดูสักครู่” นอกจากนี้ คำกริยาที่ซ้ำยังทำให้คำพูดอ่อนโยน และมีลักษณะในเชิงปริศนาหรือคิ้ว

คำว่า “家家 (jiā jiā) (เจีย เจีย)” ในปริศนาคำทาย

zhè duǒ huāer zhēn qíguài dìshàng bù kāi shàng kāi
这 朵 花 儿 真 奇 怪 ， 地 上 不 开 手 上 开 ，
ดอกไม้ดอกนี้แปลกจริงๆ ดอกไม้บานบนพื้นบานบนมือ

qíngtiān bù kāi yǔtiān kāi jiājiā dōu yǒu búyòng zāi yǔsǎn
晴 天 不 开 雨 天 开 ， 家 家 都 有 不 用 栽 。 (雨 伞)
ฟ้าใสไม่บานหน้าฝนบาน ทุกๆบ้านต่างมีไม่ต้องปลูก (ร่ม)

คำว่า “家 (jiā)” คำเดิมมีความหมายว่า “บ้าน, ครอบครัว” เมื่อซ้ำคำว่า “家 (jiā)” อีกครั้งหนึ่ง ทำให้มีความหมายไม่เจาะจงไม่ได้หมายถึงเป็นบ้านเดียวแต่หมายถึงหลายบ้าน นอกจากนี้ การซ้ำคำแบบ AA ยังมีซ้ำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น

คำว่า “哗哗 (guā guā) (ฮวาฮวา)” และคำว่าในปริศนาคำทาย

shēnglái gāngtóu tiěbì yī nǐng jiù liú yǎnlèi
生 来 钢 头 铁 臂 一 拧 就 流 眼 泪 ，
เกิดมามีหัวเหล็กกล้ามีแขนเหล็ก พอบิดก็หลั่งน้ำตาไหล

yǎnlèi huāhuā rúyǔ qiānwàn búyào làngfèi shuǐlóngtóu
眼 泪 哗 哗 如 雨 ， 千 万 不 要 浪 费 。 (水 龙 头)
น้ำตาไหลซ่าซาราวท่าฝน อยากรักขอย่าได้ฟุ่มเฟือยเลย (ก๊อกน้ำ)

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย แคร่ร้อนๆ รำละครอยู่กลางถนน (ตำรวจจราจร)
- (2) อะไรเอ่ย เป็นแผ่นๆ แขนงไว้ ฉีกแผ่นเก่าทิ้งไป แผ่นใหม่ก็มา (ปฏิทิน)
- (3) อะไรเอ่ย เมื่อเล็กๆ แนนหนักหนา เมื่อชราหลวมโพรง (มะขาม)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ AA ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 12 คำ ทั้งคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำลักษณะนาม รวมถึงคำวิเศษณ์ ซึ่งการซ้ำคำลักษณะนี้สร้างขึ้นเพื่อเปลี่ยนแปลงความหมายของคำเดิมให้มีน้ำหนักเพิ่มขึ้น ทำให้ความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม และทำให้เกิดพหูพจน์และทำให้เกิดมโนภาพและความรู้สึกมากยิ่งขึ้น เช่น คำว่า “ร้อนๆ” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ่ย แคร่ร้อนๆ รำละครอยู่กลางถนน (ตำรวจจราจร)”

คำว่า “ร้อน” คำเดิมมีความหมายว่า ว. มีความรู้สึกตามผิวหนังเหมือนถูกไฟเป็นต้น (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542: 929) เมื่อซ้ำคำว่า “ร้อน” อีกครั้งหนึ่งโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก ทำให้ความหมายของคำว่า “ร้อน” คำเดิมมีน้ำหนักมากขึ้น รู้สึกร้อนมากยิ่งขึ้นกว่าการใช้คำว่า “ร้อน” เพียงคำเดียว

คำว่า “เล็ก” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย เมื่อเล็กๆ เน้นหนักหนา เมื่อชราหลวมโพรก (มะขาม)”

คำว่า “เล็ก” คำเดิมในที่นี้มีความหมายว่า “วัยเด็กวัยอ่อน” เมื่อซ้ำคำว่า “เล็ก” อีกครั้งหนึ่งโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก ทำให้ความหมายของคำว่า “เล็ก” มีน้ำหนักมากขึ้น ทำให้เกิดความรู้สึกว่าในวัยที่เด็กกว่าหรืออ่อนกว่าการใช้คำว่า “เล็ก” เพียงคำเดียว

คำว่า “แผ่น” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย เป็นแผ่นๆ แฉวนไว้ ฉีกแผ่นเก่าทิ้งไป แผ่นใหม่ก็มา (ปฏิทิน)”

คำว่า “แผ่น” คำเดิมในที่นี้เป็นลักษณะนามใช้เรียกสิ่งที่มีลักษณะแบนๆ อย่าง กระดาษหรือกระดาษ เช่น กระดาษแผ่นหนึ่ง กระดาษ 2 แผ่น. (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542: 744) เมื่อซ้ำคำว่า “แผ่น” อีกครั้งหนึ่งโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก ทำให้ความหมายของคำว่า “แผ่น” มีความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม ไม่ได้หมายถึงกระดาษ แผ่นใดแผ่นหนึ่ง แต่หมายถึงกระดาษแผ่นใดก็ได้ นอกจากนี้การซ้ำคำว่า “แผ่น” ยังทำให้เกิดมโนภาพว่ามีจำนวนแผ่นกระดาษเพิ่มมากขึ้น เป็นต้น

การซ้ำคำรูปแบบ AAA

การซ้ำคำรูปแบบ AAA เกิดจากการกล่าวคำ A ซึ่งเป็นคำพยางค์เดียวซ้ำสามครั้ง ซึ่งคำที่ซ้ำกันนั้นอยู่ชิดกันในวรรคเดียวกัน การซ้ำคำรูปแบบนี้มีอยู่ในปริศนาคำทายของจีน เท่านั้น เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

liǎnpí hòu dǔzi kōng dǎ tā sān gùnzi tā hǎn dōngdōngdōng gǔ
(1) 脸皮厚, 肚子空, 打它三棍子, 它喊“咚咚咚”。(鼓)

หน้าหนา ท้องว่างเปล่า ตีมันสามที มันตะโกน “ตุง ตุง ตุง” (กลอง)

zhǎng dé xiàng gè xiǎo qīngwā chàng qǐ gē lái qā qā qā,
(2) 长得像个小青蛙, 唱起歌来 喳喳喳,

รูปพรรณเหมือนกบตัวเล็กๆร้องเพลงขึ้นมา “จา จา จา”

yào chī dōngxī lù yá chǐ bù chī chóngzǐ chī tóufà lǐ fà tuī zi
要吃东西露牙齿, 不吃虫子吃头发。(理发推子)

เวลาจะกินของฟันโผล่ออกมา ไม่กินแมลง กินแต่เส้นเกศา(ปัตตาเลี่ยน)

xiǎoxiǎo chóng wēngwēngwēng fēiláifēiqù huācóng zhōng
(3) 小 小 虫 ， 嗡嗡 嗡嗡 ， 飞 来 飞 去 花 丛 中 ，

แมลงตัวเล็กๆ “หึ่ง หึ่ง หึ่ง” บินไปบินมา

cǎihuāmì chuánhuāfěn rénrén kuā tā ài láodòng mìfēng
采 花 蜜 ， 传 花 粉 ， 人 人 夸 它 爱 劳 动 。 (蜜 蜂)
กลางพุ่มไม้เก็บน้ำหวานเกสร แพร่ถ่ายเรณู ใครๆก็ชมว่ามันชอบทำงาน (ผึ้ง)

การซ้ำคำรูปแบบ AAA ในปริศนาคำทายของจีนทั้งเป็นคำเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น
คำว่า “嗡嗡嗡嗡(wēng wēng wēng) (เวิง เวิง เวิง)” ในปริศนาคำทาย

xiǎoxiǎo chóng wēngwēngwēng fēiláifēiqù huācóng zhōng
小 小 虫 ， 嗡嗡 嗡嗡 ， 飞 来 飞 去 花 丛 中 ，

แมลงตัวเล็กๆ “หึ่ง หึ่ง หึ่ง” บินไปบินมากลางพุ่มไม้

cǎi huāmì chuán huāfěn rénrén kuā tā ài láodòng mìfēng
采 花 蜜 ， 传 花 粉 ， 人 人 夸 它 爱 劳 动 。 (蜜 蜂)
เก็บน้ำหวานเกสร แพร่ถ่ายเรณู ใครๆก็ชมว่ามันชอบทำงาน (ผึ้ง)

คำว่า “咚咚咚 (dōng dōng dōng) (ตง ตง ตง)” ในปริศนาคำทาย

liǎnpí hòu dǔzi kōng dǎ tā sān gùnzi tā hǎn dōngdōngdōng gǔ
脸 皮 厚 ， 肚 子 空 ， 打 它 三 棍 子 ， 它 喊 “ 咚 咚 咚 ” 。 (鼓)

หน้าหนา ท้องว่างเปล่า ตีมันสามที มันตะโกน “ตุง ตุง ตุง” (กลอง)

การซ้ำคำรูปแบบนี้เพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ ทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกกับเสียง
ธรรมชาตินั้นได้ชัดเจนยิ่งกว่าการกล่าวซ้ำเพียงสองคำ

การซ้ำคำรูปแบบ AABB

การซ้ำคำรูปแบบAABB เกิดจากการซ้ำคำ A ซึ่งมีพยางค์เดียวสองครั้ง และการซ้ำคำ B
ซึ่งมีพยางค์เดียวสองครั้งเช่นกัน คำที่ซ้ำกันนั้นอยู่ชิดกันในวรรคเดียวกัน การซ้ำคำรูปแบบนี้
ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

niánniányuèyuè lì shuǐ zhōng búpà yǔ lái búpà fēng
(1) 年 年 月 月 立 水 中 ， 不 怕 雨 来 不 怕 风 ，

ทั้งปีทั้งเดือนยืนกลางน้ำ ไม่กลัวฝนและไม่กลัวลม

zhī wéi fāngbiàn dàjiā zǒu jiānchí rìyè bù shōugōng qiáo
只 为 方 便 大 家 走 ， 坚 持 日 夜 不 收 功 。 (桥)

เพียงเพื่อทุกคนเดินสะดวก ยืนหยัดทั้งวันคืนไม่เลิกงาน (สะพาน)

xiǎoxiǎo huābù sìfāngfāng zhěngzhěngqíqí dōu lǐ zhuāng
(2) 小小花布四方方，整整齐齐兜里装，

ผ้าดอกผืนเล็กๆ รูป 4 เหลี่ยม ใส่ไว้ในกระเป๋าย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

jiǎngjiū wèishēng tiāntiān xǐ gāngānjìngjìng dài shēnshàng
讲究卫生天天洗，干干净净带身上。

shǒujuàn
(手绢)

พิถีพิถันในสุขอนามัยจึงซักทุกวัน สะอาดสะอาดอันเยี่ยมสนิทพกติดตัว (ผ้าเช็ดหน้า)

jiěmèi liǎng gè yíyàng cháng jìnjìnchūchū zǒng chéng shuāng
(3) 姐妹两个一样长，进进出出总成双，

พี่น้อง 2 คน รูปพรรณเหมือนกัน เข้าเข้าออกออกรวมกันเป็นคู่

duōshǎo kǔ là suān tián wèi xiān qǐng tāmen chángyícháng kuàizi
多少苦辣酸甜味，先请她们尝一尝。(筷子)

รสขม เผ็ดเปรี้ยว หวาน ก็มากน้อย เชิญให้พวกเขาลองลิ้มชิมก่อน (ตะเกียบ)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ AABB ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 22 คำ การซ้ำคำลักษณะนี้ในปริศนาคำทายของจีนทำให้ความหมายของคำไม่เจาะจงเท่าคำเดิม ทำให้มีความหมายว่าทำอาการนั้นเรื่อยๆ ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่งหรือทำหลายครั้ง และทำอาการสองอย่างสลับกันหลายครั้งตามลำดับ ทำให้ความหมายของคำมีน้ำหนักมากขึ้น และทำให้เกิดภาพชัดเจนขึ้น เช่น

คำว่า “年年月月(nián niányuèyuè) (เหนียน เหนียน เย่อว เย่อว)” ในปริศนาคำทาย

niánniányuèyuè lì shuǐ zhōng búpà yǔ lái búpà fēng,
年年月月立水中，不怕雨来不怕风，

ทั้งปีทั้งเดือนยืนกลางน้ำ ไม่กลัวฝนและไม่กลัวลม

zhī wéi fāngbiàn dàjiā zǒu jiānchí rìyè bù shōu gōng qiáo
只为方便大家走，坚持日夜不收功。(桥)

เพียงเพื่อทุกคนเดินสะดวก ยืนหยัดทั้งวันคืนไม่เลิกงาน (สะพาน)

คำว่า “年(nián)” มีความหมายว่า “ปี” ส่วนคำว่า “月(yuè)” มีความหมายว่า “เดือน”

คำว่า “年月(niányuè)” เมื่อใช้คู่กันมีความหมายว่า “เวลา” แต่เมื่อซ้ำคำว่า “年月(niányuè)”

ทำให้ความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม ไม่ได้หมายถึงเวลาใดเวลาหนึ่งแต่หมายถึงตลอดเวลา

คำว่า “进进出出(jìn jìnchūchū) (จิ้น จิ้น ชู ชู)” ในปริศนาคำทาย

jiěmèi liǎng gè yíyàng cháng jìnjìnchūchū zǒng chéngshuāng
姐妹 两个一样长, 进进出出 总成双,
พี่น้อง 2 คน รูปพรรณเหมือนกัน เข้าเข้าออกออกรวมกันเป็นคู่

duōshǎo kǔ là suān tián wèi xiān qǐng tāmen chángyīcháng kuàizi
多少苦辣酸甜味, 先请她们尝一尝。(筷子)
รสขม เผ็ด เปรี้ยว หวาน ก็มากน้อย เชิญให้พวกเขาลองลิ้มชิมก่อน (ตะเกียบ)

คำว่า “进(jìn)” มีความหมายว่า “เข้า” ส่วนคำว่า “出(chū)” มีความหมายว่า “ออก”

คำว่า “进出(jìn chū)” เมื่อใช้คู่กันเป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า “เข้าออก” คำว่า “进出(jìn chū)” คำเดิมจะทำให้มีความหมายว่าทำอาหารนั้นเรื่อยๆ ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่งหรือทำหลายครั้ง และทำอาหารสองอย่างสลับกันหลายครั้งตามลำดับ

คำว่า “干干净净(gān gān jìng jìng) (กาน กาน จิ้ง จิ้ง)” ในปริศนาคำทาย

xiǎoxiǎo huābù sìfāngfāng zhěngzhěngqíqí dōu lǐ zhuāng
小小花布四方方, 整整齐齐 兜里装,
ผ้านอกผืนเล็ก ๆ รูป 4 เหลี่ยม ใส่ไว้ในกระเป๋าอย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย

jiǎngjiū wèishēng tiāntiānxǐ gāngānjìngjìng dài shēnshàng
讲究卫生天天洗, 干干净净 带身上。
shǒujuàn
(手绢)

พิธีถักในสุขอนามัยจึงซักทุกวัน สะอาดสะอาดเนียนสนิททุกติดตัว (ผ้าเช็ดหน้า)

คำว่า “干净(gān jìng)” คำเดิมนั้นเป็นคำคุณศัพท์ที่มีความหมายว่า “สะอาด” เป็นเอกพจน์ เมื่อซ้ำคำว่า “干净(gān jìng)” คำเดิมจะทำให้ความหมายของคำมีน้ำหนักมากขึ้น ทำให้มีความรู้สึกว่าการที่พูดถึงนั้นสะอาดมาก

คำว่า “閃閃爍爍(shǎn shǎn shuò shuò) (ส่าน ส่าน ชั่ว ชั่ว)” นปริศนาคำทาย

dà shíbǎn qīngyòuqīng shíbǎn shàngmian dìng yíndìng
大石板, 青又青, 石板上面钉银钉,
แผ่นหินใหญ่ สีน้ำเงินเข้ม ดอกตะปูเงินข้างบนแผ่นหิน

yíndìng gègè huì zhǎyǎn shǎnshǎnshuòshuò liàngjīngjīng xīng
银钉个个会眨眼, 闪闪爍爍 亮晶晶。(星)
ตะปูเงินแต่ละตัวกระพริบตาได้ ระยิบระยับพราวแวววาว (ดาว)

คำว่า “闪烁 (shǎn shuò)” คำเดิมนั้นเป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า “กระพริบ” เป็นเอกพจน์ เมื่อซ้ำคำว่า “闪烁 (shǎn shuò)” คำเดิมจะทำให้เกิดภาพชัดเจนขึ้น มีความรู้สึกได้เห็นภาพดาวกระพริบมากมายอยู่บนฟ้าจนเกิดภาพแสงสว่างไปทั่ว

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย กลัวยสามผลแบ่งให้พี่ป้าน้องๆ จะได้คนละเท่าไร (1 ผล)
- (2) อะไรเอ่ย ชื่อเหมือนเชือก เปลือกไว้ขาย เข้าๆสายๆ บินไปบินมา (แมลงปอ)
- (3) อะไรเอ่ย ปลาเป็นชื่อกิริยาไปๆมาๆ ไม่อยู่กับที่ (ปลาไหล)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ AABB ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 4 คำ คือ พี่ป้าน้องๆ เข้าๆสายๆ ปลุกๆปล้ำๆ และไปๆมาๆ การซ้ำคำในลักษณะนี้ ในปริศนาคำทายของไทยเป็นการซ้ำคำเพื่อ ทำให้คำเดิมมีความหมายเป็นพหูพจน์ ทำให้ ความหมายไม่เจาะจงเท่าคำเดิม และทำให้มีความหมายว่าทำอาการสองอย่างสลับกันหลายครั้ง เช่น

คำว่า “พี่ป้าน้องๆ” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ่ย กลัวยสามผลแบ่งให้พี่ป้าน้องๆ จะได้คนละเท่าไร (1 ผล)”

คำว่า “พี่ป้าน้อง” ซึ่งเป็นคำเดิมนั้นเป็นคำนามมีความหมายเป็นเอกพจน์ แต่เมื่อซ้ำ คำว่า “พี่ป้าน้อง” อีกครั้งหนึ่งโดยใช้เครื่องหมายไม้ยมก ทำให้เกิดความหมายเป็นพหูพจน์

คำว่า “ปลุกๆปล้ำๆ” และ “ไปๆมาๆ” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ่ย หญิงนอนหงาย ชายนอนคว่ำ ปลุกๆปล้ำๆ น้ำไหลจ๊อก (โม้)”

“อะไรเอ่ย ปลาเป็นชื่อกิริยาไปๆมาๆ ไม่อยู่กับที่ (ปลาไหล)”

ทั้งสองคำนี้เมื่อใช้เครื่องหมายไม้ยมกซ้ำคำเดิมจะทำให้มีความหมายว่าทำอาการนั้น เรื่อยๆ ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่งหรือทำหลายครั้ง และทำอาการสองอย่างสลับกันหลายครั้ง ตาม ลำดับ เป็นต้น

การซ้ำคำรูปแบบ ABAB

การซ้ำคำรูปแบบ ABAB เกิดจากการซ้ำคำประสม AB ซึ่งมี 2 พยางค์ โดยกล่าวคำ AB ซ้ำสองครั้ง ซึ่งคำประสม AB ที่ซ้ำกันนั้นอยู่ชิดกันในวรรคเดียวกัน การซ้ำคำแบบนี้ในการศึกษาครั้งนี้ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยเท่านั้น เช่น

ปริศนาคำทายของไทย

(1) อะไรเอ่ย ปลายได้ที่มรุ เสียงดังฟุดฟู พองเอาพองเอา (คนสูบลูกบอล)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAB ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 1 คำ คือคำว่า “พองเอาพองเอา” คำว่า “พองเอา” ในที่นี้มีความหมายว่า เป็นคำกริยา มีความหมายว่า ก. อากาศที่โป่งหรือฟูขึ้นมาเพราะมีอากาศหรือน้ำเป็นต้นอยู่ภายใน เช่น ลูกโป่ง พองลม ลูกน้ำร้อนลวกหนังพอง เขียบไฟ เท้าพอง, ทำให้โป่ง ฟู หรือตั้งขึ้น เช่น อี๋อย่างพอง ตัว เป่าลูกโป่งให้พอง เป่าปี่จนแก้มพอง ลิงพองขน แมวทำขนพอง; ขยายตัวให้โตขึ้นเช่น เห็ดหูหนูเมื่อแช่น้ำย้อมพองตัว ข้าวตังเมื่อเอาไปทอดก็จะพอง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542: 549) เมื่อซ้ำคำว่า “พองเอา” ทำให้ความหมายของคำว่า “พองเอา” มีน้ำหนักมากขึ้นมีความหมายว่าทำอาการนั้นเรื่อย ๆ ติดต่อกันในระยะเวลาหนึ่ง

การซ้ำคำรูปแบบ ABAC

การซ้ำคำรูปแบบ ABAC เกิดจากการซ้ำคำ A พยางค์เดียวในตำแหน่ง A สองครั้ง และมีคำอื่นซึ่งเป็นคำพยางค์เดียวแทรกในตำแหน่ง B และ C ซึ่งคำในตำแหน่ง B และ C เป็นคำที่ไม่ใช่คำเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นคำชนิดใดก็ได้ การซ้ำคำแบบนี้มีอยู่ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

tā de dùpí zhǎng dé guài , néng dà néng xiǎo biàn huà kuài
(1) 它的肚皮长得怪, 能大能小 变化快,

หนังท้องของมันมีรูปร่างแปลกใหญ่ได้เล็กได้เปลี่ยนแปลงไว

dùlǐ zhuāng de dōu shì gē , yī zhāng yī suō lè kāi huái 。(shǒufēngqín
肚里装的都是歌, 一张一缩 乐开怀。(手风琴)

ที่ใส่ในท้องหนะ เพลงทั้งนั้นกางที่หุบที่ คนตรีสนุกเต็มที (หีบเพลงชัก)

zhè gè jīqì liǎobuqǐ zuǐbā dà dé zhēn xīqí
(2) 这个机器了不起, 嘴巴大得真稀奇,

เครื่องจักรกลอันนี้ยอดเยี่ยม ปากมันใหญ่เสียนแปลกจริงๆ

yī zhāng yī hé sòng lái sòng qù wā hé yùn tǔ shěng lì qì wātǔjī
一张一合 送来送去, 挖河运土省力气。(挖土机)

อ้าที่หุบที่ ส่งไปส่งมา ขุดแม่น้ำขนดินทุ่มแรงดี (เครื่องขุดดิน)

dū dū dū dū dū dū néng sǎodì huì zhuāngtǔ
(3) 嘟嘟嘟, 嘟嘟嘟, 能扫地, 会装土,

ตูป ตูป ตูป ตูป ตูป ตูป กวาดพื้นได้ ใส่จี๋ดินได้

āyí kāi tā sǎo jiēdào , yòu kuài yòu hǎo bú qǐ tǔ sāochénjī
阿姨开它扫街道, 又快又好不起土。(扫尘机)

คุณน้าเปิดมันกวาดถนนหนทาง ทั้งเร็วทั้งดี ดินก็ไม่ฟุ้ง (เครื่องกวาดฝุ่น)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาคำนี้ มีจำนวน 21 คำ การซ้ำคำประเภทนี้ คำที่ซ้ำไม่ได้ยู่ตำแหน่งซิดกัน รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของจีนส่วนใหญ่ในตำแหน่ง B และ C มักเป็นคำตรงข้ามกัน มักมีความหมายว่าทำให้การกระทำนั้นสลับกันไปสลับกันมาอย่างต่อเนื่อง หรือทำให้มีความหมายไม่เจาะจงแน่นอนนอกเหนือคำเดิม นอกจากนี้ รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของจีนในตำแหน่ง B และ C ยังปรากฏคำที่มีความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมกัน ทำให้การซ้ำคำนั้นมีความหมายหนักแน่นมากขึ้น เช่น

คำว่า “送来送去(sòng lái sòng qù)” (ซ่ง หลาย ซ่ง ซวี) ในปริศนาคำทาย

zhè gè jīqì liǎobuqǐ zuǐbā dà dé zhēn xīqí
这个机器了不起, 嘴巴大得真稀奇,

เครื่องจักรกลอันนี้ยอดเยี่ยม ปากมันใหญ่เสียดจนแปลกจริงๆ

yīzhāngyīhé sòngláisòngqù wā hé yùn tǔ shěng lì qì wātǔjī
一张一合 送来送去, 挖河运土省力气。(挖土机)

อ้าที่หุบที่ ส่งไปส่งมา ขุดแม่น้ำขนดินทუნแรงดี (เครื่องขุดดิน)

คำว่า “送 (sòng)” มีความหมายว่า “ส่ง” ส่วนคำว่า “来(lái)” และคำว่า “去(qù)” มีความหมายว่า “มา” และ “ไป” เมื่อซ้ำคำว่า “送 (sòng)” โดยมีคำตรงกันข้ามคำว่า “来(lái)” และคำว่า “去(qù)” แทรกตามหลังคำเดิมและคำที่ซ้ำ ทำให้มีความหมายไม่ซ้ำแค่ “ส่งไป” หรือ “ส่งมา” แต่ทำให้การกระทำ “ส่ง” นั้นสลับกันไปสลับกันมาอย่างต่อเนื่อง

คำว่า “有前有后(yǒu qián yǒu hòu)” (โหย่ว เฉียน โหย่ว โฮ่ว) ในปริศนาคำทาย

jiéban lǚxíng duì chéng xíng yǒuqiányǒuhòu bú luàn rǎng
结伴旅行对成行, 有前有后不乱嚷,

คณะเดินทางที่เคียงข้างกันเป็นแถว มีหน้ามีหลัง เป็นระเบียบไม่เอะอะวุ่นวาย

chūn nuǎn huā kāi wǎng běi qù qiū fēng yì qǐ huí nán guó yàn
春暖花 开往北去, 秋风一起回南国。(雁)

มุ่งเหนือไปในฤดูใบไม้ผลิอันอบอุ่นดอกไม้บาน

แล้วกลับทางใต้ด้วยกันพร้อมกับลมแห่งฤดูใบไม้ร่วง (ห่านป่า)

คำว่า “前(qián)” และคำว่า “后(hòu)” มีความหมายว่า “หน้า” และ “หลัง”, ส่วนคำว่า “有(yǒu)” มีความหมายว่า “มี” การซ้ำคำว่า “有(yǒu)” โดยมีคำว่า “前(qián)” และ “后(hòu)” แทรกตามหลังคำเดิมและคำที่ซ้ำ ทำให้ความหมายไม่เจาะจง

คำว่า “又快又好(yòu kuài yòu hǎo) (ไย่ว ไย่ว ไย่ว เหา)” ในปริศนาคำทาย

dū dū dū dū dū dū néng sǎodì huì zhuāngtǔ
 嘟 嘟 嘟, 嘟 嘟 嘟, 能 扫 地, 会 装 土,

ตูป ตูป ตูป ตูป ตูป ตูป กวาดพื้นได้ ใส่จี๋ดินได้

āyí kāi tā sǎo jiēdào yòukuàiyòuhǎo bú qǐ tǔ sǎochénjī
 阿姨 开 它 扫 街 道, 又 快 又 好 不 起 土。(扫 尘 机)

คุณน้าเปิดมันกวาดถนนหนทาง ทั้งเร็วทั้งดี ดินก็ไม่ฟุ้ง (เครื่องกวาดฝุ่น)

คำว่า “又(yòu)” มีความหมายว่า “ทั้ง, อีก”, ส่วนคำว่า “快(kuài)” และ “好(hǎo)” มีความหมายว่า “เร็ว” และ “ดี” ซึ่งเป็นคำที่มีความหมายไปในทิศทางเดียวกัน การซ้ำว่า “又(yòu)” โดยมีคำว่า “快(kuài)” และ “好(hǎo)” แทรกตามหลังคำเดิมและคำที่ซ้ำ ทำให้สิ่งที่กล่าวถึงนั้นมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นกว่าการกล่าวถึงคำว่า “快(kuài)” และ “好(hǎo)” เพียงคำเดียว

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย ชักขึ้นชักลง ชักตรงแล้วกด น้ำฟุ้งไหลหยด (สูบน้ำมัน)
- (2) อะไรเอ่ย หัวแหลมท้ายทุ้ไปถูมา (เตารีด)
- (3) อะไรเอ่ย สุกเต็มไม้แกะได้แกะกิน (แสงแดด)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 29 คำ ซึ่งถือว่าเป็นรูปแบบการซ้ำคำที่ปรากฏเป็นจำนวนมาก คำที่ซ้ำไม่ได้ยู่ตำแหน่งซิดกัน เช่น มองไปมองมา, ชักขึ้นชักลง, แยกซ้ายแยกขวา, ตัดหัวตัดหาง, แยกซ้ายแยกขวา, ทุ้ไปถูมา, คาบไปคาบมา เป็นต้น รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของไทยส่วนใหญ่ในตำแหน่ง B และ C มักเป็นคำตรงข้ามกัน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องและสลับกันไปมา นอกจากนี้ รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABAC ในปริศนาคำทายของจีนในตำแหน่ง B และ C ยังปรากฏคำที่มีความหมายเป็นไปในทิศทางเดียวกัน เสริมกัน ทำให้การซ้ำคำนั้นมีความหมายหนักแน่นมากขึ้น เช่น

คำว่า “ชักขึ้นชักลง” และคำว่า “พู่ไปพู่มา” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย ชักขึ้นชักลง ชักตรงแล้วกด น้ำพุ่งไหลหยด (สูบน้ำมัน)”

คำว่า “ชัก” มีความหมายว่า คึง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542:2553) เมื่อช้คำว่า “ชัก” แล้วแทรกคำว่าตรงกันข้าม “ขึ้น” และ “ลง” ทำให้กิริยา “ชัก” นั้นไม่ใช่แค่ครั้งเดียวแต่เป็นหลายครั้ง ทำให้เกิดความรู้สึกว่าการกระทำนั้นเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องและสลับกันไปมาคำว่า “แกะได้แกะกิน” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย สุดเต็มไม้แกะได้แกะกิน (แสงแดด)”

คำว่า “แกะ” มีความหมายว่า เขามือเงะหรือจ้งสิ่งทีเกาะติดกันแน่นหรือเกาะไว้แน่นให้หลุดจากกัน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542: 135) ซึ่งคำว่า “แกะได้แกะกิน” เป็นคำที่เสริมความหมายให้หนักแน่นเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

การช้คำรูปแบบ ABCB

การช้คำรูปแบบ ABCB เกิดจากการช้คำที่เป็นคำพยางค์เดียวในตำแหน่ง B สองครั้ง และมีคำอื่นที่เป็นคำพยางค์เดียวในตำแหน่ง A และ C ซึ่งคำในตำแหน่ง A และ C เป็นคำที่ไม่ใช่คำเดียวกัน ซึ่งอาจเป็นคำชนิดใดก็ได้ แต่เป็นคำที่ทำให้คำที่ช้คำนั้นมีความหมายมีน้ำหนัก หรือเห็นภาพพจน์มากยิ่งขึ้น การช้คำแบบนี้มีอยู่ในปริศนาคำทายของจีนกับปริศนาคำทายของไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

yī wèi gōnggōng jīngshén hǎo yì tiān dào wǎn bú shuìjiào
(1) 一位公公精神好，一天到晚不睡觉，

คุณตาคนหนึ่งจิตใจดี แต่เข้ยันคำไม่หลับนอน

shēntǐ suī xiǎo lìqì dà qiān rén wàn rén tuī bú dǎo bùdǎowēng
身体虽小力气大，千人万人推不倒。(不倒翁)

แม้ตัวจะเล็กแต่แรงมาก คนเป็นพันเป็นหมื่นผลักตาไม่ล้ม (ตุ๊กตาล้มลุก)

yǒu gè jīqì zhǎng gēbei gāogāo zhànzhè tǐng shénqì
(2) 有个机器长胳膊，高高站着挺神气，

เครื่องจักรกลแขนยาวเครื่องหนึ่ง ยืนอยู่สูงลิบคึกคักเหลือเกิน

zhuā qǐ dōngxī wǎng shàng tí qiān jīn wàn jīn bú fèi lì qǐzhòngjī
抓起东西往上提，千斤万斤不费力。(起重机)

จับเอาสิ่งของยกไปข้างบน นักพันชั่งหมื่นชั่งก็ไม่เปลืองแรง (ปั้นจั่น)

xiàng zhī dà niǎo tiān shàng fēi méiyǒu zuǐbā méiyǒu tuǐ
(3) 像 只 大 鸟 天 上 飞, 没 有 嘴 巴 没 有 腿,

เหมือนนกใหญ่บินบนฟ้า ไม่มีปาก ไม่มีขา

qiānlǐwànlǐ lái huí pǎo wèile yǒuyì fēiyāfēi fēijī
千 里 万 里 来 回 跑, 为 了 友 谊 飞 呀 飞。(飞 机)

บินไปกลับนับพันนับหมื่นลิ เพื่อมิตรภาพแล้วจงบินเถอะบิน (เครื่องบิน)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABCB ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 4 คำ การซ้ำคำประเภทนี้ คำที่ซ้ำไม่ได้อยู่ตำแหน่งซิดกัน เช่น “千人万人(qiān rén wàn rén)” (เขียน เหวิน ว่าน เหวิน) มีความหมายว่า “คนเป็นพันเป็นหมื่น” และ “千斤万斤(qiān jīn wàn jīn)” (เขียน จิน ว่าน จิน) มีความหมายว่า “หนักพันชั่งหมื่นชั่ง” เป็นต้น รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABCB ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาครั้งนี้ คำที่อยู่ในตำแหน่ง B และ C มักเป็นคำว่า “万 (wàn)” มีความหมายว่า “พัน” และ “万 (wàn)” มีความหมายว่า “หมื่น” ตามลำดับ ซึ่งการซ้ำคำลักษณะนี้จะทำให้ความหมายของคำมีน้ำหนักมากขึ้น เป็นต้น

ปริศนาคำทายของไทย

(1) อะไรเอ่ย กว่าอันหงายอัน หน้ามัน ก้นล่อน (ขนมครก)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABCB ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 1 คำ การซ้ำคำประเภทนี้ คำที่ซ้ำไม่ได้อยู่ตำแหน่งซิดกัน และคำที่อยู่ในตำแหน่ง A และ C เป็นคำตรงข้ามกัน ในที่นี้คือคำว่า “กว่า...หงาย...” ซึ่งคำตรงข้ามนี้จะทำให้ผู้ตอบปริศนาเกิดจินตภาพถึงคำตอบของปริศนาคำทาย เนื่องจากคำซ้ำ “...อัน...อัน” เป็นเพียงการบอกจำนวนเท่านั้น

การซ้ำคำรูปแบบ ABB

การซ้ำคำรูปแบบ ABB เกิดจากการซ้ำคำพยางค์เดียว B สองครั้ง จะไม่ใช่ตามคำพังจะใช้ตามหลังคำ A อยู่เสมอ ซึ่งคำที่ซ้ำกันนั้นอยู่ซิดกันในวรรคเดียวกัน การซ้ำคำแบบนี้มีอยู่ในปริศนาคำทายของจีนกับปริศนาคำทายของไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

lǎogōnggōng liǎnér hóng tiān yī liàng jiù chūgōng

(1) 老公公，脸儿红，天一亮，就出工，

คุณตาหน้าแดง พอฟ้าแจ่มก็เริ่มทำงาน

dōngbian shēng xībian luò zhào dé dàdì nuǎnhōnghōng tàiyáng

东边升，西边落，照得大地暖烘烘。(太阳)

ขึ้นทางตะวันออก ตกทางตะวันตก สาดส่องพื้นปฐพีอบอุ่นอบอุ่น (ดวงอาทิตย์)

yǒu zhǒng niǎo běnlǐng gāo jiān zuǐ néng gěi shù kāidāo

(2) 有 种 鸟，本 领 高，尖 嘴 能 给 树 开 刀，

นกชนิดหนึ่ง ความสามารถสูง มีปากแหลมที่ผ่าตัดให้ต้นไม้ได้

huài shù pí quán zhuó diào diào chū hài chóng yītiáotiáo zhuómùniǎo

坏 树 皮，全 啄 掉，叼 出 害 虫 一条 条。(啄木鸟)

เปลือกไม้ที่เสียๆ มันจิกทั้งหมด มันจับแมลงร้ายออกมาเป็นตัวๆ (นกหัวขวาน)

jiǎo chuān tiěxié guādādā shēnglái xīhuanrén jì tā

(3) 脚 穿 铁 鞋 呱 哒 哒，生 来 喜 欢 人 骑 它，

เท้าใส่รองเท้าเหล็กเสียดังกุกกุก โดยธรรมชาติชอบให้คนขี่มัน

láodòng yì tiān bú jiào lèi zhànzhe shuìjiào bú tǎng xià mǎ

劳 动 一 天 不 叫 累，站 着 睡 觉 不 躺 下。(马)

ใช้แรงงานทั้งวันไม่บ่นว่าเหนื่อย ยืนนอนหลับได้ไม่ต้องเอนกายลง (ม้า)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABB ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 25 คำ การซ้ำคำประเภทนี้ ทำให้เห็นภาพพจน์ชัดเจนขึ้น เพื่อเป็นการเสริมบท ทำให้คำที่ซ้ำมีความหมายว่าเปลี่ยนไป และซ้ำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น

คำว่า “暖烘烘 (nuǎn hōng hōng) (น่ว่น ฮง ฮง)” ในปริศนาคำทาย

lǎogōnggōng liǎnér hóng tiān yī liàng jiù chūgōng

老公公，脸儿红，天一亮，就出工，

คุณตาหน้าแดง พอฟ้าแจ่มก็เริ่มทำงาน

dōngbian shēng xībian luò zhào dé dàdì nuǎnhōnghōng tàiyáng

东边升，西边落，照得大地暖烘烘。(太阳)

ขึ้นทางตะวันออก ตกทางตะวันตก สาดส่องพื้นปฐพีอบอุ่นอบอุ่น (ดวงอาทิตย์)

คำว่า “暖 (nuǎn)” มีความหมายว่า “อุ่น” ส่วนคำว่า “烘 (hōng)” เป็นคำกริยา

มีความหมายว่า “อบ, ผิง การซ้ำคำ “烘 (hōng)” ตามหลังคำ “暖 (nuǎn)” เพื่อเสริมบทคำ “暖

(nuǎn)” ทำให้เห็นภาพชัดเจนมากขึ้น มีความรู้สึกอุ่นเหมือนอยู่ใกล้ไฟ

luànfēnfēn
คำว่า “乱 纷纷 (luàn fēn fēn) (ล่วน เฟิน เฟิน)” ที่อยู่ในปริศนา

sì fāngfāng xiàng zuò chéng chéng lǐ bīng mǎ luànfēnfēn
四方方 像 座 城，城 里 兵 马 乱 纷纷，
สี่เหลี่ยมเหมือนเมืองหนึ่ง ในเมืองเต็มไปด้วยม้าและทหารอย่างวุ่นวาย

liǎng gè móushì zhí xiāngduì wù yòng dāo qiāng yǒu shū yíng xiàngqí
两个 谋士 直 相对，勿 用 刀 枪 有 输 赢。(象棋)
สองกุนซื่อต่างประจัญหน้า ไม่ใช้อาวุธแต่ชนะได้ (หมากรุกจีน)

คำว่า “乱 (luàn)” มีความหมายว่า “วุ่นวาย” คำว่า “纷 (fēn)” มีความหมายว่า “มากมายและสับสน” การซ้ำคำ B สองครั้งตามหลังคำ A เพื่อเสริมบทบาทให้เห็นภาพ “วุ่นวาย” ได้ชัดเจนมากขึ้น มีความรู้สึกเหมือนเห็นภาพที่กำลังวุ่นวาย

คำว่า “一条条 (yì tiáo tiáo) (อี เตี้ยว เตี้ยว)” ในปริศนาคำทาย

yǒu zhǒng niǎo běnlǐng gāo jiān zuǐ néng gěi shù kāidāo
有 种 鸟，本 领 高，尖 嘴 能 给 树 开 刀，
นกชนิดหนึ่ง ความสามารถสูง มีปากแหลมที่ผ่าตัดให้ต้นไม้ได้

huài shù pí quán zhuó diào diāo chū hài chónɡ yì tiáo tiáo
坏 树 皮，全 啄 掉，叼 出 害 虫 一 条 条。

zhuómùniǎo
(啄木鸟)

เปลือกไม้ที่เสียวๆ มันจิกทั้งหมด มันจับแมลงร้ายออกมาเป็นตัวๆ (นกหัวขวาน)

คำว่า “— (yì)” มีความหมายว่า “หนึ่ง” ส่วนคำว่า “条 (tiáo)” เป็นคำลักษณนามคือ “เส้น” เมื่อซ้ำสองครั้งแล้วมีความหมายเป็นพหูพจน์ แต่เมื่อตามหลังคำ “— (yì)” ทำให้มีความหมายว่าเปลี่ยนไป หมายถึง “เป็นเส้น”

คำว่า “呱呱哒 (guā dā dā) (กวา ตา ตา)” ในปริศนาคำทาย

jiǎo chuān tiěxié guādādā shēnglái xǐhuanrén jì tā
脚 穿 铁 鞋 呱 哒 哒，生 来 喜 欢 人 骑 它，
เท้าใส่รองเท้าเหล็กเสียงดังกุกกัก โดยธรรมชาติชอบให้คนขี่มัน

láodòng yì tiān bú jiào lèi zhàn zhe shuì jiào bú tǎng xià mǎ
劳 动 一 天 不 叫 累，站 着 睡 觉 不 躺 下。(马)

ใช้แรงงานทั้งวันไม่บ่นว่าเหนื่อยยืนนอนหลับได้ไม่ต้องเอนกายลง(ม้า)

การซ้ำคำลักษณณ์ซ้ำซ้ำเพื่อเลียนเสียงของธรรมชาติ

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย เข้าไปในคร้ว เขามีคัตตหัวร้องให้โฮ โฮ (หัวหอม)
- (2) อะไรเอ่ย ลายพริ้วๆ เป็นระเบียบ บ้างก็เจียบ บ้างก็คัง (คนอ่านหนังสือ)
- (3) อะไรเอ่ย ทางอะไรเอ่ย มีสี่ขารวๆ ลอย อยู่กลางท้องฟ้า (ทางช้างเผือก)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABB ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 5 การซ้ำคำประเภทนี้ คำ A ในรูปแบบนี้ในปริศนาคำทายของไทย จะเป็นคำพยางค์เดียวหรือ 2 พยางค์ก็ได้ เป็นการซ้ำคำเลียนเสียงธรรมชาติ คือร้องไห้โฮ โฮ, หัวร่อคักๆ และส่งเสียงเอ๊ะๆ ซึ่งการซ้ำคำเลียนเสียงธรรมชาติทั้งเสียงร้องไห้ เสียงหัวเราะ และเสียงร้องของสัตว์ ล้วนเป็นการสร้างอารมณ์ความรู้สึก และภาพพจน์ให้ชัดเจนและหนักแน่นมากกว่าเดิมให้แก่ผู้ตอบปริศนาคำทาย นอกจากนี้การซ้ำคำแบบ ABB ยังปรากฏการใช้คำขยายคำคุณศัพท์ เพื่อให้เกิดภาพที่ชัดเจนขึ้นเช่นเดียวกันกับคำเลียนเสียงธรรมชาติ คือ ลายพริ้วๆ และสีขาวรวงๆ คำว่าพริ้วๆ และ รวงๆ เมื่อนำมาขยายคำว่าลาย และสีขาวแล้ว ก็ทำให้คำดังกล่าวเกิดความชัดเจนและชี้เฉพาะมากยิ่งขึ้น และเมื่อซ้ำคำขยายอีกครั้งก็ทำให้ภาพที่เกิดขึ้นมากกว่าการกล่าวเพียงครั้งเดียว

การซ้ำคำรูปแบบ AAB

การซ้ำคำรูปแบบ AAB เกิดจากการซ้ำคำพยางค์เดียว A สองครั้ง จะใช้ปรากฏหน้าคำ B อยู่เสมอ ซึ่งคำที่ซ้ำกันนั้นอยู่ชิดกันในวรรคเดียวกัน การซ้ำคำแบบนี้มีอยู่ในปริศนาคำทายของไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

tóu shàng dài dǐng huāhuā mào zuò zài zhuō tóu wēiwēixiào
(1) 头上戴顶花花帽，坐在桌头微微笑，

บนหัวสวมหมวกลาย นั้งบนโต๊ะยิ้มละไม

kàn wǒ dúshū qiān bān kǔ chángcháng zuò bàn dào jī jiào dēng
看我读书千般苦，常常做伴到鸡叫。(灯)

เห็นฉันอ่านหนังสือแสนลำบาก อยู่เป็นเพื่อนจนไก่ขันเป็นประจำ。(โคมไฟ)

xiàng yún bú shì yún xiàng yān bú shì yān
(2) 像云不是云，像烟不是烟，

เหมือนเมฆแต่ไม่ใช่เมฆ เหมือนควันแต่ไม่ใช่ควัน

fēng chuī qīngqīngpiāo rìchū màn màn sǎn yún
风吹轻轻飘，日出慢慢散。(云)

โดนลมพัดปลิวเบาเบา ยามตะวันขึ้นค่อยๆ กระจาย (หมอก)

shēn shàng bèi gè dà shuǐxiāng zǒu qǐ lù lái dīng dīng dāng
(3) 身上背个大水箱，走起路来 叮叮当，

ตัวแบกเท็งก์น้ำใบใหญ่ เดินออกถนนมา ติ๊ง ติ๊ง ต่อง

yī tiān néng hē wàn tǒng shuǐ dī dī sǎ zài mǎ lù shàng sǎshuǐchē
一天能喝万桶水，滴滴洒在马路上。(洒水车)
วันหนึ่งๆ คิมน้ำได้เป็นหมื่นถัง รรดรดหยาด หยดอยู่บนถนน (รรดรดน้ำ)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ AAB ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาคำครั้งนี้ มีจำนวน 15 คำ การซ้ำคำประเภทนี้ มักเป็นการซ้ำคำที่ช่วยให้เกิดภาพพจน์ชัดเจน และซ้ำเพื่อเสริมบท หรือซ้ำเพื่อเลียนเสียงธรรมชาติ เช่น

คำว่า “微微一笑(wēi wēi xiào)(เวย เวย เสี่ยว)” ในปริศนาคำทาย

tóu shàng dài dǐng huāhuā mào zuò zài zhuō tóu wēiwēixiào
头上戴顶花花帽，坐在桌头 微微笑，
บนหัวสวมหมวกลาย นั้งบนโต๊ะยิ้มละไม

kàn wǒ dúshū qiān bān kǔ chángcháng zuò bàn dào jī jiào deng
看我读书千般苦，常常做伴到鸡叫。(灯)
เห็นฉันอ่านหนังสือแสนลำบาก อยู่เป็นเพื่อนจนไก่ขันเป็นประจำ (โคมไฟ)

คำว่า “微(wēi)” มีความหมายว่า “นิดน้อย” เมื่อซ้ำคำว่า “微(wēi)” ประกฏด้วยหน้าคำว่า “笑(xiào)” ที่มีความหมายว่า “ยิ้ม” ทำให้เห็นภาพอากาศยิ้มละไม

คำว่า “叮叮当(dīng dīng dāng)(ติ๊ง ติ๊ง ตาง)” ในปริศนาคำทาย

shēn shàng bèi gè dà shuǐxiāng zǒu qǐ lù lái dīng dīng dāng
身上背个大水箱，走起路来 叮叮当，
ตัวแบกเท็งก์น้ำใบใหญ่ เดินออกถนนมา ติ๊ง ติ๊ง ต่อง

yī tiān néng hē wàn tǒng shuǐ dī dī sǎ zài mǎ lù shàng sǎshuǐchē
一天能喝万桶水，滴滴洒在马路上。(洒水车)
วันหนึ่งๆ คิมน้ำได้เป็นหมื่นถัง รรดรดหยาด หยดอยู่บนถนน (รรดรดน้ำ)

เป็นการซ้ำคำเลียนเสียงธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความรู้สึกเหมือนได้ยินเสียงรรดรดน้ำ โกลิ่เข้ามาจริงๆ

ปริศนาคำทายของไทย

(1) อะไรเอ่ย พุ่มๆฟู มีรูตรงกลาง มีเล็กมีกว้าง ไม่ต่างก็เห็น (ตุ่ม, ไห)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ AAB ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาคำครั้งนี้ มีจำนวน 1 คำ การซ้ำคำประเภทนี้ในปริศนาคำทายข้างต้น เป็นการซ้ำคำที่ช่วยให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก

และเห็นภาพได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น คำว่า “พุ่มๆ” เป็นการซ้ำคำเพื่อขยายคำว่า “ฟู” ให้เห็นภาพว่าการฟูของสิ่งนั้นมีลักษณะเป็นพุ่มหลายๆ พุ่ม หรือจำนวนมาก

การซ้ำคำรูปแบบ ABA

การซ้ำคำรูปแบบ ABA เกิดจากการซ้ำคำพยางค์เดียว A สองครั้ง และมีคำอื่นซึ่งเป็นคำพยางค์เดียวแทรกระหว่างคำที่ซ้ำในตำแหน่ง B การซ้ำคำแบบนี้มีอยู่ในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

hóng yǎnjīng bái píǎo cháng ěrduo zhēn língqiǎo
(1) 红 眼 睛 ， 白 皮 袄 ， 长 耳 朵 ， 真 灵 巧 ，

ตาสีแดง เลื้อยหนังสีขาว หูยาวๆ แขนปราดเปรียว

ài chī luóbo ài chī cǎo zǒu qǐ lù lái tiàoyatiào tùzi
爱 吃 萝 卜 爱 吃 草 ， 走 起 路 来 跳 呀 跳。(兔子)

ชอบกินหัวผักกาดชอบกินหญ้า เวลาเดินกระโดดๆ (กระต่าย)

jiěmèi liǎnggè yíyàng cháng jìnjìnchūchū zǒng chéng shuāng
(2) 姐 妹 两 个 一 样 长 ， 进 进 出 出 总 成 双 ，

พี่น้อง 2 คน รูปร่างเหมือนกัน เข้าเข้าออกออกรวมกันเป็นคู่

duōshǎo kǔ là suān tián wèi xiān qǐng tāmen chángyī cháng kuàizi
多 少 苦 辣 酸 甜 味 ， 先 请 她 们 尝 一 尝。(筷子)

รสขม เผ็ด เปรี้ยว หวาน ก็มากน้อย เชิญให้พวกเขาลองลิ้มชิมก่อน (ตะเกียบ)

kéer yìng kéer cuì sì gè jiěmèi gé qiáng shuì
(3) 壳 儿 硬 ， 壳 儿 脆 ， 四 个 姐 妹 隔 墙 睡 ，

เปลือกแข็งๆ เปลือกกรอบๆ พี่น้อง 4 คน กั้นห้องนอน

cóng xiǎo dào dà bèikàoobèi gài zhe yī chuáng gēda bèi hétào
从 小 到 大 背 靠 背 ， 盖 着 一 床 疙 瘩 被 。(核桃)

หลังชนหลังกันมาตั้งแต่เล็กจนใหญ่ มีผ้าห่มตะปุ่มตะป่ำผืนหนึ่งปิดเอาไว้ (วอลนัต)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABA ในปริศนาคำทายของจีนในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 25 การซ้ำคำประเภทนี้ คำที่ซ้ำคำ A สองคำไม่ได้อยู่ชิดกัน จะมีคำ B ประกอบอยู่ตรงกลาง คำ B นั้นมักเป็นคำว่า “又 (yòu)” ซึ่งมีความหมายว่า “อีก, อีกด้วย” และ คำว่า “— (yì)” ซึ่งมีความหมายว่า “หนึ่ง” และคำว่า “跳 (tiào)” ซึ่งเป็นคำอุทาน การซ้ำคำลักษณะนี้ในปริศนา

คำท่ายของจีน ทำให้ความหมายมีน้ำหนักมากขึ้นหรือทำให้คำกริยานั้นมีความหมายสักครู่ หรือเป็นการอธิบายกริยาอาการเช่น

คำว่า “软又软 (ruǎn yòu ruǎn) (หรววน โย้ว หรววน)” ในปริศนาคำทาย

yītiáoshéng ruǎnyòuruǎn jíxiàngshéyòuxiàngshàn

一条绳 软又软，即像蛇又像鳝，

เชือกเส้นหนึ่งอ่อนและนุ่ม เหมือนทั้งงูเหมือนทั้งปลาไหล

méiyǒu pí zhǐyǒu ròu mái zài ní lǐ huì huódòng qiūyǐn

没有皮只有肉，埋在泥里会活动。(蚯蚓)

ไม่มีหนังมีแต่เนื้อ ฝังอยู่ในโคลนเคลื่อนที่ได้ (ไส้เดือน)

การซ้ำคำว่า “软 (ruǎn)” มีความหมายว่า “” โดยมีคำว่า “又 (yòu)” ซึ่งมีความหมายว่า “อีก” แทรกอยู่ตรงกลาง ทำให้ความหมายคำ “软 (ruǎn)” มีน้ำหนักมากขึ้นเป็นหนึ่งเท่า มีความรู้สึกว่่าสิ่งที่พูดถึงนั้นนุ่มมาก

คำว่า “尝一尝 (cháng yì cháng) (ฉาง ยี่ ฉาง)” ในปริศนาคำทาย

jiěmèi liǎnggè yíyàng cháng jìnjìnchūchū zǒng chéng shuāng

姐妹两个一样长，进进出出总成双，

พี่น้อง 2 คน รูปพรรณเหมือนกัน เข้าเข้าออกออกรวมกันเป็นคู่

duōshǎo kǔ là suān tián wèi xiān qǐng tāmen chángyī cháng kuàizi

多少苦辣酸甜味，先请她们尝一尝。(筷子)

รสขม เผ็ดเปรี้ยว หวาน ก็มากน้อย เชิญให้พวกเขาลองลิ้มชิมก่อน (ตะเกียบ)

คำว่า “尝 (cháng)” มีความหมายว่า “ชิม” การซ้ำคำว่า “尝 (cháng)” โดยมีคำว่า “一 (yī)” มีความหมายว่า “หนึ่ง” อยู่ตรงกลาง ทำให้คำกริยานั้นมีความหมายสักครู่ รวมความแล้วมีความหมายว่า “ชิมสักหน่อย”

คำว่า “跳呀跳 (tiào ya tiào) (เที่ยว ยะ เที่ยว)” ในปริศนาคำทาย

hóng yǎnjīng bái píǎo cháng ěrduo zhēn língqiǎo

红眼睛，白皮袄，长耳朵，真灵巧，

ตาสีแดง เสื้อหนังสีขาว หูยาวๆ แสนปราดเปรียว

ài chī luóbo ài chī cǎo zǒu qǐ lù lái tiàoyatiào tùzi

爱吃萝卜爱吃草，走起路来跳呀跳。(兔子)

ชอบกินหัวผักกาดชอบกินหญ้า เวลาเดินกระโดดๆ (กระต่าย)

คำว่า “跳 (tiào)” เป็นคำกริยาที่มีความหมายว่า “กระโดด” ส่วนคำว่า “呀 (ya)” เป็นคำอุทานในที่นี้ไม่มีความหมาย แต่เมื่อปรากฏอยู่กลางคำ “跳 (tiào)” ที่ซ้ำสองคำแล้ว ทำให้เห็นภาพการกระโดดอย่างต่อเนื่อง

คำว่า “背靠背(bèi kào bèi) (เป็ย ค่าว เป็ย)” ในปริศนาคำทาย

kéer yìng kéer cuì sì gè jiěmèi gé qiáng shuì
壳儿硬，壳儿脆，四个姐妹隔墙睡，
เปลือกแข็งๆ เปลือกกรอบๆ พี่น้อง 4 คน กั้นห้องนอน

cóng xiǎo dào dà bèikào bèi gài zhe yī chuáng gēda bèi hétao
从小到大 背靠背，盖着一床 疙瘩被。(核桃)

หลังชนหลังกันมาตั้งแต่เล็กจนใหญ่ มีผ้าห่มตะปุ่มตะป่ำผืนหนึ่งปิดเอาไว้ (วอลนัต)

ปริศนาคำทายนี้เป็นการอธิบายกิริยาการนั่งของคนสองคนที่หันหลังชนกัน

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย เนื้อดูคนเนื้อ รอยเหลือเมื่อน้ำไหล (เด็กคุณนมแม่)
- (2) อะไรเอ่ย สูงเท่าสูงนกงูงเกาะไม้ติด (คว้นไฟ)
- (3) อะไรเอ่ย นังกี่ห้อย ยืนกี่ห้อย ร้อยทั้งร้อย เป็นของผู้ชาย (เนกไท)

รูปแบบการซ้ำคำแบบ ABA ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 4 ปริศนา การซ้ำคำประเภทนี้ คำที่ซ้ำคำ A สองคำไม่ได้อยู่ชิดกัน จะมีคำ B ประกอบอยู่ตรงกลาง คำ B ที่ปรากฏนั้นเป็นทั้งคำกิริยา และคำวิเศษณ์ กล่าวคือ เนื้อดูคนเนื้อ คำในตำแหน่ง B เป็นคำกิริยา และสูงเท่าสูง, ใหญ่แสนใหญ่ และร้อยทั้งร้อย คำในตำแหน่ง B ล้วนเป็นคำวิเศษณ์ ซึ่งเมื่อศึกษาแล้วจะพบว่า การซ้ำคำในรูปแบบนี้จะเป็นการทำให้เกิดภาพที่ชัดเจน เช่น เนื้อดูคนเนื้อ จะเห็นว่ามีสิ่งที่มีลักษณะเป็นเนื้อสองสิ่งเชื่อมกันด้วยกิริยาการดู ส่วนสูงเท่าสูง, ใหญ่แสนใหญ่ และร้อยทั้งร้อย เป็นการซ้ำคำที่เป็นการเพิ่มน้ำหนักของคำให้มากขึ้นกว่าการใช้คำดังกล่าวเพียงคำเดียว ทั้งยังมีการใช้คำว่า เท่า แสน และทั้ง เข้ามาแทรกระหว่างการซ้ำคำสองคำ ยิ่งทำให้น้ำหนักคำที่ซ้ำมีมากกว่าปกติ

รูปแบบ A...A...

การซ้ำคำรูปแบบ A...A... คือ คำที่เกิดจากการซ้ำคำ A สองครั้ง ซึ่งคำ A จะเป็นพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ก็ได้ และมีคำอื่นแทรกระหว่างคำที่ซ้ำในตำแหน่ง “...” ซึ่งคำที่อยู่ในตำแหน่ง ... เป็นคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ การซ้ำคำลักษณะนี้ ปรากฏในปริศนาคำทายเท่านั้น เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

niánniányuèyuè lì shuǐ zhōng búpà yǔ lái búpà fēng
(1) 年 年 月 月 立 水 中 , 不 怕 雨 来 不 怕 风 ,

ทั้งปีทั้งเดือนยืนกลางน้ำ ไม่กลัวฝน และ ไม่กลัวลม

zhī wéi fāngbiàn dàjiā zǒu jiānchí rìyè bù shōu gōng qiáo
只 为 方 便 大 家 走 , 坚 持 日 夜 不 收 功 。 (桥)

เพียงเพื่อทุกคนเดินสะดวก ยืนหยัดทั้งวันคืนไม่เลิกงาน (สะพาน)

yī gēn xiǎo gùn wǔ cùn cháng yītóu yǒu máo yītóu guāng
(2) 一 根 小 棍 五 寸 长 , 一 头 有 毛 一 头 光 ,

กระบอกเล็กอันหนึ่งยาว 5 นิ้ว ข้างหนึ่งมีขน ข้างหนึ่งเกลี้ยงเกลา

shēng lái jiù ài jiǎng wèishēng tiāntiān zuǐ lǐ zǒu jǐ tàng yáshuā
生 来 就 爱 讲 卫 生 , 天 天 嘴 里 走 几 趟 。 (牙 刷)

เกิดมาก็ชอบเน้นเรื่องอนามัย ทุกวันมันเดินในปากหลายเที่ยว (แปรงสีฟัน)

yì shēn máo sì zhī shǒu yǒushí pá lái yǒushí zǒu
(3) 一 身 毛 , 四 只 手 , 有 时 爬 来 有 时 走 ,

มีขนทั้งตัว มีมือ 4 ข้าง บางครั้งก็คลาน บางครั้งก็เดิน

zǒu shí hěn xiàng yí gè rén pá shí yòu xiàng yī tiáo gǒu hóu
走 时 很 像 一 个 人 , 爬 时 又 像 一 条 狗 。 (猴)

เวลาเดินเหมือนคนยังไฉ่ยังจั้น เวลาคลานเหมือนสุนัขอีกเช่นกัน (ลิง)

4 เท้าพายอยู่ในน้ำ บนบกมันค่อยๆ เดิน (เต่า)

การซ้ำคำรูปแบบ A...A... เป็นรูปแบบของปริศนาคำทายที่ปรากฏเฉพาะของจีน
ในการศึกษาครั้งนี้ปรากฏจำนวน 10 ปริศนาคำทาย ลักษณะการปรากฏของการซ้ำคำลักษณะนี้
เป็นเน้นย้ำความหมายของคำที่ซ้ำให้เกิดความหมายที่มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น เช่น

คำว่า “不 怕...不 怕 ... (bú pà... bú pà...) (ปู้ฟา...ปู้ฟา...)” ในปริศนาคำทาย

niánniányuèyuè lì shuǐ zhōng búpà yǔ lái búpà fēng
年 年 月 月 立 水 中 , 不 怕 雨 来 不 怕 风 ,

ทั้งปีทั้งเดือนยืนกลางน้ำ ไม่กลัวฝน และ ไม่กลัวลม

zhī wéi fāngbiàn dàjiā zǒu jiānchí rìyè bù shōu gōng qiáo
只 为 方 便 大 家 走 , 坚 持 日 夜 不 收 功 。 (桥)

เพียงเพื่อทุกคนเดินสะดวก ยืนหยัดทั้งวันคืนไม่เลิกงาน (สะพาน)

คำว่า “不怕 (bú pà)” เป็นคำกริยามีความหมายว่า “ไม่กลัว” ในปริศนาคำทายข้างต้น
ที่กล่าวสองครั้งเป็นคำที่เน้นย้ำความหมายและความรู้สึกให้ผู้ทายปริศนาคำทายเกิดความเข้าใจ
และความรู้สึกถึงความ “ไม่กลัว” มากกว่าที่จะกล่าวคำว่า “ไม่กลัว” เพียงครั้งเดียว

คำว่า “有时...有时... (yǒu shí...yǒu shí...) (โหย่วสี่...โหย่วสี่...)” ในปริศนาคำทาย

yì shēn máo sì zhī shǒu yǒushí pá lái yǒushí zǒu
一 身 毛 ， 四 只 手 ， 有 时 爬 来 有 时 走 ，

มีขนทั้งตัว มีมือ 4 ข้าง บางครั้งก็คลานบางครั้งก็เดิน

zǒu shí hěn xiàng yí gè rén pá shí yòu xiàng yī tiáo gǒu hóu
走 时 很 像 一 个 人 ， 爬 时 又 像 一 条 狗 。 (猴)

เวลาเดินเหมือนคนยังงี้ยังงั้น เวลาคลานเหมือนสุนัขอีกเช่นกัน (ลิง)

4 เท้าพายอยู่ในน้ำ บนบกมันค่อยๆ เดิน (เต่า)

คำว่า “有时 (yǒu shí)” มีความหมายว่า “บางครั้ง” ในปริศนาคำทายข้างต้นที่กล่าว
สองครั้งเป็นการเน้นย้ำความหมายให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกมากขึ้นกว่าเดิม หากแต่หมายถึง
การกระทำ (คลาน, เดิน) ที่ไม่ต่อเนื่องเป็นการทำสิ่งนี้บ้างสิ่งนั้นบ้างสลับสับเปลี่ยนกันไป
นอกจากนี้การซ้ำคำในรูปแบบ A...A... ยังทำให้ปริศนาคำทายเกิดจังหวะในการอ่านมากยิ่งขึ้น
เช่น

คำว่า “缩...缩... (suō... suō...) (โซว...โซว...)” ในปริศนาคำทาย

shēnchuānyìngqiàopáo suōtóuyòusuōnǎo
身 穿 硬 壳 袍 ， 缩 头 又 缩 脑 ，

ตัวใส่เสื้อคลุมเปลือกแข็ง หดหัวและหดสมอง

shuǐlǐsìjiǎohuá ànshàngmǎnmǎnpǎo wūguī
水 里 四 脚 划 ， 岸 上 慢 慢 跑 。 (乌 龟)

4 เท้าพายอยู่ในน้ำ บนบกมันค่อยๆ เดิน (เต่า)

คำว่า “缩 (suō)” มีความหมายว่า “หด” มีความหมายว่าอาการผลุบเข้าข้างใน การซ้ำ
คำว่า “缩 (suō)” สองครั้ง และระหว่างคำ “缩 (suō)” ก็มีคำว่า “头(tóu)” มีความหมายว่า “หัว”
และ “脑 (nǎo)” มีความหมายว่า “สมอง” แทรกอยู่ ทำให้เกิดความหมายที่ชัดเจนเน้นย้ำว่าทั้ง
หัวและสมองของเต่าผลุบเข้าไปในกระดองจนไม่เหลืออะไรเลย

รูปแบบ A...A...A...

การซ้ำคำรูปแบบ A...A...A... คือ คำที่เกิดจากการซ้ำคำ A สามครั้ง ซึ่งคำ A
จะเป็นพยางค์เดียวหรือสองพยางค์ก็ได้ และมีคำอื่นแทรกระหว่างคำที่ซ้ำในตำแหน่ง “...” ซึ่งคำ

ที่อยู่ในตำแหน่ง ... เป็นคำเดียวหรือหลายคำก็ได้ การซ้ำคำลักษณะนี้ ปรากฏในปริศนาคำทาย
เท่านั้น เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

méi zhī méi yè méi rén zāi yīyè běifēng yín huākāi
(1) 没 枝 没 叶 没 人 栽, 一 夜 北 风 银 花 开,

ไม่มีกิ่ง ไม่มีใบไม่มีใครปลูกลมเหนือพัดมาคืบหนึ่ง ดอกเงินบาน

huāer suí fēng màntiān wǔ tiāndì shānhé quán biàn bái xuě
花 儿 随 风 漫 天 舞, 天 地 山 河 全 变 白。(雪)

ดอกไม้ไหวตามลม เดินรำเต็มฟ้า ท้องฟ้า พื้นดิน ภูเขา แม่น้ำ ล้วนกลายเป็นสีขาว (หิมะ)

qīngqīngchǔchǔ yī fú huà yǒu shù yǒu cǎo yě yǒu huā
(2) 清 清 楚 楚 一 幅 画, 有 树 有 草 也 有 花,

เห็นชัดเจนว่าเป็นภาพผืนหนึ่ง มีต้นไม้ใบหญ้า และมีดอกไม้ด้วย

bié chù huācǎo tóu cháo shàng zhèlǐ huācǎo tóu xiàng xià
别 处 花 草 头 朝 上, 这 里 花 草 头 向 下。

shuǐ zhōng dào yǐng
(水 中 倒 影)

ดอกไม้หญ้าที่อื่น หันหัวขึ้นข้างบน ดอกไม้ใบหญ้าที่นี่ หัวชี้ลง (เงากลับหัวในน้ำ)

shí gè tū tóu xiǎo hái fēn kāi zhàn zài liǎng páng
(3) 十 个 秃 头 小 孩, 分 开 站 在 两 旁,

เด็กหัวโล้น 10 คน ยืนแยกอยู่ 2 ข้าง

tóng chuáng tóng bèi tóng shuì gè chuān liǎng jiàn yī shang jiǎo zǐ
同 床 同 被 同 睡, 各 穿 两 件 衣 裳。(脚 趾)

ร่วมเตียงร่วมผ้าห่มนอนร่วมกัน ต่างใส่เสื้อผ้ารวม 2 ชุด (นิ้วเท้า)

การซ้ำคำรูปแบบ A...A...A... เป็นรูปแบบของปริศนาคำทายที่ปรากฏเฉพาะปริศนา
คำทายของจีน ปรากฏจำนวน 5 ปริศนาคำทาย ลักษณะการปรากฏของการซ้ำคำลักษณะนี้
เป็นการซ้ำคำเพื่อเน้นความหมายทำให้เกิดภาพพจน์ที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เช่น

คำว่า “没...没...没(méi... méi... méi...) (เหมย...เหมย ...เหมย ...)” ในปริศนาคำทาย

méi zhī méi yè méi rén zāi yīyè běifēng yín huākāi
没 枝 没 叶 没 人 栽, 一 夜 北 风 银 花 开,

ไม่มีกิ่ง ไม่มีใบไม่มีใครปลูกลมเหนือพัดมาคืบหนึ่ง ดอกเงินบาน

huāer suí fēng màntiān wǔ tiāndì shānhé quán biàn bái xuě
 花儿随 风 漫 天 舞，天 地 山 河 全 变 白。(雪)
 ดอกไม้ไหวตามลม เดินรำเต็มฟ้า ท้องฟ้า พื้นดิน ภูเขา แม่น้ำ ล้วนกลายเป็นสีขาว

(หิมะ)

คำว่า “没(méi)” มีความหมายว่า “ไม่มี” และซ้ำกันสามครั้ง ทำให้ผู้ท่ายปริศนาคำทาย
 เกิดจินตภาพถึงที่ไม่มีชัดเจนกว่าการกล่าวเพียงครั้งเดียว

คำว่า “同...同...同... (tóng ...tóng... tóng...) (ถึง... ถึง... ถึง...)” ในปริศนาคำทาย

shí gè tūtóu xiǎohái fēnkāi zhàn zài liǎngpáng
 十 个 秃 头 小 孩 ， 分 开 站 在 两 旁 ，
 เด็กหัวโล้น 10 คน ยืนแยกอยู่ 2 ข้าง

tóng chuáng tóng bèi tóng shuì gè chuān liǎng jiàn yīshang jiǎo
 同 床 同 被 同 睡 ， 各 穿 两 件 衣 裳 。(脚

zhǐ
 趾)

ร่วมเตียงร่วมผ้าห่มนอนร่วมกัน ต่างใส่เสื้อผ้ารวม 2 ชุด (นิ้วเท้า)

ก็เป็นการกล่าวซ้ำความหมายให้มีน้ำหนักให้เกิดภาพพจน์ เพราะทั้งคำว่า “同床(tóng
 chuáng)” มีความหมายว่า “ร่วมเตียง” ก็มีความหมายถึงการแต่งงานหรือใช้ชีวิตร่วมกันฉันท์
 สามีภรรยา ส่วน คำว่า “同被(tóng bèi)” มีความหมายว่า “ร่วมผ้าห่ม” และ คำว่า “同睡(tóng
 shuì)” มีความหมายว่า “นอนร่วมกัน” ก็มีความหมายในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นการใช้คำว่า
 “ร่วม” จึงเป็นการกล่าวซ้ำๆ เพื่อให้เกิดภาพพจน์ที่ชัดเจน

1.2 การซ้ำคำต่างวรรค

การซ้ำคำต่างวรรคกัน เป็นการวางตำแหน่งคำที่ซ้ำในแต่ละวรรค โดยที่ในวรรค
 เดียวกันไม่มีการซ้ำคำปรากฏ คำที่ซ้ำนี้อาจอยู่ต้นวรรค กลางวรรคหรือท้ายวรรคก็ได้ ปริศนาคำ
 ทายของจีนกับไทย ทั้งมีการซ้ำคำต่างวรรค ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะคือ

1) A_A_ คือ การซ้ำคำในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรค ซึ่งตำแหน่งอาจอยู่ตอนต้น
 ตอนกลาง หรือตอนท้ายก็ได้ การซ้ำคำลักษณะนี้ปรากฏเป็นจำนวนมากทั้งในปริศนาคำทาย
 ของจีนกับไทย

ปริศนาคำทายภาษาจีน

kànkànshìlǜde pòkāishìhóngde chītāshìtiánde tǔchūshìhēide xīguā
 (1) 看 看 是 绿 的 ， 破 开 是 红 的 ， 吃 它 是 甜 的 ， 吐 出 是 黑 的 。(西 瓜)

มองดูเป็นสีเขียว ผ่าออกเป็นสีแดง กินมันเป็นรสหวาน คายออกเป็นสีดำ (แตงโม)

yǒuhuābùnéngcǎi yǒuniǎobùnéngzhuā
 (2) 有花不能采，有鸟不能抓，

มีดอกไม้เก็บไม่ได้ มีนกจับไม่ได้

yǒuguǒbùnéngzhāi yǒushūbùnéngpá huà'er
有果不能摘，有书不能爬。(画儿)

มีผลเด็ดไม่ได้ มีต้นไม้ปีนไม่ได้ (ภาพวาด)

hóngkǒudài lǜkǒudài yǒurénpà yǒurénài làjiāo
 (3) 红口袋，绿口袋，有人怕，有人爱。(辣椒)

กระเป๋าสีแดง กระเป๋าสีเขียว มีทั้งคนกลัว มีทั้งคนรัก (พริก)

ปริศนาคำทายภาษาไทย

(1) อะไรเอ่ย แกงปลาไม่รู้ลอย แกงส้มไม่รู้ลอย (แกงปลาสด, แกงส้มมะดัน)

(2) อะไรเอ่ย เปลือกหุ้มกระดูก กระดูกหุ้มเนื้อ เนื้อหุ้มน้ำ (มะพร้าว)

(3) อะไรเอ่ย ไม่มีตีนขึ้นผา ไม่มีตาขึ้นต้นไม้ ไม่มีไส้กินคน ไม่มีขนเกือกม้า

(งู, เถาวัลย์, ปลิง, ปลา)

การซ้ำคำในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรคในปริศนาคำทายของจีนกับไทยปรากฏเป็นจำนวนมาก กล่าวคือจีนปรากฏ ปรากฏจำนวน 45 ปริศนาคำทาย และไทยปรากฏ 62 ปริศนาคำทาย ซึ่งการปรากฏอาจจะปรากฏการซ้ำ 2 ครั้ง และ 4 ครั้ง เพื่อเป็นการเพิ่มน้ำหนักของปริศนาคำทายให้เกิดภาพพจน์และความรู้สึกมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้การซ้ำคำในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรคทำให้เกิดจังหวะและความกลมกลืนกันของปริศนาคำทาย และถือเป็นการสามารถในการใช้ภาษาให้เกิดสุนทรียะ เช่น

ในปริศนาคำทายของจีน

yǒuhuābùnéngcǎi yǒuniǎobùnéngzhuā
有花不能采，有鸟不能抓，

มีดอกไม้เก็บไม่ได้ มีนกจับไม่ได้

yǒuguǒbùnéngzhāi yǒushūbùnéngpá huà'er
有果不能摘，有书不能爬。(画儿)

มีผลเด็ดไม่ได้ มีต้นไม้ปีนไม่ได้ (ภาพวาด) และ

ในปริศนาคำทายของไทย

“อะไรเอ่ย แกงปลาไม่รู้ลอย แกงส้มไม่รู้ลอย (แกงปลาสด, แกงส้มมะดัน)”

ปริศนาคำทายของจีนกับไทยทั้งสองปริศนานี้ปรากฏการซ้ำคำในตำแหน่งเดียวกันของแต่ละวรรคถึง 2 คำ คือคำว่า “有 (yǒu)” มีความหมายว่า “มี” และ “不能 (bùnéng)”

มีความหมายว่า “ไม่ได้” กับคำว่า “เก่ง” และ “ไม่รู้” ทั้งที่ในวรรณคดีนั้นก็มีความหมายเพียง 4 คำเท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นศิลปะในการใช้ภาษาเพื่อให้เกิดภาพพจน์ของผู้แต่งและการเลือกใช้ภาษานั้นแม้จะเป็นการใช้คำซ้ำๆ แต่ก็ทำให้เกิดความรู้สึกสัมผัสและลื่นไหล นอกจากนี้ยังเป็นการเน้นย้ำความให้เกิดน้ำหนักมากยิ่งขึ้น และจำนวนวรรณคดีนั้นจะมีตั้งแต่ 2-4 วรรค เช่น

ในปริศนาคำทาย

hóngkǒudài lǜkǒudài yǒurénpà yǒurénài làjiāo
 红口袋, 绿口袋, 有人怕, 有人爱。(辣椒)
 กระป๋องสีแดง กระป๋องสีเขียว มีทั้งคนกลัว มีทั้งคนรัก (พริก)

kànkànshìlǜde pòkāishihóngde chītāshìtiánde tǔchūshìhēide xīguā
 看看是绿的, 破开是红的, 吃它是甜的, 吐出是黑的。(西瓜)
 มองดูเป็นสีเขียว ผ่าออกเป็นสีแดง กินมันเป็นรสหวาน คายออกเป็นสีดำ (แตงโม)

และในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย เปลือกหุ้มกระดูก กระดูกหุ้มเนื้อ เนื้อหุ้มน้ำ (มะพร้าว)”

“อะไรเอ๋ย ไม่มีตีนขึ้นผา ไม่มีตาขึ้นต้นไม้ ไม่มีไส้กินคน ไม่มีขนเกลือกน้ำ

(งู, เถาวัลย์, ปลิง, ปลา)”

2) A__A คือการซ้ำคำที่อยู่ต่างตำแหน่งของแต่ละวรรค ปริศนาคำทายของจีนและไทยที่ปรากฏการซ้ำคำในลักษณะนี้มีจำนวนไม่มากนัก เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

gǔrénliúxià yī zuò qiáo yī biān duō lái yī biān shǎo

(1) 古人留下一座桥, 一边多来一边少,

เมื่อคนโบราณสร้างสะพานมาแห่งหนึ่ง ข้างหนึ่งมากข้างหนึ่งน้อย

shǎo de yào bǐ duō de duō, duō de yào bǐ shǎo de shǎo。(算盘)

ข้างที่น้อยมีมากกว่า ข้างที่มากมีน้อยกว่า (ลูกคิด)

yǒu gè dōng xī zhēn qí guài shēng lái jiù pà tài yáng shài

(2) 有个东西真奇怪, 生来就怕太阳晒,

มีของอย่างหนึ่งประหลาดจริง เกิดมาก็กลัวโดนแดดส่อง

tài yáng bù shài tā bù shī yuè shài yuè shī shī dé kuài。(冰)

ถ้าแดดไม่ส่องมันก็ไม่เปียกขึ้น ยิ่งตากแดดยิ่งเปียกขึ้นอย่างรวดเร็ว (น้ำแข็ง)

hóngménlóu hóngqiángyuàn lǐmiànwògèhónggūniáng
(3) 红门楼，红墙院，里面卧个红姑娘，

ตึกประตูแดง กำแพงบ้านก็แดง ข้างในมีหญิงสาวชุดแดงนอนอยู่

yòuhuìshuō yòuhuìchàng yīrìsāncānyòngdeshàng shéitóu
又会说，又会唱，一日三餐用得上。(舌头)

ทั้งพูดได้ ทั้งร้องเพลงได้ วันหนึ่ง 3 มื้อ เธอใช้การได้หมด (ลิ้น)

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย นารีมีรู มีเมื่อนาคู อยู่ในรูนารี (ต่างหู)
- (2) อะไรเอ่ย สูงเอ๋ยเกือบสุด คันศรสมมุติ สูงสุดลูกตา (คิ้ว)
- (3) อะไรเอ่ย ตัวอยู่กับหมา แต่ลูกมาอยู่กับฝน (ตัวเห็บ, ลูกเห็บ)

การซ้ำคำที่อยู่ต่างตำแหน่งของแต่ละวรรคในปริศนาคำทายของจีนกับไทยปรากฏเป็นจำนวนน้อย กล่าวคือ จีนปรากฏ 4 ปริศนาคำทาย และไทยปรากฏ 7 ปริศนาคำทาย รูปแบบปริศนาคำทายประเภทนี้ไม่ได้ทำให้เกิดจังหวะการใช้ภาษา เพียงแต่เป็นการย้ำความให้ชัดเจนเท่านั้น

1.3 การใช้คำสองแง่สองงาม

การใช้คำสองแง่สองงาม เป็นการเล่นภาษาชนิดหนึ่ง ที่เรียงร้อยถ้อยคำให้ผู้ตอบปริศนาเกิดภาพพจน์และความรู้สึกเกี่ยวข้องกับเพศหรือกิจกรรมทางเพศ ซึ่งถือว่าไม่สุภาพและเป็นเรื่องหยาบโลน (สารานุกรมวัฒนธรรมไทย, 2545: 1009)

การใช้คำสองแง่สองงามในปริศนาคำทายของจีนกับไทย มีทั้งการใช้คำกริยาคำคุณศัพท์ คำตรงกันข้ามและคำเลียนเสียงธรรมชาติ ซึ่งคำเหล่านี้ปกติแล้วไม่มีความหมายทางเพศ แต่เมื่อผูกความเป็นปริศนาคำทายสามารถ สามารถสื่อความหมายเกี่ยวกับเพศและการร่วมเพศ ถือเป็นศิลปะในการใช้ภาษาทั้งภาษาจีนและภาษาไทย

ปริศนาคำทายของจีน

liǎngtuǐchàkāi zhōngjiānlòuchūgèdàjiāhuǒ jìndeshíhòugǔgǔde
(1) 两腿岔开，中间漏出个大家伙，进的时候汩汩的

ยื่นอ้าขา ของใหญ่ออกมา ตอนเข้ามีเสียงน้ำดัง “กู่ กู่”

bá chūlái de shíhòu dīdā jǐngzhōng tíshuǐ
拔出来的时候滴答(井中提水)

ตอนออกมีเสียงน้ำหยดดัง “ตี ตา” (คนตักน้ำในบ่อน้ำ)

hóngtóngtóng yí gè dòng yìng de chā jìnqù ruǎn de bá chū lái kǎo hóngshǔ
 (2) 红彤彤 一个洞，硬的插进去，软的拔出来（烤红薯）

ถ้าสีแดง ของแข็ง ใสเข้าไป คือ ออกมากลายเป็นของนุ่ม (อย่างมันเทศ)

yuè bā la yuè cū yuè bā la yuè cháng zhà yóu tiáo
 (3) 越扒拉越粗，越扒拉越长（炸油条）

ยิ่งคลำยิ่งคืดยิ่งใหญ่ ยิ่งคลำยิ่งคืดยิ่งยาว (ทอดปลาห้องโก้)

การใช้คำในปริศนาคำทายของจีน ที่เน้นกริยาอาการ และบ่งบอกลักษณะที่ชี้ทำให้เกิด
 จินตภาพเกี่ยวกับเครื่องเพศ และกิจกรรมการร่วมเพศ เช่น

ในปริศนาคำทาย

mō mō nǐ de mō mō wǒ de mō dào nǐ de dòng tiān jìn wǒ de àn èn kòu
 摸摸你的，摸摸我的，摸到你的洞，添进我的。（按摠扣）

คลำๆ ของคุณ คลำๆ ของฉัน คลำรูของคุณ ได้ ใส่ของฉันเข้าไป (ใส่กระดุมแป๊ก) และ

yuè bā la yuè cū yuè bā la yuè cháng zhà yóu tiáo
 越扒拉越粗，越扒拉越长（炸油条）

ยิ่งคลำยิ่งคืดยิ่งใหญ่ ยิ่งคลำยิ่งคืดยิ่งยาว (ทอดปลาห้องโก้)

การใช้คำกริยาคำว่า “摸摸 (mō mō)” มีความหมายว่า “คลำๆ”, คำว่า “添进 (tiān jìn)”
 มีความหมายว่า “ใส่...เข้าไป”, คำว่า “扒拉 (bā lā)” มีความหมายว่า “คลำคืด” รวมทั้งคำว่า
 “越粗 (yuè cū)” มีความหมายว่า “ยิ่งใหญ่”, คำว่า “yuè cháng” มีความหมายว่า “ยิ่งยาว” หรือ
 คำว่า “dòng” มีความหมายว่า “รู” เป็นกลุ่มคำที่ทำให้ผู้ทายปริศนาสื่อความหมายไปทางเพศได้
 แต่คำตอบไม่ได้เกี่ยวกับเพศ เช่น

ในปริศนา

การใช้คำคุณศัพท์หรือคำตรงกันข้ามเพื่อนำผู้ทายปริศนาคิดไปทางเพศ เช่น

hóngtóngtóng yí gè dòng yìng de chā jìnqù
 红彤彤 一个洞，硬的插进去，

ถ้าสีแดง ของแข็งเสียบเข้าไป

ruǎn de bá chū lái kǎo hóngshǔ
 软的拔出来（烤红薯）

คืดออกมากลายเป็นของนุ่ม (อย่างมันเทศ)

hǎo jiǔ bù dòng tū rán yí dòng shàng miàn dòng xià miàn dòng diào yú
 好久不动，突然一动，上面动，下面痛。（钓鱼）

เวลานาน ไม่เขย่า พอเขย่าทันที ข้างบนเขย่า ข้างล่างเจ็บ (ตกปลา)

báitiānxiánzhe wǎnshàngliánzhe ménshuān
白天闲着，晚上连着。(门栓)

กลางวันห่างไว้ กลางคืนเชื่อมต่อ (ไม้ปิดประตู)

ปริศนาคำทายลักษณะนี้ใช้คำตรงการข้ามคำว่า “硬 (yìng) - 软 (ruǎn)” มีความหมายว่า “แข็ง-นุ่ม”, “插进 (chā jìn) - 拔出 (bá chū)” มีความหมายว่า “เข้าไป-ดึงออก”, “上面 (shàngmiàn) - 下面 (xiàmiàn)” มีความหมายว่า “ข้างบน-ข้างล่าง” และ “白天 (báitiān) - 晚上 (wǎnshàng)” มีความหมายว่า “กลางวัน-กลางคืน” รวมความในตัวปริศนาแล้ว ทำให้ผู้ทายคิดไปทางการร่วมเพศ

นอกจากนี้ในปริศนาคำทายของจีนยังใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติในการนำผู้ทายคิดจินตนาการไปทางเพศ เช่น

liǎngtuǐ chākāi zhōngjiān lòu chū gè dà jiāhuǒ
两腿岔开，中间漏出个大家伙，

ยื่นอ้าขา ของใหญ่ออกมาตรงกลาง

jìn de shíhòu gǔgǔ de bá chūlái de shíhòu dīdā jǐngzhōng tíshuǐ
进的时候汩汩的，拔出来的时候滴答 (井中提水)
ตอนเข้ามีเสียงน้ำดัง “กู่ กู่” ตอนออกมีเสียงน้ำหยดดัง “ตี ตา” (คนตักน้ำในบ่อน้ำ)

คำว่า “汩汩 (gǔ gǔ)” ซึ่งเป็นคำเลียนเสียงน้ำตอนเอกถึงใส่เข้าบ่อน้ำ ส่วนคำว่า “滴答 (dī dā)” เป็นคำเลียนเสียงของน้ำหยดตกลงมาบนพื้น การใช้คำในปริศนาข้างต้นเพื่อให้ผู้ทายเกิดจินตนาการถึงเรื่องเกี่ยวกับเพศและการร่วมเพศมากขึ้น

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย ชักขึ้นชักลง ชักตรงแล้วกด น้ำพุ่งไหลหยด (สูบน้ำมัน)
- (2) อะไรเอ่ย ทับกันค่อยๆ มีน้ำย่อยออกมา (โม้แป้ง)
- (3) อะไรเอ่ย เป็นของผู้ชายไม่เล็กไม่ใหญ่ ผู้หญิงต้องใช้เมื่อได้แต่งงาน (นามสกุล)

จะเห็นได้ว่า การใช้คำในปริศนาคำทายของไทยเป็นคำง่ายๆ ที่เน้นกิริยาอาการและบ่งบอกลักษณะที่ชี้ทำให้เกิดจินตภาพเกี่ยวกับเครื่องเพศ และกิจกรรมการร่วมเพศ

“อะไรเอ่ย กลมล่างกลมบน มีขนตรงกลาง (ลูกตา)”

“อะไรเอ่ย ชักขึ้นชักลง ชักตรงแล้วกด น้ำพุ่งไหลหยด (สูบน้ำมัน)”

“อะไรเอ่ย ทับกันค่อยๆ มีน้ำย่อยออกมา (โม้แป้ง)”

“อะไรเอ่ย เป็นของผู้ชายไม่เล็กไม่ใหญ่ ผู้หญิงต้องใช้เมื่อได้แต่งงาน (นามสกุล)”

ทั้งคำว่าชักขึ้นชักลง, ทับกัน, ของผู้ชายไม่เล็กไม่ใหญ่, ล้วนเป็นกลุ่มคำที่สื่อความหมายอันมีนัยยะทางเพศทั้งสิ้น แต่คำตอบของปริศนาคำทายเหล่านี้กลับไม่ได้มีความหมายเกี่ยวเรื่องเพศเลยแม้แต่น้อย

หากพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่าปริศนาคำทายที่ใช้คำสองแง่สองง่ามนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดความสนุกสนานอันเกิดจากความคิดเกี่ยวกับเรื่องเพศ และคำตอบที่หักมุม (ไม่เกี่ยวกับเรื่องเพศแม้แต่น้อย) จึงถือว่าปริศนาคำทายที่ใช้คำประเภทนี้เกิดจากภาษาที่เป็นศิลปะสามารถชี้นำความคิดไปในทางที่มีไขคำตอบ ทั้งยังเป็นการระบายความตึงเครียดเกี่ยวกับเรื่องเพศให้แก่สังคม เนื่องจากสังคมไทยถือกันว่าเรื่องเพศเป็นของสกปรก ไม่สมควรพูดในที่สาธารณะ เมื่อพูดตรง ๆ ไม่ได้ก็ต้องหาทางเลี่ยงโดยการนำมาเล่นเป็นปริศนาคำทาย และวรรณกรรมประเภทอื่น ๆ เช่น การเล่นคำพวน และเพลงปฏิพากย์ต่าง ๆ เช่น เพลงเกี่ยวข้าว เพลงอีแซว เพลงพวงมาลัย เป็นต้น (สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง, 2545: 1010)

2. การใช้โวหาร

การใช้โวหาร ภาษาจีนเรียกว่า “修辞 (xiū cí)” (พจนานุกรมไทย-จีน 2003:636) คือการใช้ถ้อยคำสำนวนกล่าวเปรียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง (ชเนศ เวศร์ธาดา, 2549: 54) ความหมายของภาษาโวหารจึงไม่ตรงตามตัวอักษรส่วนใหญ่มักจะทำให้สิ่งที่เป็นนามธรรม ให้มีความเป็นรูปธรรม เป็นการเขียนอย่างแจ่มแจ้งจนมองเห็นภาพโดยใช้ความเปรียบเป็นหลัก

จากการศึกษาโวหารในปริศนาคำทายของไทยกับจีน พบการใช้โวหารหลายชนิดดังนี้

2.1 การใช้โวหารอุปมา

โวหารอุปมา ภาษาจีนเรียกว่า “比喻 (bǐ yù)” (พจนานุกรมไทย-จีน, 2003: 896) เป็นการเปรียบเทียบอะไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของ รวมทั้งสิ่งที่เป็นนามธรรมจับต้องไม่ได้ โดยเปรียบเทียบระหว่างสิ่งที่ต่างจำพวกกัน และมีคำเชื่อม หรือกิริยาบงบอกให้เกิดการเปรียบเทียบนั้น มักจะมีคำว่า “เหมือน ราว รวากับ เปรียบ ดูก ประคูก ดั่ง ดั่ง เถก เช่น เที่ยง เที่ยง ประหนึ่ง ถนัด ถล เล่ห์ ปีมว่า ปาน กรูณา ปูน ฟ่าง ละม้าย แม่น” (ชเนศ เวศร์ธาดา, 2549: 41) และในการศึกษาคำครั้งนี้ผู้วิจัยได้รวมโวหารอุปมาลักษณะไว้ในหัวข้อนี้ด้วยเนื่องจากโวหารประเภทนี้เป็นการเปรียบเทียบเช่นเดียวกัน และเป็นคำเดิม ซึ่งโวหารอุปมาลักษณะคือ การเปรียบเทียบสิ่งหนึ่งกับอีกสิ่งหนึ่ง โดยใช้คำเชื่อมที่โยงความคิดให้เด่นชัดระหว่างสิ่งที่นำมาเปรียบ มักใช้คำว่า “คือ” “เท่า” “เป็น” และอาจไม่ใช้คำเชื่อมแต่เป็นการเปรียบเทียบโดยนัยให้ผู้อ่านเปรียบเทียบเอง (ดวงมน จิตรจันง, 2536: 119) ส่วน yuan hui

(1982: 2) กล่าวว่า โวหารอุปมาคือโวหารที่ใช้สิ่งหนึ่งมาเปรียบกับอีกสิ่งหนึ่งที่มีธาตุแท้ไม่เหมือนกัน แต่มีความคล้ายกัน (แปล-ผู้วิจัย)

ปริศนาคำทายของจีน

yuányuán xiàng xīguā rén rén ài wán tā
(1) 圓圓 像 西瓜，人人愛玩它，

กลมๆเหมือนแดงโม ทุกคนชอบเล่นมัน

méi dào shǒu qiǎng tā qiǎng dào shǒu rēng tā lánqiú
沒到手，搶它，搶到手，扔它。(籃球)

ไม่ถึงมือ แย่งมัน แย่งถึงมือ โยนมัน (บาสเกตบอล)

yīzuòchángqiáojiàkōngzhōng tàiyángzài xīqiáo zài dōng
(2) 一座長橋架空中，太陽在西橋在東，

สะพานยาวสะพานหนึ่งลอยบนฟ้า ดวงอาทิตย์อยู่ทางทิศตะวันตก

yíshìzhīnǚwǔcǎiliàn zǐlánqīnglǜhuángchéng hóng hóng
疑是織女舞彩練，紫藍青綠黃橙紅。(虹)

สะพานอยู่ทางทิศตะวันออก สงสัยว่าเป็นสาวทอผ้ากวัดไกวริบบิ้นหลากสี

ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม แดง (รุ้ง)

hǎosì yī shuāngshǒu shí gè shǒuzhǐ tóu
(3) 好似一雙手，十個手指頭，

ดูเหมือนมือคู่หนึ่ง มีนิ้วมือ 10 นิ้ว

kànkāngūāngshìpí mōmōméigǔtōu shǒutào
看看光是皮，摸摸沒骨頭。(手套)

ดูไปเพียงหนังหุ้ม คลำไปก็ไม่มีกระดูก (ถุงมือ)

ประเภทโวหารอุปมาของจีนมีหลายลักษณะ ในการศึกษาคำครั้งนี้ได้พบสองลักษณะคือ “明喻 (míng yù)” กับ “暗喻 (àn yù)” โวหารทั้งสองแบบปรากฏด้วยสามส่วนคือ สิ่งเปรียบเทียบ สิ่งถูกเปรียบเทียบ และคำเชื่อมในการเปรียบเทียบ การใช้โวหารอุปมาในปริศนาคำทายนั้น สิ่งที่ถูกเปรียบเทียบมักเป็นคำตอบ และสิ่งเปรียบเทียบมักอยู่ในคำถาม และเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ซึ่งจะเป็นสัตว์ สิ่งของเครื่องใช้ หรืออาหารก็ได้

“明喻 (míng yù)” เป็นการเปรียบเทียบอย่างชัดเจน มักใช้คำเชื่อม “像 (xiàng)”, “如 (bǐ)”, “好比 (hǎo bǐ)”, “似 (sì)”, “一样 (yí yàng)”, “一般 (yī bān)” ต่างๆ (yan hui,

1982:12) ในการศึกษาครั้งนี้ได้พบคำเชื่อมโวหารอุปมาแบบ“明喻 (míng yù)” มีคำว่า“像 (xiàng)”, “好似 (hǎo sì)”, “好像 (hǎo xiàng)”, “就像 (jiù xiàng)” เช่น

shuō tā xiàng lóng búshì lóng yídiǎn zhūshā tóudǐng hóng
说 它 像 龙 不是 龙, 一点 朱砂 头顶 红,
บอกว่ามันเหมือนมังกรแต่มันไม่ใช่มังกร ขาดหนึ่งแฉับบนยอดหัวแดง
xìngyún zuòwù běnlǐngdà yèyè wéi rén chúwénchóng wénxiāng
兴 云 作 雾 本 领 大, 夜 夜 为 人 除 蚊 虫。(蚊 香)
มีฝีมือสูงทำเหมให้กลายเป็นหมอก คอยกำจัดยุงให้คนทุกคำคืน (ยากันยุง)

“暗喻 (àn yù)” เป็นการเปรียบเทียบเหมือน“明喻 (míng yù)” แต่ใช้คำเชื่อม“是 (shì)” “成 (chéng)” “做 (zuò)” “为 (wèi)” “等于 (děng yú)” ต่างๆ คู่ไปแล้วเหมือนไม่ได้เปรียบเทียบแต่เป็นโวหารการเปรียบเทียบ (yan hui, 1982:24) ในการศึกษาครั้งนี้ได้พบคำเชื่อมโวหารอุปมาคือ“是 (shì)” เช่น

yīzuòchángqiáojiàkōngzhōng tàiyángzàixīqiáozàidōng
一 座 长 桥 架 空 中, 太 阳 在 西 桥 在 东,
สะพานยาวสะพานหนึ่งลอยบนฟ้า ดวงอาทิตย์อยู่ทางทิศตะวันตก
yíshìzhīnǚwǔcǎiliàn zǐlánqīnglǜhuángchéngóng hóng
疑 是 织 女 舞 彩 练, 紫 蓝 青 绿 黄 橙 红。(虹)
สะพานอยู่ทางทิศตะวันออก สงสัยว่าเป็นสาวทอผ้ากวัด ไกวริบบิ้นหลากสี
ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง ส้ม แดง (รุ้ง)

การใช้โวหารอุปมาทั้งสองประเภทนี้ในปริศนาคำทายของจีนเพื่อการอธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากปริศนาคำทายจะบอกสิ่งนั้นโดยตรงไม่ได้ การใช้โวหารอุปมาในการอธิบายสิ่งที่ให้ทาย ทำให้การอธิบายนั้นง่ายขึ้นและเห็นภาพชัดเจน จึงทำให้ผู้ทายปริศนาคำทายได้เกิดจินตภาพ ตอบคำถามได้ง่ายขึ้น เช่น ในปริศนาคำทาย

yuányuán xiàng xīguā rén rén ài wán tā
圆 圆 像 西 瓜, 人 人 爱 玩 它,
กลมๆเหมือนแตงโม ทุกคนชอบเล่นมัน
méi dào shǒu qiǎng tā qiǎng dào shǒu rēng tā lánqiú
没 到 手, 抢 它, 抢 到 手, 扔 它。(篮 球)
ไม่ถึงมือ แย่งมัน แย่งถึงมือ โยนมัน (บาสเกตบอล)

ปริศนานี้สิ่งเปรียบคือแตงโม สิ่งถูกเปรียบคือบาสเกตบอล ใช้คำเชื่อมการเปรียบเทียบคำว่า“像 (xiàng)” เนื่องจากแตงโมกับบาสเกตบอลมีรูปร่างลักษณะกลมๆเหมือนกัน และสิ่งเปรียบเทียบเป็นผล ทำให้ผู้ทายสามารถคิดความคล้ายกันระหว่างสองสิ่งนี้ได้ง่าย

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย ยุ่งเหมือนไยบัว มีตัวอยู่ตรงกลาง (แมงมุม)
- (2) อะไรเอ่ย สูงเทียมฟ้า ต่ำกว่าหญ้านิดเดียว (ภูเขา)
- (3) อะไรเอ่ย ดันเท่าหม้อ ลูกช่อเดียว (กล้วย)

โวหารอุปมาที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทย พบว่ามักปรากฏคำเชื่อมคำว่า “เหมือน” มากที่สุด นอกเหนือจากนั้นใช้คำว่า “ปาน” และ “เทียม” ดังปรากฏในปริศนาคำทาย คือ คำว่า “เป็น”

“อะไรเอ่ย ปากเหมือนกระโถน ตะโกนตามงาน (ลำโพง)”

“อะไรเอ่ย ยุ่งเหมือนไยบัว มีตัวอยู่ตรงกลาง (แมงมุม)”

“อะไรเอ่ย สูงเทียมฟ้า ต่ำกว่าหญ้านิดเดียว (ภูเขา)”

จะเห็นว่าในการใช้อุปมาโวหารในปริศนาคำทายข้างต้น เป็นการเปรียบเทียบให้ผู้ตอบปริศนาเกิดจินตนาการและสามารถคาดเดาคำตอบได้ง่ายขึ้น เช่น กลมเหมือนพระจันทร์ เป็นการกล่าวให้ผู้ตอบมีแนวความคิดว่าสิ่งที่ตนจะตอบย่อมมีลักษณะกลมมนเหมือนพระจันทร์ หรือสูงเทียมฟ้า ผู้ตอบย่อมคิดหาคำตอบที่มีความสูงเทียมเทียมฟ้า เป็นต้น

ส่วนโวหารอุปลักษณ์ในปริศนาคำทายของไทยในการศึกษาคำครั้งนี้พบว่าส่วนใหญ่ใช้คำเชื่อม “เท่า” เพียงคำเดียว ดังปรากฏในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ่ย ดันเท่าครก ใบปรกดิน (ตะไคร้)”

“อะไรเอ่ย ดันเท่าลำเรือ ใบห่อเกลือไม่มีด (ต้นสน)”

“อะไรเอ่ย ดันเท่าหม้อ ลูกช่อเดียว (กล้วย)”

การใช้โวหารอุปลักษณ์ในปริศนาคำทายมักมีลักษณะโครงสร้างคล้ายกับโวหารอุปมา คือ มีคำหน้า “ดัน” หรือคำอื่นๆ ตามด้วยคำเชื่อมและสิ่งที่เปรียบ เพื่อให้ผู้ตอบคิดหาคำตอบได้ง่ายขึ้น

2.2 การใช้โวหารศัพท์พจน์

โวหารศัพท์พจน์ คือ การใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติต่างๆ ซึ่งคำเลียนเสียงธรรมชาตินั้น ภาษาจีนเรียกว่า “象声词 (xiàng shēng cí)” หรือ “拟声词 (nǐ shēng cí)” เช่น เสียงคนตรี เสียงสัตว์ เสียงคลื่น เสียงลม เสียงฝนตก เสียงน้ำไหล ฯลฯ การใช้ภาพพจน์ประเภทนี้จะทำให้เหมือนได้ยินเสียงนั้นจริงๆ Xie Wenqing (2000: 205) ได้กล่าวว่าคำเลียนเสียงธรรมชาตินั้น

นอกจากใช้เลียนเสียงธรรมชาติแล้ว ยังใช้แสดงกิริยาการกระทำ แสดงอาการหรือแสดงสิ่งที
ออกเสียงเองไม่ได้ และMa Qingzhu (1987: 12) ก็ได้กล่าวไว้ว่า คำเลียนเสียงธรรมชาติบางคำ
ไม่ใช่ได้ยินมา แต่มาจากการเกิดจินตนาภาพ

ปริศนาคำทายของจีน

shuāngjiǎo yītà dādāxiǎng pídài yīzhuǎn diǎntóu máng
(1) 双 脚 一 踏 嗒 嗒 响 ， 皮 带 一 转 点 头 忙 ，
พอเหยียบเท้าทั้งคู่ ก็ดังต๊อกต๋อค์ พอสายหนังหมุนก็พยักหน้าเง็งกัก
zuǐlǐ chī jìn wǔcǎibù tǔchū jiànjiàn huāyīshang féngrenjī
嘴里 吃 进 五 彩 布 ， 吐 出 件 件 花 衣 裳 。 (缝 纫 机)
กินผ้าหลากสีเข้าไปในปากคายเสื่อผ้าลายดอกออกมาเป็นตัวๆ (จักรเย็บผ้า)

shēngláī gāng tóu tiěbì yī nǐng jiù liú yǎnlèi
(2) 生 来 钢 头 铁 臂 ， 一 拧 就 流 眼 泪 ，
เกิดมามีหัวเหล็กกล้ามีแขนเหล็ก พอบิดก็หลั่งน้ำตาไหล
yǎnlèi huāhuā rúyǔ qiānwàn búyào làngfèi shuǐlóngtóu
眼 泪 哗 哗 如 雨 ， 千 万 不 要 浪 费 。 (水 龙 头)
น้ำตาไหลซ่าซ่าราวห่าฝน อย่างไรก็ตามก็ขออย่าได้ฟุ่มเฟือยเลย (ก๊อกน้ำ)

xiǎoxiǎo chóng wēngwēngwēng fēiláifēiqù huācóng zhōng
(3) 小 小 虫 ， 嗡嗡 嗡嗡 ， 飞 来 飞 去 花 丛 中 ，
แมลงตัวเล็กๆ หึ่ง หึ่ง หึ่ง บินไปบินมา กลางพุ่มไม้
cǎi huāmì chuán huāfěn rénrén kuā tā ài láodòng mìfēng
采 花 蜜 ， 传 花 粉 ， 人 人 夸 它 爱 劳 动 。 (蜜 蜂)
เก็บน้ำหวานเกสร แพร่ถ่ายเรณู ใครๆก็ชมว่ามันชอบทำงาน (ผึ้ง)

การใช้โวหารศัพท์พจน์ในปริศนาคำทายของจีนที่ใช้คำเลียนเสียงที่เกิดจากเสียงของ
ธรรมชาติ เช่น

คำเลียนเสียงฟ้าร้อง “隆隆 (lónglóng) (เปรี้ยงเปรี้ยง)” ในปริศนาคำทาย

wūyún lǐmiàn bǎ shēn cáng bùzhī tāshì shámúyàng
乌 云 里 面 把 身 藏 ， 不 知 它 是 啥 模 样 ，
ซ่อนตัวไว้อยู่ในเมฆดำ ไม่รู้รูปลักษณะมันเป็นอย่างไร

tāde píqì tèbié bào shēngqǐ qǐlái lónglóngjiào léi
它 的 脾 气 特 别 暴 ， 生 气 起 来 隆 隆 叫 。 (雷)

ความโกรธของมันรุนแรงเป็นพิเศษ เมื่อโมโหขึ้นมา ร้องดังเปรี้ยงเปรี้ยง (ฟ้าร้อง)

คำเสียงร้องของผึ้ง “嗡嗡嗡 (wēng wēng wēng) (หึ่ง หึ่ง หึ่ง)” ในปริศนาคำทาย
 xiǎoxiǎo chóng wēngwēngwēng fēiláifēiqù huācóng zhōng
 小小虫，嗡嗡嗡，飞来飞去花丛中，
 แมลงตัวเล็กๆ หึ่ง หึ่ง หึ่ง บินไปบินมา กลางพุ่มไม้
 cǎi huāmì chuán huāfěn rén rén kuā tā ài láodòng mìfēng
 采花蜜，传花粉，人人夸它爱劳动。(蜜蜂)
 เก็บน้ำหวานเกสร แพร่ถ่ายเรณู ใครๆก็ชมว่ามันชอบทำงาน (ผึ้ง)

การใช้โวหารสัทพจน์ในปริศนาคำทายทำให้ผู้ตอบคำทายสามารถนำเสียงที่ได้ยิน
 เชื่อมกับสิ่งที่มีเสียงแบบนี้ เพราะเสียงในธรรมชาติบางอย่างก็คล้ายกัน และคำเลียนเสียง
 ธรรมชาติคำเดียวก็สามารถใช้เลียนเสียงได้หลายสิ่ง เช่น คำเลียนเสียงร้องของผึ้ง “嗡嗡嗡
 (wēng wēng wēng) (หึ่ง หึ่ง หึ่ง)” ก็ใช้แทนเสียงร้องของยุง ในปริศนาคำทาย

xiǎo fēizéi shuǐlǐ shēng gàn huàishì hěn yòu xiōng
 小飞贼，水里生，干坏事，狠又凶，
 โจรบินจิว เกิดในน้ำ ทำเรื่องเลว โหดเหี้ยมดุร้าย
 tōutōu mōmō xī rén xuè hái yào wēngwēng jiào yī tōng
 偷偷摸摸吸人血，还要嗡嗡叫一通。
 ทำลับลับล่อล่อ แอบดูดเลือดคน แถมยังร้องหึ่งหึ่ง
 chuánrǎn jíbìng tài kěpà kuàikuài bǎ tā xiāomiè jìng wénzi
 传染疾病太可怕，快快把它消灭净。(蚊子)
 อี๊กักหนึ่ง โรคภัยติดต่อน่ากลัวชะมัด รีบกำจัดมันให้เกลี้ยงเสียโดยเร็ว (ยุง)

โวหารสัทพจน์ที่เกิดจากสิ่งที้ออกเสียงเองไม่ได้แต่มีเสียงออกจากตุ๊กกระทำ เช่น
 คำเลียนเสียงของการตีกลอง “咚咚咚 (dōng dōng dōng) (ตุง ตุง ตุง)” ในปริศนา
 liǎnpíhòu dǔzìkōng dǎtāsāngùnzi tāhǎn dōngdōngdōng gǔ
 脸皮厚，肚子空，打它三棍子，它喊“咚咚咚”。(鼓)
 หน้าหนา ท้องว่างเปล่า ตีมันสามที มันตะโกน “ตุง ตุง ตุง” (กลอง)

คำเลียนเสียงการใช้จักเย็บผ้า “嗒嗒响 (dā dā xiǎng) (ดั่งต็อกต๊อก)” ในปริศนา
 shuāngjiǎo yītà dādāxiǎng pí dài yīzhuǎn diǎntóu máng
 双脚一踏嗒嗒响，皮带一转点头忙，
 พอเหยียบเท้าตั่งตุ้ ก็ดั่งต็อกต๊อก พอสายหนึ่งหมุนก็พยักหน้าจึ่งกัก
 zuǐlǐ chī jìn wǔcǎibù tǔchū jiànjiàn huāyīshang féng rēn jī
 嘴里吃进五彩布，吐出件件花衣裳。(缝纫机)
 กินผ้าหลากสีเข้าไปในปากคายเสื่อผ้าลายดอกออกมาเป็นตัวๆ (จักรเย็บผ้า)

โวหารศัพท์พจน์ที่ใช้กับสิ่งของที่ออกเสียงเองไม่ได้ มักจะใช้กับสิ่งของ ทำให้สิ่งนั้นเหมือนเป็นสิ่งที่มีชีวิต ทำให้การเล่นปริศนาสนุกมากขึ้น

โวหารศัพท์พจน์ที่เลียนเสียงมนุษย์ นอกจากเลียนเสียงแล้วยังแสดงความรู้สึกของมนุษย์ได้ เช่น

เสียงหัวเราะ “嘻嘻 (xī xī) (หัวเราะอิอิ)” ในปริศนาคำทาย

yī pǐ mǎér liǎng rén qí, zhè biān gāo lái nà biān dī,
一匹马儿 两人骑, 这边高来那边低,

ม้าน้อยตัวหนึ่ง 2 คนขี่ ข้างนี้ขึ้นสูงข้างโน้นลดต่ำ

mǎér suī rán bú zǒu lù, liǎng rén qí dé xiào xī xī qiāo qiāo bǎn
马儿 虽然 不走路, 两人骑得 笑嘻嘻。(跷跷板)

แม้ว่าม้าน้อยจะไม่เดินเหิน 2 คนก็ขี่กันจนหัวเราะอิอิ (กระดานหก)

โวหารศัพท์พจน์นี้ทำให้เกิดความรู้สึกเห็นภาพสนุกสนานและมีความสุข

โวหารศัพท์พจน์ที่เกิดจากกริยาของมนุษย์หรือสัตว์ เช่น

คำเลียนเสียงมนุษย์ต่อสู้กัน “乒乒乒乒 (pīng pīng pāng pāng) (ปิงปิง ปังปัง)”

ในปริศนา

xiǎo xiǎo yī zhàn chǎng, yǒu bīng yòu yǒu jiāng,
小小 一战场, 有兵又有将,

สมรภูมิลี้เก็กๆ แห่งหนึ่ง มีไพร่พลและมีขุนพล

liǎng gè yuán shuài duì miàn zuò,
两个元帅 对面坐,

จอมพล 2 คนนั่งประจันหน้า

pīng pīng pāng pāng shā yī chǎng xiàng qí
乒乒乒乒 杀一场。(象棋)

ปิงปิง ปังปัง ฆ่ากันไป 1 ยก (หมากรุกจีน)

คำเลียนเสียงม้าวิ่ง “哒哒哒 (dādādā) (เสียงดังกุบกับ)”

jiǎo chuān tiě xié guā dā dā shēng lái xǐ huān rén qí tā,
脚穿铁鞋 呱哒哒, 生来喜欢人骑它,

เท้าใส่รองเท้าเหล็กเสียงดังกุบกับ โดยธรรมชาติชอบให้คนขี่มัน

láo dòng yì tiān bù jiào lèi zhàn zhe shuì jiào bù tǎng xià mǎ
劳动一天不叫累, 站着睡觉不躺下。(马)

ใช้แรงงานทั้งวัน ไม่บ่นว่าเหนื่อยยืนนอนหลับได้ไม่ต้องเอนกายลง (ม้า)

โวหารสัทพจน์ในปริศยานี้ เป็นการใช้คำเลียนเสียงเกิดความรู้สึกได้ เหมือนเห็นภาพ ม้ากำลังวิ่งและได้ยินเสียงม้าวิ่ง ทำให้ภาษามีชีวิตชีวาเหมือนเป็นการแสดง ทำให้ผู้ท่ายปริศนา เกิดอารมณ์ความรู้สึกหรือจินตนาการในการท่ายปริศนา

การใช้โวหารสัทพจน์แสดงอาการ เช่น ปริศนาคำทาย

shēnglái gāng tóu tiěbì yī nǐng jiù liú yǎnlèi
生来 钢头铁臂，一拧就流眼泪，

เกิดมามีหัวเหล็กกล้ามี่แขนเหล็ก พอบิดก็หลั่งน้ำตาไหล

yǎnlèi huāhuā rúyǔ qiānwàn bùyào làngfèi shuǐlóngtóu
眼泪 哗哗如雨，千万不要浪费。(水龙头)

น้ำตาไหลซ่าซ่าราวท่าฝน อยากรักขอย่าได้ฟุ่มเฟือยเลย (ก๊อกน้ำ)

คำว่า “哗哗 (huā huā) (หลายซ่าซ่า)” ในภาษาจีนมักใช้เป็นคำเลียนเสียงน้ำไหล

การใช้โวหารสัทพจน์ในปริศนาคำทายนี้ใช้คำเลียนเสียงน้ำไหลจากก๊อกน้ำ และได้ใช้โวหาร บุคลาธิฐานเปรียบน้ำไหลจากก๊อกน้ำเป็นการร้องไห้ของก๊อกน้ำ เสียงน้ำไหล “哗哗 (huā huā) (ไหลซ่าซ่า)” กลายเป็นอาการร้องไห้ของก๊อกน้ำ ทำให้เกิดความรู้สึกและเห็นภาพร้องไห้ได้อย่างชัดเจน

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย ปลายได้ทีมรุ เสียงดังฟูคฟู พองเอาพองเอา (คนสูบลูกบอล)
- (2) อะไรเอ่ย เด็กก็ไม่ใช่เด็กเดินต๊อกแตกอยู่ข้างฝา (นาฬิกา)
- (3) อะไรเอ่ย เสียงดังโป้งเป้ง ใครเห็นแล้วเกรง อวดเก่งนอนโลง (ปืน)

การสร้างปริศนาคำทายโดยใช้คำเลียนเสียงธรรมชาติมาขยายจนทำให้เกิดเสียง เทียบเคียงธรรมชาตินั้น ทำให้ผู้ตอบคำถามเกิดอารมณ์และความรู้สึกอันก่อให้เกิดภาพที่ ชัดเจนขึ้น เช่น ใช้คำเลียนเสียงที่เกิดจากเสียงของธรรมชาติ

คำเลียนเสียงลม “ฟูคฟู” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ่ย ปลายได้ทีมรุ เสียงดังฟูคฟู พองเอาพองเอา (คนสูบลูกบอล)”

ทำให้เกิดความรู้สึกชัดเจนเหมือนได้เห็นภาพได้ยินเสียง โวหารสัทพจน์ที่เกิดจากสิ่งที ออกเสียงเองไม่ได้แต่มีเสียงออกจากอุปกรณ์ทำ

คำเลียนเสียงฉีกดัง “แควก” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ่ย ฉีกดังแควก กระแทกรูเก่า ชักออก ชักเข้ามันถึงใจ (ฉีกขนไก่แยงหู)” นอกจาก เป็นคำเลียนเสียงแล้วยังช่วยให้เห็นภาพชัดเจน จากการได้ยินเสียงเหมือนได้เห็นภาพฉีกอีกด้วย

คำว่า “ต็อกแตก” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย เด็กก็ไม่ใช่เด็กเดินต็อกแตกอยู่ข้างฝา (นาฬิกา)”

ถ้าหากว่าในปริศนากล่าวเพียงแค่ว่า อะไรเอ๋ย เด็กก็ไม่ใช่เด็กเดินอยู่ข้างฝา ผู้ตอบปริศน่าย่อมคาดไม่ถึงว่าคำตอบคือ นาฬิกา แต่อาจคิดถึงจิ้งจกหรือสัตว์อื่น ๆ ที่สามารถไต่ฝาผนังได้ แต่เมื่อมีคำว่า “ต็อกแตก” ปรากฏขึ้นจึงเป็นเสียงซึ่งทำให้ผู้อ่านคิดหาคำตอบที่ถูกต้องได้ หรือคำว่า “ฉีกคังแควก” “ร้องไห้โฮ โฮ” หรือ “หัวร่อก๊กๆ” ก็เป็นการเลียนเสียงธรรมชาติที่ทำให้ผู้ตอบปริศนาเกิดอารมณ์และความรู้สึกต่อคำกริยานั้น ๆ มากกว่าปกติ

2.3 การใช้โวหารปฏิภาคพจน์

โวหารปฏิภาคพจน์ คือการใช้ถ้อยคำที่มีความหมายตรงกันข้าม หรือขัดแย้งกันมา กล่าว อย่างกลมกลืนกันเพื่อเพิ่มความหมายให้มีน้ำหนักมากยิ่งขึ้น ซึ่งคำที่มีความหมายตรงกันข้ามนั้น ภาษาจีนเรียกว่า “反义词 (fǎnyì cí)” (พจนานุกรมไทย-จีน, 2003:135) การใช้โวหารปฏิภาคพจน์ในปริศนาคำทายของจีนมีจำนวนมาก มักเป็นสองลักษณะคือ

ปริศนาคำทายของจีน

คำตรงกันข้ามนั้นอยู่ชิดกัน

yínsè dàizǐ yǒuduǎnyǒucháng jiǎo zài hǎilǐ tóu zài shānshàng jiānghé
(1) 银色带子, 有短有长, 脚在海里, 头在山上。(江河)

เข็มขัดสีเงิน มีสั้นมียาว ปลายสุดอยู่ในทะเล หัวอยู่บนภูเขา (แม่น้ำ)

shēn chuān huāhuālǜlǜ zǒulù wānwānqūqū
(2) 身穿花花绿绿, 走路弯弯曲曲,

ร่างกายสวมชุดสีฉูดฉาด เดินคดๆเกี้ยวๆ

dònglǐ páiláipáqù yáochǐ dǐngdǐng èdú shé
洞里爬来爬去, 牙齿顶顶恶毒。(蛇)

เลื้อยไปเลื้อยมาในรู ฟันมีพิษร้ายอย่างยิ่ง (งู)

xiǎoxiǎo chóng wēngwēngwēng fēiláifēiqù huācóng zhōng
(3) 小小虫, 嗡嗡嗡嗡, 飞来飞去花丛中,

แมลงตัวเล็กๆ หึ่ง หึ่ง หึ่ง บินไปบินมา

cǎi huāmì chuán huāfěn rénrén kuā tā ài láodòng mìfēng
采花蜜, 传花粉, 人人夸它爱劳动。(蜜蜂)

กลางพุ่มไม้เก็บน้ำหวานเกสร แพร่ถ่ายเรณู ใครๆก็ชมว่ามันชอบทำงาน (ผึ้ง)

การใช้โวหารปฏิภาคพจน์ที่ลักษณะนี้เพื่อแสดงอาการและทำให้เห็นภาพชัดเจน เช่น

ปริศนาคำทาย

shēn chuān huāhuālǜlǜ zǒulù wānwānqūqū

身 穿 花 花 绿 绿 ， 走 路 弯 弯 曲 曲 ，

ร่างกายสวมชุดสีเขียวคาด เดินคดๆเคี้ยวๆ

dònglǐ páláipáqù yáchǐ dǐngdǐng èdú shé

洞 里 爬 来 爬 去 ， 牙 齿 顶 顶 恶 毒 。 (蛇)

เลื้อยไปเลื้อยมาในรู ฟันมีพิษร้ายอย่างยิ่ง (งู)

ใช้คำตรงกันข้าม “爬来爬去 (pá lái pá qù)” มีความหมายว่า “(เลื้อยไปเลื้อยมา)”

ให้เห็นภาพกริยาอาการของงูที่เลื้อยไปเลื้อยมา

yínsè dàizǐ yǒuduǎnyǒucháng

银 色 带 子 ， 有 短 有 长 ，

เข็มขัดสีเงิน มีสั้นมียาว

jiǎo zài hǎilǐ tóu zài shānshàng jiānghé

脚 在 海 里 ， 头 在 山 上 。 (江 河)

ปลายสุดอยู่ในทะเล หัวอยู่บนภูเขา (แม่น้ำ)

ใช้คำว่า “有短有长 (yǒu duǎn yǒu cháng)” มีความหมายว่า “(มีสั้นมียาว)” เป็นการ

บอกลักษณะ

คำตรงกันข้ามนั้นอยู่ชิดกัน

rètiān kàn bùjiàn lěngtiān cái chūxiàn

热 天 看 不 见 ， 冷 天 才 出 现 ，

เมื่ออากาศร้อนไม่เห็น จะออกมาตอนอากาศหนาว

dàoguà yù kuàizǐ shēnggēn zài wūyán bīnglíng

倒 挂 玉 筷 子 ， 生 根 在 屋 檐 。 (冰 凌)

เหมือนตะเกียบหยกที่แขวนกลับหัว รากติดอยู่กับชายคา (น้ำค้างแข็ง)

xiǎo lái zhēnyǎn dà dàlái mǎn shānpō

小 来 针 眼 大 ， 大 来 满 山 坡 ，

มาตอนเล็กๆเท่ารูเข็มใหญ่ มาตอนโตเต็มเนินเขา

néng guò qiān shānlǐng bùnéng guò xiǎohé huǒ

能 过 千 山 岭 ， 不 能 过 小 河 。 (火)

สามารถข้ามเขาสูงเหยียบคนับพัน ไม่สามารถข้ามแม่น้ำสายน้อย (ไฟ)

wàimiàn cūmázhòngxiào lǐbian dà hóng jiáǎo huāshēng

外 面 粗 麻 重 孝 ， 里 边 大 红 夹 袄 。 (花 生)

ข้างนอกเป็นชุดงานศพ ข้างในนุ่งเสื้อแดง (ถั่วลิสง)

การใช้โวหารปฏิภาคพจน์ที่ลักษณะคำตรงกันข้ามนั้น ไม่ได้ขัดกัน มักเป็นคำบุพบท คำกริยา คำคุณศัพท์ และมีคำนามเป็นบางคำ โวหารปฏิภาคพจน์ลักษณะนี้ที่ใช้ในปริศนาคำทายของจีน เพื่อเน้นความแตกต่าง ดึงความรู้สึกให้มากขึ้นกับสิ่งที่ทาย และเพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน หรือการใช้โวหารปฏิภาคพจน์เพื่อให้เกิดภาพความเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่อง

ส่วนโวหารปฏิภาคพจน์ที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยปรากฏเป็นจำนวนมาก เพราะการใช้โวหารปฏิภาคพจน์เป็นการกล่าวเพื่อให้ปริศนาคำทายนั้น ๆ เกิดความหมายที่มีน้ำหนักมากกว่าปกติ เช่น

ปริศนาคำทายภาษาไทย

- (1) อะไรเอ๋ย กลมล่างกลมบน มีขนตรงกลาง (ลูกตา)
- (2) อะไรเอ๋ย ชักขึ้นชักลง ชักตรงแล้วกอด น้ำพุ่งไหลหยด (สูบน้ำมัน)
- (3) อะไรเอ๋ย สูงกว่าเขา เตี้ยกว่าเรา ต่ำกว่าดิน (คันไถ)

จากการศึกษาโวหารปฏิภาคพจน์ในปริศนาคำทายของไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าการใช้โวหารปฏิภาคพจน์สามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

1. การใช้โวหารปฏิภาคพจน์เพื่อให้เห็นภาพที่ชัดเจน กล่าวคือ คำปฏิภาคพจน์ที่ปรากฏในปริศนาคำทายจะทำหน้าที่เป็นการขยายหรืออธิบายความให้เกิดภาพพจน์ที่ชัดเจนขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการบอกลักษณะของสิ่งต่าง ๆ การบอกขนาด วย ตำแหน่ง ช่วงเวลา ระยะทาง เป็นต้น คำนาม คำบุพบท คำกริยา คำวิเศษณ์ เช่น กลมล่างกลมบน, กลางวัน....กลางคืน , เข้า....เย็น, สูง...เตี้ย เป็นต้น

2. การใช้โวหารปฏิภาคพจน์เพื่อให้เกิดภาพความเคลื่อนไหวที่ต่อเนื่อง คำที่ใช้ในลักษณะนี้มักเป็นคำกริยา เช่น เข้าไหลเย็นผลลบ, ไปไม่กลับ หลับไม่ตื่น เป็นต้น ซึ่งการใช้โวหารปฏิภาคพจน์ดังกล่าวทำให้ผู้ตอบปริศนาเกิดภาพและความรู้สึกที่ว่าอาการนั้นๆ เกิดขึ้นซ้ำๆ ต่อเนื่องและคำกริยวิเศษณ์ เช่น คันออกหัวแดง คันเข้าเต็มแรง, ชักขึ้นชักลง เป็นต้น

นอกจากนี้การใช้โวหารปฏิภาคพจน์ในปริศนาคำทายของไทยส่วนใหญ่เป็นคำซ้อน เช่น ไป- กลับ, หลับ-ตื่น, กลางวัน-กลางคืน, แ่-อ่อน, เล็ก-ใหญ่, เข้า-ออก เป็นต้น ซึ่งมีความหมายตรงกันข้ามมาผูกเป็นปริศนาคำทาย และตำแหน่งของคำปฏิภาคพจน์ก็ปรากฏทั้งในวรรค และต่างวรรคกัน

2.4 การใช้โวหารบุคลาธิษฐาน

บุคลาธิษฐาน หรือ “拟人 (nǐ rén)” เป็นการสมมุติให้สิ่งมีชีวิตและไม่มีชีวิตแสดง กิริยาอาการได้เหมือนมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อนำให้เห็นถึงอารมณ์ความรู้สึกให้แจ่มชัดขึ้น Li Qingrong (2002: 234-236) กล่าวว่า การใช้โวหารบุคลาธิษฐานคือโวหารให้สิ่งมีชีวิต ความรู้สึก กิริยาอาการของมนุษย์

ปริศนาคำทายของจีน

shēntǐ duō qīngróu xiāoyáo màn tiān yóu

(1) 身体多轻柔，逍遥漫天游，

ร่างกายแสนเบานุ่ม เทียวเอ้อระเหยทั่วท้องฟ้า

fēng lái tā jiù duǒ yǔ lái tā dài tóu yún

风来他就躲，雨来 he 带头。(云)

ลมมามันก็หลบ ฝนมามันนำหน้า (เมฆ)

tuǐ er cháng gè er gāo bó zǐ shēn dào shù dǐng shāo

(2) 腿儿长，个儿高，脖子伸到树顶梢，

ขายาว ตัวสูง ยื่นคอไปถึงยอดต้นไม้

yòu shàn liáng yòu hé qì jiàn dào měng shòu tā jiù táo cháng jǐng lù

又善良，又和气，见到猛兽它就逃。(长颈鹿)

ทั้งใจงาม ทั้งอ่อนโยน พบเจอสัตว์ร้ายมันก็หนี (ยีราฟ)

tiě zuǐ bā mù xià bā zuǐ lǐ diào kuài zhū yóu zhā

(3) 铁嘴巴，木下巴，嘴里叼块猪油渣，

ปากเหล็ก คางไม้ คาบชิ้นกากมันหมูไว้ในปาก

zhī děng lǎo shǔ shàng mén lái dà hē yī shēng zhuā zhù tā lǎo shǔ jiā

只等老鼠上门来，大喝一声抓住它。(老鼠夹)

เพียงแต่รอให้หนูเข้าประตูมา ตวาดเสียงดังลั่นจับมันไว้ (กับดักหนู)

การใช้โวหารบุคลาธิษฐานในปริศนาคำทายของจีนเป็นโวหารที่ใช้มากที่สุด ในปริศนาคำทายของจีนมีทั้งนำสิ่งที่ไม่มีชีวิตหรือสิ่งที่ไม่มีชีวิตแต่ไม่ใช่มนุษย์มาเปรียบเป็นมีกิริยา ความรู้สึกของมนุษย์ โดยส่วนมากแล้ว สิ่งที่ถูกเปรียบจะเป็นคำตอบ เช่น

shēntǐ duō qīngróu xiāoyáo màn tiān yóu

身体多轻柔，逍遥漫天游，

ร่างกายแสนเบานุ่ม เทียวเอ้อระเหยทั่วท้องฟ้า

fēng lái tā jiù duǒ yǔ lái tā dài tóu yún

风来他就躲，雨来 he 带头。(云)

ลมมามันก็หลบ ฝนมามันนำหน้า (เมฆ)

ปริศยานี้เปรียบ “云 (yún)” ที่มีความหมายว่า “เมฆ” ซึ่งเป็นสิ่งธรรมชาติที่ไม่มีชีวิติ แสดงให้มีพฤติกรรมของมนุษย์ เพื่อให้ผู้ทายปริศนาเกิดจินตนาภาพกับสิ่งนั้น แต่อาจเป็นการซ่อนสิ่งที่ให้ทายโดยการใช้วิธีนี้ และทำให้การทายปริศนามีสีสันมากยิ่งขึ้น เช่น

tuī'ér cháng gè'èr gāo bó'zǐ shēn dào shù dǐng shāo
 腿儿长，个儿高，脖子伸到树顶梢，
 ขาว ตัวสูง ยืนคอไปถึงยอดต้นไม้

yòu shàn'liáng yòu hé'qì jiàn'dào měng'shòu tā jiù táo cháng'jǐng'lù
 又善良，又和气，见到猛兽它就逃。(长颈鹿)
 ทั้งใจงาม ทั้งอ่อนโยน พบเจอสัตว์ร้ายมันก็หนี (ยีราฟ)

เปรียบ “长颈鹿 (cháng jǐng lù)” ที่มีความหมายว่า “ยีราฟ” มีนิสัย “善良 (shàn liáng)” มีความหมายว่า “ใจงาม” และ “和气 (hé qì)” มีความหมายว่า “อ่อนโยน” เหมือนมนุษย์ การใช้โวหารประเภทนี้ในปริศนาทำให้การสร้างปริศนาได้กว้าง การอธิบายสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ง่าย และทำให้การทายปริศนานั้นน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โวหารบุคลาธิษฐานที่เปรียบสิ่งสิ่งให้มีกิริยาหรือความรู้สึกเหมือนกับคน ทำให้ผู้เล่นปริศนามีความรู้สึก อารมณ์ตามสิ่งที่กล่าว ความสนุก การจินตนาภาพต่างก็เกิดขึ้นตามนั้น การเล่นปริศนาโดยปรากฏโวหารบุคลาธิษฐานในปริศนาก็เป็นการฝึกความคิด จินตนาการ และภาษาด้วย

ปริศนาคำทายของไทย

การใช้โวหารบุคลาธิษฐานในปริศนาคำทายของไทย พบว่าการใช้โวหารบุคลาธิษฐานก็เป็นการใช้คำที่เป็นกิริยาอาการของมนุษย์เข้ามาใช้กับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ เพื่อให้ผู้ตอบปริศนาเห็นภาพที่ชัดเจน รวมถึงสามารถทำความเข้าใจกับตัวปริศนาได้ง่ายขึ้น ดังปรากฏในปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ๋ย ตกตึบใส่หมวกแต่ห่มผ้าแพรไปตลาด (ลูกตาล)
- (2) อะไรเอ๋ย มะลุม มะล้า เดินวันยังค่ำไม่เห็นรอย (นาฬิกา)
- (3) อะไรเอ๋ย สองเสา จากสองต้น กลางคืนนอนไม่หลับลุกขึ้นร้องเพลง (ไก่)

โวหารบุคลาธิษฐานที่ปรากฏในปริศนาคำทายข้างต้น ใช้คำที่เป็นกิริยาอาการของมนุษย์กับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ เช่น

คำว่า “พักผ่อน ตื่นนอน” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย กลางวันมันพักผ่อน ตื่นนอนในราตรี (หิ่งห้อย)”

อาการพักผ่อนและตื่นนอนเป็นกิริยาอาการของมนุษย์ แต่ปริศนาคำทายมิได้หมายความถึงมนุษย์หากแต่เป็นหิ่งห้อย

คำว่า “เดิน” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย กะลาซีกเดียวเดินข้ามทะเลได้ (พระจันทร์)” และ

“อะไรเอ๋ย มะลุม มะล้า เดินวันยังค่ำไม่เห็นรอย (นาฬิกา)”

ก็มีใช้การเดินของมนุษย์ แต่เป็นการกล่าวให้ผู้ทายปริศนาคำทายเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น เพราะ “เดิน” ในปริศนาคำทายแรกหมายถึงการข้ามผ่านหรือลอยผ่าน ส่วน “เดิน” คำที่สองมีความหมายว่า “การเคลื่อนของเข็มนาฬิกา” และเมื่อใช้คำว่า “เดิน” แทนความหมายเหล่านี้ก็ทำให้ผู้ทายปริศนาเกิดภาพและความเข้าใจมากขึ้น

กิริยาอาการ “ใส่หมวกแต่ห่มผ้าแพรไปตลาด” และ “เอาผ้าโพกหัว” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย ตกคู้บใส่หมวกแต่ห่มผ้าแพรไปตลาด (ลูกตาล)” และ

“อะไรเอ๋ย เล็กๆ นุ่งผ้า โตขึ้นมาเอาผ้าโพกหัว (มะเขือ)”

ตามลำดับ กิริยาดังกล่าวข้างต้นก็มีใช้กิริยาอาการของลูกตาลและมะเขือที่เป็นคำตอบของปริศนา แต่เป็นกิริยาอาการของมนุษย์ ดังนั้นการใช้โวหารบุคลาธิษฐานเป็นการสื่อคำตอบของปริศนาโดยอาศัยกิริยาของมนุษย์เพราะผู้ตอบปริศนาสามารถเห็นภาพและเข้าใจได้ดี เนื่องจากเป็นกิริยาอาการของตนเอง

3. การเล่นภาษา

การผูกปริศนาคำทายโดยการเล่นภาษานั้น ส่วนใหญ่แล้วจะเป็นปริศนาที่เป็นชาวปัญญาทางภาษา ซึ่งในปริศนาคำทายของจีนกับของไทยมีวิธีการดังนี้

3.1 คำพวน

การพวนคำสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง (2545: 785) กล่าวว่า เป็นวิธีการสลับคำ โดยใช้สระและตัวสะกดของพยางค์หน้าและพยางค์สุดท้าย มาสลับกัน ทำให้เกิดคำใหม่ที่อาจไม่มีความหมาย แต่การออกเสียงจะคล้องจองกับรูปเดิม ทำให้สื่อความหมายกันได้ คำพวนนั้นนิยมใช้กับคำสองหรือสามพยางค์เป็นส่วนใหญ่ เพราะสามารถสลับตำแหน่งได้ง่าย คำพยางค์เดียวนั้นไม่สามารถพวนได้ ส่วนคำหลายพยางค์ อาจต้องแยกเป็นส่วนๆ ไม่สามารถสลับตำแหน่งอย่างคำน้อยพยางค์ วิธีการสร้างคำพวน เรียกว่า “พวน” หรือ “การพวนคำ” คำพวนที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทย คือ

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย เจียวทั่วสกล ผู้คนทั้งเกลียดทั้งกลัว (เจียวหนี - จี้หนียว)
- (2) อะไรเอ่ย เจ็กขายไทยเจียน (เทียนไซ)
- (3) อะไรเอ่ย ชายคนหนึ่งวิ่งถือไม้เข้าไปในไร่ ถามว่าเขาปีอะไร (ปีไซ - ไปจี้)

ปริศนาคำทายของไทยที่ปรากฏการเล่นภาษาโดยมีลักษณะการพวนคำในการศึกษาครั้งนี้ มีจำนวน 5 ปริศนา จากการศึกษาแสดงให้เห็นว่าลักษณะการพวนคำในปริศนาคำทายของไทย มีทั้งการพวนคำจากตัวปริศนา และพวนคำจากคำตอบ การพวนคำจากตัวปริศนาเป็นการพวนคำที่อาจจะพวนทั้งหมดของตัวคำถามหรือเพียงบางส่วน โดยนำไปเป็นคำตอบ เช่น

“อะไรเอ่ย เจ็กขายไทยเจียน (เทียนไซ)” คำพวน “ไทยเจียน”

อยู่ในตัวปริศนาซึ่งผู้เล่นปริศนาจะต้องพวนคำดังกล่าวเป็น “เทียนไซ” จึงจะได้คำตอบของปริศนานั้น หรือ “อะไรเอ่ย สัวบาย จาปลาริม อรีด้อย (สายบัว, จัมปลาร้า, อร่อยคิ)”

ก็มีลักษณะการพวนทั้งหมดของตัวคำถามจึงได้คำตอบ

“อะไรเอ่ย เจียวทั่วสกล ผู้คนทั้งเกลียดทั้งกลัว (เจียวหนี - จี้หนียว)”

เป็นปริศนาที่พวนคำจากคำตอบ กล่าวคือคำตอบครั้งแรกยังไม่ได้ความหมายตามที่ต้องการจะต้องพวนคำตอบอีกครั้งเสียก่อน เป็นต้น

ปริศนาที่คำทายที่มีลักษณะเป็นคำพวนจะปรากฏเฉพาะในปริศนาคำทายของไทยเท่านั้น ส่วนปริศนาคำทายของจีนไม่ปรากฏ เนื่องจากภาษาจีนเป็นตัวอักษรภาพ (ไม่ใช่ตัวอักษรสะกด) ไม่ได้เกิดจากการรวมกันของสระ พยัญชนะและวรรณยุกต์เหมือนภาษาไทย ส่วนคำพวนในภาษาไทยปัจจุบันเป็นการเล่นเสียงเพื่อความสนุกสนาน บางคนนิยมใช้พวนคำหยาบเรื่องเพศ เป็นการเล็งที่จะเอ่ยถึงคำหยาบนั้นตรงๆ หรือพวนคำเป็นปริศนา ซึ่งนิยมกันมากในปริศนาคำกลอนที่เรียกว่า ะหมี นอกจากนี้ ยังมีนักเขียนจำนวนไม่น้อย ใช้การพวนชื่อจริงเพื่อนำมาใช้เป็นนามปากกา จึงถือได้ว่าได้ “พวนคำ” เป็นกลภาษาที่ที่สามารถสร้างเขาวงกตปัญญาและความสนุกสนานให้แก่บุคคลในสังคมได้

3.2 คำพ้องเสียงและพ้องรูป

คำพ้องคือคำที่เขียนรูปหรือออกเสียงตรงกัน แต่ความหมายต่างกัน คำพ้อง แบ่งเป็น 3 ชนิด ดังนี้ 1) คำพ้องรูป คือ คำที่เขียนเหมือนกัน แต่อ่านออกเสียงต่างกัน และมีความหมาย

ต่างกัน การอ่านคำพ้องรูปให้ถูกต้องควรดูข้อความอื่นๆ ประกอบด้วยว่าคำพ้องรูปนั้น หมายถึงอะไรแล้ว จึงอ่านให้ถูก เช่น 2) คำพ้องเสียง คือ คำที่อ่านออกเสียงเหมือนกัน แต่เขียนต่างกัน และมีความหมายต่างกัน 3) คำพ้องทั้งรูปและเสียง เรียกอีกอย่างหนึ่งว่า คำหลายความหมาย ซึ่งหมายถึง คำที่มีรูปเหมือนกัน อ่านออกเสียงอย่างเดียวกัน แต่มีความหมายหลายอย่างแล้ว แต่จะนำไปใช้ ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

yào kǎoshì le bùnéng kàn shénme shū bǎikēquánshū bǎikēquánshū
(1) 要 考 试 了, 不 能 看 什 么 书? (百 科 全 书 (百 科 全 输))

ใกล้จะสอบแล้ว อ่านหนังสืออะไรไม่ได้ (หนังสือสารานุกรม- แพ้ทุกวิชา)

jīn mù shuǐ huǒ tǔ shuíde tuǐ cháng huǒ huǒtuǐcháng
(2) 金 木 水 火 土, 谁 的 腿 长? (火 (火 腿 肠))

ทอง ไม้ น้ำ ไฟ ดิน ใครขายาว (ไฟ-แฮม)

èr sān sì wǔ liù qī bā jiǔ quēyīshǎoshí
(3) 二 三 四 五 六 七 八 九 (缺 衣 少 食)

สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด เก้า (ชีวิตไม่พอเพียง (ขาดเสื้อผ้าอาหาร))

คำพ้องที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนมีคำพ้องเสียง คำพ้องรูป และคำพ้องทั้งรูป และเสียง ส่วนใหญ่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนในด้านปัญหาเฮฮาหรือปัญหาเขาวัว การเล่นคำพ้องในปริศนาคำทาย ทำให้เกิดความสนุกสนาน เช่น

คำว่า “长 (cháng)” กับคำว่า “肠 (cháng)” ในปริศนาคำทาย

jīn mù shuǐ huǒ tǔ shuíde tuǐ cháng huǒ huǒtuǐcháng
金 木 水 火 土, 谁 的 腿 长? (火 (火 腿 肠))

ทอง ไม้ น้ำ ไฟ ดิน ใครขายาว (ไฟ-แฮม)

ในคำถาม “ทอง ไม้ น้ำ ไฟ ดิน ใครขายาว” ทำให้ผู้ตอบคำถามคิดแต่คำว่า “ยาว” ก็จะทายไม่ออก แต่มีคำตอบที่ใช้คำพ้องเสียงกับคำว่ายาว ซึ่งปรากฏในคำว่า “火腿肠 (huǒ tuǐ cháng)” มีความหมายว่า ไฟ-ไส้กรอก แต่ถ้าแปลเป็นคำ คำ ก็คือ “ไฟ ขา ยาว” ซึ่งคำว่า “肠 (cháng)” มีความหมายว่า ไส้ (แปล-ผู้วิจัย) พ้องเสียงกับคำว่า “长 (cháng)” มีความหมายว่า ยาว (แปล-ผู้วิจัย) ซึ่งสองคำนี้ออกเสียงอย่างเดียวกันแต่มีรูปแบบไม่เหมือนกัน

การเล่นคำพ้องเสียงในสำนวนที่เป็นคำตอบก็เป็นการเล่นภาษาที่ชาวจีนชอบเล่นกันใน
ปริศนาคำทาย เช่น ในปริศนา

èr sān sì wǔ liù qī bā jiǔ quē yī shǎo shí
二 三 四 五 六 七 八 九 (缺衣少食)

สอง สาม สี่ ห้า หก เจ็ด แปด เก้า (ชีวิตไม่พอเพียง (ขาดเสื้อผ้าขาดอาหาร))

สำนวน: มีเสื้อผ้าไม่พอที่จะใส่ มีข้าวไม่พอที่จะกิน) คำตอบเป็นสำนวน “缺衣少食
(quē yī shǎo shí)” มีความหมายว่า ชีวิตไม่พอเพียง (ขาดเสื้อผ้าขาดอาหาร)” คำว่า “衣 (yī)” มี
ความหมายว่า เสื้อ และคำว่า “食 (shí)” มีความหมายว่า อาหาร พ้องเสียงกับคำหมายเลข
“หนึ่ง” กับ หมายเลข “สิบ” ดูจากคำถาม หมายเลขหนึ่งถึงสิบ ขาดไปสองตัวคือ หนึ่ง กับ สิบ
ซึ่งมีการออกเสียงตรงกับสำนวน “缺衣少食 (quē yī shǎo shí)”

คำว่า “书 (shū)” กับคำว่า “输 (shū)” ในปริศนาคำทาย

yào kǎoshì le bùnéng kàn shénme shū bǎikēquánshū bǎikēquánshū
要 考 试 了 , 不 能 看 什 么 书 ? (百 科 全 书 (百 科 全 输))

ใกล้จะสอบแล้ว อ่านหนังสืออะไรไม่ได้ (หนังสือสารานุกรม- แพ้ทุกวิชา)

คำว่า “书 (shū)” มีความหมายว่า หนังสือ ที่ปรากฏในคำตอบที่เป็นคำว่า “百科全书
(bǎi kē quán shū)” มีความหมายว่า หนังสือสารานุกรม ซึ่งมีการอ่านออกเสียงอย่างเดียวกัน
กับคำว่า “输 (shū)” ที่มีความหมายว่า “แพ้”

คำว่า “碟子 (diézi)” ในปริศนาคำทาย

māmā jiào xiǎomíng qù ná diézi lái zhuāngcài
妈 妈 叫 小 明 去 拿 碟 子 来 装 菜 ,

แม่ให้เสี่ยวหมิงไปเอาจานมาใส่อาหาร

xiǎomíng ná lái le , què bèi mǎ de yī dùn wèi shénme tānádeshì dié
小 明 拿 来 了 , 却 被 骂 了 一 顿 , 为 什 么 ? (他 拿 的 是 CD 碟)

เสี่ยวหมิงเอามาแล้ว แต่ทำไมถึงถูกดุ (เพราะเสี่ยวหมิงเอาแผ่นซีดีมา)

คำว่า “碟子 (diézi)” เป็นคำทั้งพ้องเสียงและพ้องรูป ปกติใช้เป็นความหมายว่า “จาน”
ในภาษาพูดมีความหมายว่า “แผ่นซีดี” ด้วย

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย กลมเหมือนพระจันทร์ มีงาตั้งพัน ทางคนไม่เข้า (ข้าวเกรียบงา)
- (2) อะไรเอ่ย ประเทศไทยมีอะไรครอบครอง (สะพาน)
- (3) อะไรเอ่ย มีสองขาพันหัว (แขก)

ปริศนาคำทายของไทยที่ปรากฏโดยส่วนใหญ่เป็นการพ้องทั้งรูปและเสียง คือ คำที่มีรูปเหมือนกัน อ่านออกเสียงอย่างเดียวกัน แต่มีความหมายต่างกัน การเล่นคำประเภทนี้สร้างขึ้นเพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจผิดให้แก่ผู้ตอบ เช่น

คำว่า “งา” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย กลมเหมือนพระจันทร์ มีงาตั้งพัน แทงคนไม่เข้า (ข้าวเกรียบงา)”

จะเห็นได้ว่าคำว่า “งา” ที่ปรากฏในปริศนามีบริบทที่ชี้ให้ผู้ตอบปริศนาคิดว่าคำว่า “งา” นั้น หมายถึงงาช้าง เพราะมีคำว่า “แทงคนไม่เข้า” แต่คำตอบกลับหมายถึงข้าวเกรียบงา

คำว่า “ตา” ในปริศนา

“อะไรเอ๋ย เกิดมาน่าเวทนา มีตารอบตัว (สับปะรด)”

มีบริบทที่ชี้ให้ผู้ตอบปริศนาคิดไม่ถึงว่าเป็นตาของสับปะรด

ทั้งคำ “งา” และ “ตา” ไม่ว่าจะมีความหมายใดก็ยังคงเป็นคำชนิดเดิมคือคำนามไม่เปลี่ยนแปลง

ส่วนคำว่า “พัน” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย มีสองขาพันหัว (แขก)”

คำว่า “พัน” ในปริศนาดังกล่าว มีบริบทที่ชี้ให้ผู้ตอบปริศนาคิดว่าเป็นจำนวนนับ หมายความว่าถึงมีหัวจำนวนพันหัว เพราะในตัวปริศนามีคำว่า “สองขา” แต่แท้จริงนั้นคำว่า “พัน” ในปริศนาคำทายนี้เป็นคำกริยามีความหมายว่า ก. วนรอบด้วยสิ่งที่เป็นเส้นสายหรือสิ่งที่มีลักษณะเช่นนั้น เช่น พันคอ พันแผล เถาวัลย์พันกิ่งไม้, ม้วน เช่น พันไหมพรม, รัดโดยรอบ เช่น พันแข้ง, เกี่ยวกัน ไปมา, เกี่ยวกันยุ่งเหยิง, เช่น ค้ายพันกัน. (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2542, 2542: 781) จึงเห็นได้ว่าคำพ้องรูปและพ้องเสียงนั้นสามารถเปลี่ยนชนิดของคำไปจากคำเดิมหรือคงชนิดของคำเดิมได้

นอกจากนี้ปรากฏการใช้คำพ้องเสียงซึ่งถือว่าเป็นศิลปะการเล่นภาษาที่ก่อให้เกิดการเข้าใจผิดความหมายอีกประการหนึ่ง ในส่วนที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทย เช่น

คำว่า “ครอบคลอง” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย ประเทศไทยมีอะไรครอบคลอง (สะพาน)”

แต่บริบทในปริศนาคำทายชวนให้ผู้ตอบปริศนาเข้าใจว่าเป็นคำว่า “ครอบครอง” ซึ่งเป็นคำกริยามีความหมายว่า ก ยึดถือไว้, มีสิทธิปกครอง; (กฎ) ยึดถือทรัพย์สินไว้โดยเจตนาจะยึดถือเพื่อตน อันทำให้บุคคลได้มาซึ่งสิทธิครอบครอง ทั้งนี้จะยึดถือไว้เองหรือบุคคลอื่นยึดถือไว้ให้ก็ได้ (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต พ.ศ. 2542, 2542:220) จึงไม่สามารถตอบคำถามที่ถูกต้องได้

3.3 แปลความหมายจากคำถาม

การแปลความหมายจากคำถาม คือ คำถามจะถามถึงสิ่งใดสิ่งหนึ่งแต่คำตอบไม่ได้เป็นไปตามความเป็นจริงของสิ่งที่ถาม คำตอบจะใช้การแปลความหมายจากคำถาม ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของเขาวัวปัญญาทางภาษา ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

lán sè de bǐ néng xiě chū hóng zì ma xiě gè hóng zì
(1) 蓝色的笔能写出红字吗? (写个红字)

ปากกาสีฟ้าสามารถเขียนสีแดงได้มั๊ย (เมื่อเขียนคำว่าแดง)

wèi shén me rén yào zǒu dào chuáng shàng qù shuì jiào
(2) 为什么人要走 到床上去睡觉?

yīn wéi chuáng bú huì zì jǐ zǒu guò lái
(因为床不会自己走过来)

ทำไมคนต้องเดินเข้าไปนอนบนเตียง (เพราะเตียงเดินมาเองไม่ได้)

mén lǐ zhàn zhe yí gè rén shǎn
(3) 门里站着一个人。(闪)

มีหนึ่งคนยืนหลังประตู

การเล่นภาษาในคว้นแปลความหมายจากคำถามในปริศนาคำทายของจีน มี 3 ลักษณะได้แก่ แปลความหมายจากคำหลัก แปลความหมายจากตัวคำถาม และแปลความหมายเป็นตัวอักษรจีน

1. แปลความหมายจากคำหลัก คือการหาคำตอบจากตัวปริศนาคำทายโดยสังเกตคำหลัก หรือ Keyword ที่ปรากฏและคำแวดล้อมที่บอกคุณสมบัติหรือชี้้นำคำตอบ เช่น

lán sè de bǐ néng xiě chū hóng zì ma xiě gè hóng zì
蓝色的笔能写出红字吗? (写个红字)

ปากกาสีฟ้าสามารถเขียนสีแดงได้มั๊ย (เมื่อเขียนคำว่าแดง)

คำที่เป็นคำหลักของปริศนานี้คือ “红(hóng)” มีความหมายว่า “แดง” และคำที่บอกคุณสมบัติหรือชี้นำคำตอบคือ “字(zì)” มีความหมายว่า “คำ, ตัวอักษร” ไม่รู้อธิบายยังไงต่อ

2. แปลความหมายจากตัวคำถาม การแปลความหมายจากคำถาม (ตัวปริศนา) ทั้งหมด การหาคำตอบจากปริศนาประเภทนี้ผู้ตอบปริศนาจะหาคำตอบจากคำหนึ่งคำใดไม่ได้ต้องแปลคำตอบจากคำถามทั้งหมด ผู้ตอบปริศนาต้องอ่านและทำความเข้าใจปริศนาทั้งวรรคหรือทั้งหมดจึงจะหาคำตอบได้ เช่น

wèishénme rén yào zǒudào chuángshàng qù shuìjiào
为什么人要走到床上去睡觉？

yīnwéi chuáng búhuì zìjǐ zǒu guòlái
(因为床不会自己走过来)

ทำไมคนต้องเดินเข้าไปนอนบนเตียง (เพราะเตียงเดินมาเองไม่ได้)

3. แปลความหมายเป็นตัวอักษรจีน คือการหาคำตอบจากการแปลความหมายแต่ละส่วน
ของตัวอักษร เช่น

mén lǐ zhàn zhe yí gè rén shǎn
门里站着一个人。(闪)

มีหนึ่งคนยืนหลังประตู

ตัวอักษรจีนคำว่า “闪 (shǎn)” ปรากฏด้วยตัวอักษรคำว่า “门 (mén)” ที่มีความหมาย
ว่า ประตู และ คำว่า “人 (rén)” ที่มีความหมายว่า คน การสร้างปริศนาจากการแปลความหมาย
จากตัวอักษรตัวนี้

ปริศนาคำทายของไทย

(1) อะไรเอ่ย ขนมอะไรที่แข็ง (ขนมครก)

(2) อะไรเอ่ย ตัวอยู่ในนา หน้าอยู่ในน้ำ (ข้าวหน้ากุ้ง)

(3) อะไรเอ่ย หม่าอะไรเดินไปสายหัวไป (หมากลุ่มใจ)

การแปลความหมายจากคำถาม เป็นกลวิธีในการสร้างคำถามที่ผู้ตอบปริศนาจะต้อง
หาคำตอบที่แฝงอยู่ในคำถาม ลักษณะของการแปลความหมายจากคำถามในปริศนาคำทาย
ของไทยสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1. การแปลความหมายจากคำหลัก คือการหาคำตอบจากตัวปริศนาคำทายโดยสังเกตคำหลัก
หรือ Keyword ที่ปรากฏและคำแวดล้อมที่บอกคุณสมบัตินำคำตอบ เช่น

“อะไรเอ่ย ขนมอะไรที่แข็ง (ขนมครก)”

คำที่เป็นคำหลักของปริศนานี้คือ “ขนม” และคำที่บอกคุณสมบัตินำคำตอบคือ
“แข็ง”

“อะไรเอ่ย ดอกอะไรเอ่ย ไม่มีใครเกลียด (ดอกรัก)”

คำที่เป็นคำหลักคือ “ดอก” และคำที่บอกคุณสมบัตินำคำตอบคือ “เกลียด” หากสังเกต
คำตอบที่ได้จากการแปลความหมายจากคำหลักแล้ว จะเห็นว่าคำตอบที่เป็นคำหลักส่วนมาก
จะคงอยู่ในคำตอบ และคำบอกคุณสมบัตินำคำตอบมักเป็นคำที่มีนัยยะในการบอก
คำตอบ ซึ่งคำตอบจากการแปลคำถามประเภทนี้เป็นได้ทั้งคำตอบที่มีเหตุผล (มีความเป็น
ไปได้) และคำตอบที่เกิดความคาดหมาย (ปัญหาเสหา) เช่น

“อะไรเอ่ย เดือนอะไรมี 28 วัน (ทุกเดือน)”

“อะไรเอ่ย ลิงอะไรมีสี่หู (ลิงสองกระจก)”

“อะไรเอ่ย มันอะไรหาไม้เจอ (มันอยู่ในหนวะ)”

“อะไรเอ่ย หมาอะไรเดินไปสายหัวไป (หมากลุ่มใจ)”

ปริศนาคำทายเหล่านี้ผู้ตอบปริศนาต้องใช้การคิดนอกกรอบจึงจะได้คำตอบที่ถูกต้อง

2. การแปลความหมายจากคำถาม (ตัวปริศนา) ทั้งหมด การหาคำตอบจากปริศนาประเภทนี้ ผู้ตอบปริศนาจะหาคำตอบจากคำหนึ่งคำใดไม่ได้ต้องแปลคำตอบจากคำถามทั้งหมด ผู้ตอบปริศนาต้องอ่านและทำความเข้าใจปริศนาทั้งวรรคหรือทั้งหมดจึงจะหาคำตอบได้ เช่น

“อะไรเอ่ย ตัวอยู่ในนา หน้าอยู่ในน้ำ (ข้าวหน้ากุ้ง)”

ผู้ตอบปริศนาจะไม่สามารถหาคำตอบได้จากคำใดคำหนึ่ง แต่ผู้อ่านต้องอ่านและทำความเข้าใจทุกคำทั้งสองวรรคจึงจะสามารถแปลคำตอบมาเป็น “ข้าว – หน้ากุ้ง” ได้

3.4 ตัดหรือรวมสระ พยัญชนะในคำถามมาเป็นคำตอบ

การตัดสระ พยัญชนะในคำถามมาเป็นคำตอบ เป็นกลวิธีทางภาษาในการสร้างปริศนาคำทายที่มีความน่าสนใจ เพราะการตัดสระพยัญชนะในคำถามจะเป็นการสร้างคำตอบในขณะเดียวกัน นอกจากนี้ในการวิเคราะห์หัวข้อนี้ผู้วิจัยได้หมายรวมถึงการถามถึงตำแหน่งเครื่องหมายวรรคตอนต่าง ๆ ดังปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เช่น

ปริศนาคำทายของจีน

kěshàngkěxià gē

(1) 可上可下 (哥)

บนก็ “可” ล่างก็ “可” (พี่ชาย)

bārényikǒu gǔ

(2) 八人一口 (谷)

แปดคนหนึ่งปาก (ข้าวเปลือก)

qù yī rén hái yǒu yī kǒu qù yī kǒu hái yǒu yī rén hé

(3) 去一人还有一口，去一口还有一人。(合)

ตัดหนึ่งคนยังเหลือหนึ่งปาก ตัดหนึ่งปากยังเหลือหนึ่งคน (รวม)

การตัดหรือรวมสระ พยัญชนะในคำถามมาเป็นคำตอบในปริศนาคำทายของจีน
จะเป็นลักษณะการตัดหรือรวมตัวอักษร เช่น

ในปริศนาคำทาย

sāngèshítou lěi
三个石头 (磊)

ก้อนหินสามก้อน (หินหลายก้อนทับกัน)”

คำว่า “磊(lěi)” มีความหมายว่า “หลายหินทับกัน” สร้างขึ้นจากการรวมคำว่า
“石(shí)” ที่มีความหมายว่า “หิน” สามตัวมารวมกัน

tàishǎoleyìdiǎn dà
太少了一点 (大)

จุดของ “太(tài)” หายไป (ใหญ่)”

คำว่า “太(tài)” มีความหมายว่า “มาก, เกิน, สุด” ปริศนานี้เล่นการตัด “หนึ่งจุด”
ส่วนข้างใต้ของคำว่า “太(tài)” จึงเปลี่ยนไปเป็นอีกคำหนึ่ง คือคำว่า “大(dà)” มีความหมายว่า
“ใหญ่”

yīrényīzhāngkǒu kǒuxiàyīzhīshǒu ná
一人一张口, 口下一只手。(拿)

หนึ่งคนหนึ่งปาก มืออยู่ใต้ปาก (เอา)” ปริศนา

ปริศนานี้เป็นการรวมคำอย่างมีศิลปะทางภาษาภาพ คำว่า “拿(ná)” มีความหมายว่า
“หยิบ, เอา” ซึ่งคำมีปรากฏโดยสามส่วนคือ “人(rén)” “口(kǒu)” และ “手(shǒu)”

จะเห็นได้ว่า การตัดหรือรวมตัวอักษรในปริศนาคำทายของจีน การตัดหรือรวมจาก
แต่ละส่วนของตัวอักษรที่สามารถแยกเป็นตัวเดียว หรือการตัดหรือรวมโดยอาศัยความหมาย
ของแต่ละส่วนในตัวอักษร การเล่นภาษาลักษณะนี้ ให้เห็นถึงเขาวงกตปัญญาอักษรภาพของ
ภาษาจีน ซึ่งใช้คำหลายคำหรือหลายส่วนมารวมเป็นคำใหญ่ ซึ่งจะมีความหมายและลักษณะภาพ
ปรากฏในนั้น เหมือนเป็นชีวิตของภาษา

ปริศนาคำทายของไทย

- (1) อะไรเอ่ย ปลาฉลามตัดหัวตัดหางเป็นอะไร (ลา)
- (2) อะไรเอ่ย อยู่บนวัด (ไม้หันอากาศ)
- (3) อะไรเอ่ย แหวนกับแหวนชนกันกลางอากาศเกิดเป็นสัตว์อะไร (วัว)

ปริศนาคำทายของไทยที่สร้าง โดยการตัดสระ พยัญชนะในคำถามมาเป็นคำตอบ
เป็นการสร้างโดยการกำหนดคำหลักในตัวปริศนา หรือคำที่จะต้องถูกกระทำเพื่อกลายมา
เป็นคำตอบ เพื่อทดสอบเขาวงกตปัญญาทางภาษา เช่น

คำว่า “ฉลาม” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย ปลาฉลามตัดหัวตัดหางเป็นอะไร (ลา)”

คำว่า “วัด” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย อยู่บนวัด (ไม้หันอากาศ)”

คำว่า “แหวน...แหวน...กลางอากาศ” ในปริศนาคำทาย

“อะไรเอ๋ย แหวนกับแหวนชนกันกลางอากาศเกิดเป็นสัตว์อะไร (ว้าว)”

ซึ่งคำหลักเหล่านี้จะถูกแวดล้อมด้วยถ้อยคำที่บอกการกระทำต่อคำหลักเพื่อให้ได้คำตอบ ดังปรากฏในปริศนาดังกล่าว จะมีทั้งการตัดคำว่า “ฉลาม” ให้เหลือคำว่า “ลา” เป็นคำตอบการถามถึงตำแหน่งของวรรณยุกต์ ว่าอะไรอยู่บนวัด คำตอบก็คือ “ไม้หันอากาศ” ซึ่งเป็นคำตอบที่ผู้ตอบปริศนามักจะคาดไม่ถึงว่าคำตอบจะเกิดจากส่วนประกอบของคำนั้น และการรวมพยัญชนะและสระในคำถามมาเป็นคำตอบคือ (วอ) แหวนชนกันกับ (วอ) แหวน และมีไม้หันอากาศอยู่ตรงกลาง ก็คือคำว่า “ว้าว” นั่นเอง ซึ่งคำตอบของปริศนาประเภทนี้ ผู้ตอบก็มักจะคาดไม่ถึงเช่นกัน

2. การศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมในปริศนาคำทายของจีนกับไทย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542: 1058) กล่าวถึงความหมายของคำว่า “วัฒนธรรม” (Culture) ว่าสิ่งที่ทำให้เจริญงอกงามแก่หมู่คณะ วิถีชีวิตของหมู่คณะ ส่วน พิเศษ จานงศ์ และ ทองประเสริฐ ราชบัณฑิต (2547: 5) กล่าวว่า วัฒนธรรมก็คือวิถีชีวิต ซึ่งสังคมมนุษย์ทำให้เจริญขึ้นเพื่อสนองความต้องการอันเป็นมูลฐานที่มีต่อความดำรงอยู่รอด ความถาวรแห่งเชื้อสาย และการจัดระเบียบแห่งประสบการณ์ของสังคม เพราะไม่มีมนุษย์กลุ่มใดจะดำรงชีวิตอยู่ได้ตามสภาพของธรรมชาติล้วนๆ ทุกกลุ่มย่อมมีมรดกทางสังคมซึ่งมีความประณีตและเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มากก็น้อย ที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษและถ่ายทอดไปสู่ชนรุ่นหลัง มรดกทางสังคมนี้อย่างไรก็ตามจะดำรงไว้ซึ่งความเป็นปึกแผ่นอันเกี่ยวเนื่องกับกาลเทศะของกลุ่มชนนั้น โดยสิ่งที่ปึกแผ่นวัฒนธรรม (Culture) จะต้องมีลักษณะดังนี้

1. เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดยเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมว่ามีการถ่ายทอดกล่าวคือ มีผู้ถ่ายทอดและผู้เรียนรู้
2. ต้องทรงสภาพอยู่ได้ทั้งนามธรรมและรูปธรรม
3. สามารถเปลี่ยนแปลงได้ (พลวัต = Dynamic = เปลี่ยนแปลงได้)

4. อยู่เหนืออินทรีย์ (Saprogenic) กล่าวคือ มีกฎของตัวเอง ไม่ขึ้นกับเอกัตบุคคลนั้น คือ มิได้อุบัติ เปลี่ยนแปลง สูญสิ้นพร้อมกับบุคคลใดๆ แต่จะยังคงอยู่ให้คนรุ่นหลังปฏิบัติตาม เช่น ในนิทานมักให้นางเอกเป็นน้องคนสุดท้อง

5. เป็นอนัตตา คือ สามารถหลอหลอมได้

6. ต้องเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงความงอกงาม และเป็นเครื่องช่วยผดุงศีลธรรม

ในการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมจากปริศนาคำทายของจีนกับไทยครั้งนี้

ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. การศึกษาวัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture)

การศึกษาวัฒนธรรมทางวัตถุ (Material Culture) ได้แก่ แบบหรือวิธีประดิษฐ์ที่อาศัย วัตถุเป็นหลัก คือ การแต่งกาย อาหารการกิน สิ่งของเครื่องใช้ สิ่งก่อสร้าง การละเล่น

1.1 การแต่งกาย

ในยุคก่อนประวัติศาสตร์ มนุษย์ใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายจากสิ่งที่ได้มาจากธรรมชาติ เช่น ใบไม้ ใบหญ้า หนังสัตว์ ขนนก ดิน สีต่างๆ ฯลฯ มนุษย์บางเผ่าพันธุ์รู้จักการใช้สัตว์ที่นำมา จากต้นพืช โดยนำมาเขียนหรือสักตามร่างกายเพื่อใช้เป็นเครื่องตกแต่งแทนการใช้เครื่องห่อหุ้ม ร่างกาย ต่อมามนุษย์มีการเรียนรู้ ถึงวิธีที่จะคัดแปลงการใช้เครื่องห่อหุ้มร่างกายจากธรรมชาติ ให้มีความเหมาะสมและสะดวกต่อการแต่งกาย เช่น มีการผูก มัด สาน ถัก ทอ อัด ฯลฯ และมี การวิวัฒนาการเรื่อยมา จนถึงการใช้วัสดุและเย็บ จนในที่สุดได้กลายมาเป็นเทคโนโลยี จนกระทั่งถึงปัจจุบันนี้ การแต่งกายของมนุษย์แต่ละชาติเป็นสิ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม ค่านิยม ขนบประเพณีของชาตินั้นๆ การแต่งกายของมนุษย์แต่ละชาติสามารถศึกษาค้นคว้าได้ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์และวรรณกรรม ปริศนาคำทายก็เป็นวรรณกรรมพื้นถิ่น ประเภทหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมในการแต่งกาย ซึ่งจากการศึกษาเปรียบเทียบ วัฒนธรรมการแต่งกายที่สะท้อนมาจากปริศนาคำทายของจีนกับไทยในครั้งนี้ ผู้วิจัยพบว่าการแต่งกายของจีนกับไทยนั้นมีความแตกต่างกันทั้งวัสดุ การตัดเย็บ ฯลฯ ดังนี้

การแต่งกายของจีนที่พบในปริศนาคำทายของจีน พบว่าปริศนาคำทายสะท้อนให้เห็นถึง วัฒนธรรมการใส่เสื้อผ้าในปริศนาคำทาย

tóu dài lǜ màozi shēnchuān zǐ qí páo

头 戴 绿 帽 子 ， 身 穿 紫 旗 袍 ，

xiǎoxiǎo zhīma zǐ dùzi quán zhuāngmǎn qiézi

小 小 芝 麻 籽 ， 肚 子 全 装 满 。 (茄 子)

ใส่หมวกสีเขียว สวมก็เสื้อม่วง ในท้องเต็มไปด้วยงาเล็กๆ (มะเขือ)”

โดยเปรียบเทียบที่เพ้าเป็นเสื้อของมะเจือ ซึ่งเป็นปริศนาคำทายที่ทำให้เห็นถึงวัฒนธรรมการแต่งกายที่เพ้า ซึ่งถือว่าเป็นการแต่งกายที่เป็นเอกลักษณ์ของคนจีน ซึ่งที่เพ้าเป็นชุดเกิดจากชุดผู้หญิงของชาวแมนจูเรีย ที่เพ้าในยุคแรกที่ชาวแมนจูเรียใส่จะมีความยาวไม่เกินข้อเท้า นอกจากตอนผู้หญิงชาวแมนจูเรียแต่งงาน จึงจะใส่ที่เพ้าที่มีความยาวเกินข้อเท้า (Tan Chunhong, 2009: 42-43) ในปัจจุบันที่เพ้าได้รับการพัฒนาให้มีหลากหลายรูปแบบ และเป็นที่นิยมของผู้หญิงชาวจีนทั่วประเทศ

ส่วนการแต่งกายของไทยที่พบในปริศนาคำทายของไทย พบว่าปริศนาคำทายสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการนุ่งผ้าของไทยทั้งการนุ่งโจงกระเบนในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย กลมเท่าพรา้ ไม่อ้าขาแยงไม่เข้า (คนนุ่งโจงกระเบน)” หรือลักษณะของผ้านุ่ง ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย ชายหนึ่งแนบนุ่มน่อง เอวบาง (ชายพก)” และ “อะไรเอ๋ย ชายสามแห่หว่างกลาง ขานูช (ชายกระเบน)” จะเห็นได้ว่าปริศนาคำทายทั้ง 3 ปริศนานี้เป็นการกล่าวถึงลักษณะของการแต่งกายของไทยโดยใช้คำเปรียบและอธิบายลักษณะของการนุ่งผ้า เช่น การนุ่งโจงกระเบน ผู้ทายปริศนาก็จะนึกภาพตามตัวปริศนาคำทาย หากแต่ถ้อยคำที่นำมาถ้อยนั้นเป็นคำประเภทสองแง่สองง่ามอันชี้ให้ผู้ทายปริศนาเข้าใจผิด นอกจากนี้ยังมีปริศนาที่กล่าวถึงผ้าที่คนไทยนำมาใช้ในชีวิตประจำวันคือผ้าขาวม้า และผ้าไหม ซึ่งผ้าขาวม้าจะปรากฏในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย ชื่อเป็นม้าสีขาแต่มีลายผู้ชายชอบขี่ (ผ้าขาวม้า)” ซึ่งตัวปริศนาก็ชี้ให้ผู้ทายปริศนาเกิดความเข้าใจและทายคำตอบที่ถูกต้อง จากคำว่า “ม้าสีขา” “มีลาย” และ “ผู้ชายชอบขี่” ซึ่งผ้าขาวม้า เป็นผ้าสารพัดประโยชน์ที่คนไทยใช้มาแต่โบราณ ส่วนใหญ่ผู้ใช้จะเป็นเพศชายสามารถใช้นุ่งอาบน้ำ เช็ดตัว คลุมหัวกันแดด หรือทำปลอกก็ได้

เรื่องแต่งกายอีกประเภทหนึ่งที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยและมีความเกี่ยวข้องกับชาติจีน ปรากฏในปริศนาคำทายที่กล่าวว่า “อะไรเอ๋ย มาจากเมืองจีน ตัดดินสองข้างตัดกลาง ครึ่งตัวตัดหัว ตัดมือ (กางเกงขาก๊วยกับเสื้อกั๊ก) (571)” “อะไรเอ๋ย มาจากเมืองจีนตัดหัวตัดดินกินคนทั้งเมือง (เสื้อ) (162)” และ “อะไรเอ๋ย มีแขนแต่ไม่มีขา มีขาแต่ไม่มีแขน (เสื้อ, กางเกง) (166)” ปริศนาเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าเรื่องแต่งกายของไทยไม่ว่าจะเป็นเสื้อ เสื้อกั๊ก หรือกางเกงขาก๊วย ก็เป็นสิ่งที่ไทยเรารับอิทธิพลมาจากชาติจีน นั้นย่อมแสดงให้เห็นถึงการถ่ายโอนและปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม รวมถึงสัมพันธไมตรีที่มีต่อกันระหว่างชาติจีนและไทย

1.2 อาหารการกิน

อาหารคือ สิ่งที่มีชีวิตบริโภคเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ และยังเป็นสิ่งที่บ่งบอกถึงวัฒนธรรมในการบริโภคของคนในแต่ละสังคมได้เป็นอย่างดี ในการศึกษาปรัสนาคำทายของจีนกับไทยพบว่าในตัวปรัสนาสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินอย่างหลากหลาย

ในปรัสนาคำทายของจีนสะท้อนให้เห็นถึงอาหารของไทยทั้งวัฒนธรรมการกินที่หลากหลาย เช่น ปรัสนาคำทาย

shēnzǐ xì yòu zhǎng lǎolelǜbiànhuáng
身子细又长，老了绿变黄，

ร่างกายเล็กและยาว แก่แล้วเขียวเป็นเหลือง

quánshēn zhǎng gēda zuòcài yòu zuò tāng huángguā
全身长疙瘩，做菜又做汤。(黄瓜)

ทั่วตัวตะปุ่มตะป่ำ ทำทั้งกับข้าวและน้ำแกง (แตงกวา)”

ปรัสนาคำทายนี้สะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมการกินซูปของชาวจีน ซึ่งวัฒนธรรมการกินซูปมีตั้งแต่สมัยราชวงศ์ ShangZhou “ขอมที่จะไม่มีเนื้อ แต่จะไม่มีซูปไม่ได้” เห็นได้ว่า ซูปเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของวัฒนธรรมการกินในประเทศจีน (Tan Chunhong, 2009: 26) นอกจากนี้ ปรัสนาคำทายของจีนยังสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมการกินที่แตกต่างกับไทย เช่น การรับประทานอาหารให้เป็นยา ดังปรากฏในปรัสนาคำทาย

hóng mù héer yuán sìmiàn fēng dé yǎn
红木盒儿圆，四面封得严，

กล่องไม้สีแดงรูปกลม ปิด 4 ด้านได้มิดชิด

guōlǐ chǎoyīchǎo hélixī nèi xiāng tián lìzi
锅里炒一炒，盒里内香甜。(栗子)

ผัดคั่วมันในกระทะ เนื้อในกล่องหอมหวาน(เกาลัด)

shēntǐ bái yòu pàng cháng zài ní zhōng cáng
身体白又胖，常在泥中藏，
ในท้องเหมือนรังผึ้ง จะดิบจะสุกชิมได้ทั้งนั้น (รากบัว)

dùzhōng xiàng fēngwō shēng shú dōu néng cháng ǒu
肚中像蜂窝，生熟都能尝。(藕)

ตัวขาวและอ้วนด้วย มักจะซ่อนอยู่ในโคลน (รากบัว)

ซึ่งการรับประทานทั้งรากบัวและเกาลัดเป็นที่นิยมของชาวจีน เนื่องจากเป็นอาหารที่ถือได้ว่าเป็นยาบำรุง ชาวจีนนิยมใช้เกาลัดคั่วกับอาหารอย่างอื่นเพื่อเป็นอาหารป้องกันโรค และยาจีนบางสูตรก็มีเกาลัดเป็นส่วนประกอบ เพราะแพทย์จีนเชื่อว่า เกาลัดมีประโยชน์ต่อไต

ส่วนรากบัว นอกจากเป็นอาหารทั่วไปแล้ว รากบัวยังเป็นอาหารที่มีประโยชน์ต่อร่างกาย สามารถรับประทานเป็นยาได้ แพทย์จีนแนะนำกินรากบัวบ่อยๆ กินได้ทั้งเด็กและคนแก่ ผู้หญิงกินรากบัวหลังคลอดลูก 1-2 อาทิตย์ มีประโยชน์ช่วยขับเลือด

นอกจากนี้อาหารที่ปรากฏในปริศนาคำทายของชาวจีนหลายประเภทก็เป็นอาหารที่มีนิทานหรือที่มาประกอบ ส่วนใหญ่เป็นอาหารที่รับประทานในเทศกาลต่าง ๆ เช่น บ๊ะจ่าง ในปริศนาคำทาย

yī zhī niú tóu sì zhī jiǎo táng zhàn kuài chuō zòngzi
一只牛头四只角，糖蘸筷戳。(粽子)

หัววัวหนึ่งหัวมีสี่เขา ใช้ตะเกียบเสียบจิ้มน้ำตาล (มีะจ่าง)

ซึ่งในปัจจุบันนี้บ๊ะจ่างมีหลายรสชาติ นิยมกินในเทศกาล ตวนหู่ และขนมไหว้

พระจันทร์ในปริศนาคำทาย

píng rì bú sī zhōngqiū xiǎng nǐ
平日不思，中秋想你，

วันธรรมดาไม่คิดถึง จะคิดถึงตอนวันไหว้พระจันทร์

yǒu fāng yǒu yuán yòu tián yòu mì yuèbǐng
有方有圆，又甜又蜜。(月饼)

มีทั้งกลมและสี่เหลี่ยม หวานเหมือนน้ำผึ้ง ส่วนซาก็ถือเป็นอาหาร (เครื่องคัม)

อีกประเภทหนึ่งที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีน

zhǒng shù bú chī guǒ zhuān zhāi yèzi hē,
种树不吃果，专摘叶子喝，

ปลูกต้นไม้ไม่หวังกินผล เอาแต่เด็ดใบมาคัม

zújì biàn shìjiè lǎojiā zài zhōngguó chá
足迹遍世界，老家在中国(茶)

รอยเท้าข่าไปทั่วโลก บ้านเกิดนั้นอยู่เมืองจีน (ชา)

ซึ่งต้นชามีต้นกำเนิดที่ประเทศจีน หลังจากคนจีนโบราณได้ค้นพบต้นชา ในระยะแรกใช้ใบชาในการทำยา ต่อมาจึงใช้เป็นเครื่องคัม ใบชาของจีนแบ่งตามวิธีการทำเป็นชาเขียว ชาแดง ชา อุหลง ชาดอกไม้อ ชาถั่วฉา ชาจวนฉา เป็นต้น ชาแต่ละประเภทก็ยังสามารถออกได้อีกเป็นหลายชนิด เช่น ชาเขียว ชาแดง ชาอุหลง ชาดอกไม้อ ชาถั่วฉา ชาจวนฉา การคัมชาไม่เพียงแต่สามารถดับกระหายเท่านั้นยังช่วยขจัดความอ่อนเพลียช่วยย่อยอาหาร ป้องกันโรคบางโรคได้ การคัมชาเป็นระยะเวลาานาน ๆ จะมีประโยชน์ต่อสุขภาพ วิทยาลัยภาษาปักกิ่ง, มหาวิทยาลัยครุหนานเจิง และมหาวิทยาลัยครุอันฮุย. (2550:267)

ในปริศนาคำทายของไทยสะท้อนให้เห็นถึงอาหารของไทยทั้งอาหารคาว อาหารหวาน เครื่องปรุงอาหาร และวัฒนธรรมการกินหมาก

อาหารคาวที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยพบในปริศนา “อะไรเอ๋ย สัวบาย จาปลารีม อรีด้อย (สายบัว, จิมปลาร้า, อร่อยดี)” ตัวปริศนาได้กล่าวถึงแกงสายบัว โดยกล่าวเป็นคำพวน ให้ผู้ทายปริศนาคำทายเป็น “สายบัว” ซึ่งแกงสายบัวนี้เป็นอาหารคาวที่เป็นที่นิยมและมักแกงกับปลาทูด ส่วนอาหารหวานที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก ไม่ว่าจะเป็น ข้าวเกรียบงา ข้าวเกรียบว่าว กล้วยบวชชี ขนมครก ข้าวเหนียวหน้ากุ้ง ข้าวเหนียวหน้าปลาแห้ง เป็นต้น ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย กลมเหมือนพระจันทร์ มีงาดั่งฟัน แทงคนไม่เข้า (ข้าวเกรียบงา)”

“อะไรเอ๋ย กลับไป กลับมา เล่นบนเวหา (ข้าวเกรียบว่าว)” และ “อะไรเอ๋ย เขาให้เป็นซี แต่ไม่มีสีล (กล้วยบวชชี)” ซึ่งตัวปริศนาคำทายจะอธิบายลักษณะของคำตอบ ให้ผู้ทายเห็นภาพของอาหารชนิดนั้น ๆ

นอกจากนี้ในปริศนาคำทายของไทยยังปรากฏให้เห็นถึงวัฒนธรรมการกินหมาก ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย ไม่มีตีนก็รู้จักยัน ไม่มีฟันก็รู้จักกัด (หมาก, ปูน)” ตัวปริศนาสื่อความหมายให้รู้ว่าคนแก่ไม่มีฟันก็กินอาหารชนิดนี้ ก็คือหมากนั่นเอง ซึ่งในสมัยก่อนชาวไทยนิยมกินหมากกับพลู (และปูนแดง) โดยมากจะนำใบพลูที่ไม่แก่ หรืออ่อนจนเกินไป มาทาด้วยปูนแดง แล้วกินกับหมากที่หั่นเป็นชิ้นเล็กๆ เคี้ยวด้วยกัน จะมีน้ำหมากสีแดง ซึ่งจะต้องบ้วนทิ้ง การกินหมากทำให้ฟันดำ แต่ปากแดง ในสมัยโบราณ ชาวไทยทั้งหญิงชาย ตั้งแต่วัยรุ่นจนถึงวัยชราล้วนแต่กินมากทั้งสิ้น (มูลนิธิสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง, 2542: 7001) แต่วัฒนธรรมทางด้านอาหารของทั้งชาติจีนและไทยในปริศนาคำทายไม่ปรากฏการรับหรือส่งวัฒนธรรมการกินแก่กันและกันอาจเป็นเพราะชาวจีนและไทยนิยมรับประทานอาหารที่รสชาติต่างกัน

1.3 สิ่งของเครื่องใช้

สิ่งของเครื่องใช้ที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย ปรากฏอย่างหลากหลาย สิ่งของเครื่องใช้ส่วนใหญ่ที่ปรากฏมักเป็นสิ่งของเครื่องใช้พื้นถิ่นของชาติทั้งสอง และสิ่งของเครื่องใช้บางประเภทก็เกิดขึ้น โดยการรับอิทธิพลระหว่างกัน

ปริศนาคำทายของไทยได้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งของเครื่องใช้หลายประเภท ทั้งเครื่องจักสาน เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องมือประกอบอาชีพ เครื่องใช้ในชีวิตประจำวัน และเครื่องใช้ในงานศิลปะ เช่น ตะเกียบ ในปริศนาคำทาย

yíyàng xì cháng jié bàn chéng shuāng
 一样细长，结伴成双，
 zhīchī fàn cài bùhē xītāng kuàizi
 只吃饭菜不喝稀汤。(筷子)

เล็กยาวเท่ากัน รวมกันเป็นคู่ กินแต่อาหาร ไม่ดื่มน้ำแกง (ตะเกียบ)

สมัยโบราณชาวจีนเคยใช้มือรับประทานอาหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งนิ้วชี้ ซึ่งมีบทบาทสำคัญมาก และเป็นที่มาของชื่อนี้ด้วย เพราะว่าคนสมัยก่อนใช้นิ้วชี้กินอาหารเป็นหลัก ดังนั้นภาษาจีนจึงเรียกนิ้วชี้ว่า “สี่จื่อ” ซึ่งแปลตามตัวได้ว่า “นิ้วกิน” ตะเกียบนั้นเพิ่งเกิดขึ้นมาภายหลัง ตะเกียบสมัยโบราณเรียกว่า “จู้” ทำมาจากไม้หรือไม้ไผ่จึงเก็บรักษายากเพราะหุเปื่อยง่าย ได้มีการค้นพบตะเกียบทองแดงยาวยี่สิบกว่าเซนติเมตร ซึ่งมีอายุห่างจากปัจจุบันถึงสองพันกว่าปี (ราวในยุคเดียวกับขงจื่อ) ที่มณฑลยูนนาน (อวินหนาน) ซึ่งถือว่าเป็นตะเกียบที่เก่าแก่ที่สุดที่เคยค้นพบมา วิทยาลัยภาษาปักกิ่ง, มหาวิทยาลัยครุหนานเจิง และมหาวิทยาลัยครูอันฮุย. (2550:189)

ในปริศนาคำทาย

gǔ rén liú xià yī zuò qiáo yì biān duō lái yì biān shǎo
 古人留下一座桥，一边多来一边少，

เมื่อคนโบราณสร้างสะพานมาแห่งหนึ่ง ข้างหนึ่งมากข้างหนึ่งน้อย

shǎo de yào bǐ duō de duō duō de yào bǐ shǎo de shǎo suàn pán
 少的要比多的多，多的要比少的少。(算盘)

ข้างที่น้อยมีมากกว่า ข้างที่มากมีน้อยกว่า (ลูกคิด)

ซึ่งลูกคิดเป็นปลายสมัยราชวงศ์ซันตะวันออก บันทึกซูจี้ได้บันทึกว่าการคำนวณแบบโบราณนั้นมีถึง 14 วิธี หนึ่งในนั้นคือการคำนวณด้วยลูกคิด ลักษณะของลูกคิด คือส่วนโครงใช้ไม้ทรงเหลี่ยมสามท่อนติดกันตามแนวขวาง แล้วใช้ไม้กลมซี่เล็กเสียบทะลุโครงท่อนกลาง ไม้ซี่กลมพวกนี้จะใช้ร้อยลูกคิดซึ่งสามารถเลื่อนหรือขยับได้ ไม้คั่นกลางนั้นกำหนดหลักของตัวเลขด้านบนและด้านล่าง ทุกหลักจะมี 5 เม็ดประกอบด้วยด้านบนหนึ่งเม็ดและด้านล่างสี่เม็ด ค่าของลูกคิดด้านบนกับด้านล่างสี่เม็ดยังไม่เท่ากัน ด้านบนหนึ่งเม็ดเท่ากับหน้าหน่วย ส่วนด้านล่างแต่ละเม็ดแทนค่าหนึ่งหน่วย เวลาคิดคำนวณจะเลื่อนลูกคิดบนและล่างที่ต้องการแสดงค่าเข้าหาแกนไม้แนวขวางตรงกลาง แต่ละลูกจะบังคับด้วยเส้นแนวขวางและแนวนอน ลูกคิดแต่ละลูกเหมือนสิ่งทอที่มีเส้นแนวนอนและแนวขวางเป็นเกณฑ์ ดังนั้นจึงเรียกว่าแนวนอนแนวตั้งสามส่วน ลักษณะแบบนี้เป็นลักษณะของลูกคิดแบบดั้งเดิมที่สุด วิทยาลัยภาษาปักกิ่ง, มหาวิทยาลัยครุหนานเจิง และมหาวิทยาลัยครูอันฮุย. (2550:119)

shēn shì zhú tóu shì máo
身是竹，头是毛，
ตัวเป็นไผ่ หัวเป็นขน

wūpén lǐ chī shí bái zhǐ shàng yáotóu máobǐ
乌盆里吃食，白纸上摇头。(毛笔)

กินอาหารในกะละมังดำ สายหัวบนกระดาษขาว (พู่กัน)

เมืองซูโจวในมณฑลอันฮุยเป็นแหล่งผลิตหมึกที่ดีที่สุดของจีน หมึกซูม่อเริ่มผลิตครั้งแรกในสมัยราชวงศ์ถังถึงปัจจุบันนี้มีประวัติศาสตร์มาเป็นเวลาประมาณพันกว่าปีแล้ว อีกทั้งวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตหมึกซูม่อยังใช้เป็นส่วนผสมของยาจีนและเครื่องหอมที่มีชื่ออีกด้วย บางทีก็ใช้ผสมกับทองคำ ดังนั้นหมึกชนิดนี้ไม่เพียงแต่จะมีสีดำาวนวลเท่านั้น ซ้ำยังมีกลิ่นหอมกรุ่น และยังสามารถเก็บรักษาไว้ใช้ได้นานเป็นสิบ ๆ ปี วิทยาลัยภาษาปักกิ่ง, มหาวิทยาลัยครุหนานเจิง และมหาวิทยาลัยครุอันฮุย. (2550:215)

นอกจากสิ่งของเครื่องใช้ที่กล่าวไปข้างต้นซึ่งถือว่าเป็นเอกลักษณ์อันโดดเด่นของชาวจีนแล้ว ยังมีสิ่งของเครื่องใช้อีกมากมายที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีน เช่น ถ้วย หมึก คันไถ กาน้ำชา เป็นต้น

ส่วนปริศนาคำทายของไทยได้สะท้อนให้เห็นถึงสิ่งของเครื่องใช้หลายประเภท ทั้งเครื่องจักสาน เครื่องใช้ในครัวเรือน และเครื่องมือประกอบอาชีพ

เครื่องจักสานที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยปรากฏเป็นจำนวนมาก เนื่องจากปริศนาคำทายเป็นวรรณกรรมพื้นบ้านประเภทหนึ่งที่มีมักจะหยิบยกเอาสิ่งใกล้ตัวหรือในชีวิตประจำวัน มาสร้างเป็นปริศนาคำทาย เช่น “อะไรเอ๋ย มีหัวสองหัว มีตัวอันเดียว (ไม้คาน)” ปริศนาคำทายนี้กล่าวถึงไม้คานโดยอธิบายว่ามีสองหัว แต่มีตัวเดียว ซึ่งลักษณะของไม้คานก็เป็นเช่นนั้น หรือ “อะไรเอ๋ย วงกลมเหมือนพระจันทร์ กระแทก กระนั้นอยู่ได้สะคือ (กระดังฝัดข้าว)” เป็นปริศนาคำทายที่เปรียบเทียบกลมของเครื่องใช้ชนิดนี้กับพระจันทร์ และลักษณะการใช้ต้องถือในระดับได้สะคือและโยกตัว (กระแทกกระทั้น) ซึ่งภาษาที่ใช้ในปริศนาคำทายนี้ นอกจากจะเป็นการอธิบายลักษณะและวิธีการใช้กระดังฝัดข้าวแล้ว ภาษาที่ใช้ในปริศนาคำทายนี้ยังเป็นคำที่สื่อในเชิงเพศ

เช่นเดียวกับภาษาที่ใช้ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย ทับกันค่อยๆ มีน้ำย่อยออกมา (โม้แป้ง)” ก็เป็นการใช้ภาษาที่มีลักษณะสองแง่สองง่าม ซึ่ให้ผู้ทายปริศนาเกิดภาพเชิงเพศ ไม่ว่าจะเป็นคำว่า “ทับกัน” หรือ “น้ำ...ออกมา” ซึ่งแท้จริงแล้วคำตอบก็คือ “โม้แป้ง” ซึ่งไม่ เป็นเครื่องบดชนิดหนึ่งทำด้วยหิน รูปร่างคล้ายสีข้าว มี 2 ส่วน ส่วนบนซึ่งเรียกว่า ลูกโม้นั้น มีมือถือสำหรับหมุน และมีรูสำหรับกรอกเมล็ดพืช เมื่อหมุนลูกโม้จะบด เมล็ดพืชให้ละเอียด

และไหลลงสู่ส่วนล่างซึ่งมีลักษณะเป็นรางสำหรับรองรับอยู่เกือบ รอบลูกโม้ ด้านหนึ่งของ ส่วนล่างมีช่องเปิดให้สิ่งที่ไม่แล้วไหลลงสู่ภาชนะที่รองรับได้ โม้นี้ นอกจากจะปรากฏใน ปริศนาคำทายของไทยแล้ว ยังปรากฏในปริศนาคำทายของจีนด้วย นอกจากโม้แล้วยังปรากฏ สิ่งของเครื่องใช้ที่มีการรับอิทธิพลระหว่างกัน คือ กระจต่ายขูดมะพร้าว ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย พระก็ไม่ไซ้พระ เณรก็ไม่ไซ้เณรต้องประเคน 2 มือ (กระจต่ายขูดมะพร้าว)” สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง (2545: 258) กล่าวว่ากระจต่ายขูดที่ใช้ในภาคกลางมี 2 แบบ ได้แก่ กระจต่ายไทยและกระจต่ายจีน กระจต่ายไทย คือ กระจต่ายขูดที่ทำเป็นรูปสัตว์ ส่วน กระจต่ายจีน คือ รูปแบบที่ทำเป็นแผ่นไม้ แล้วเอาตะปูทองเหลืองตอกเรียงเป็นแผงเข้ากับแผ่นไม้ ส่วน เหตุที่เรียกว่า กระจต่ายจีน เพราะคนจีนเป็นผู้คิดประดิษฐ์ขึ้น นอกจากนี้สิ่งของเครื่องใช้ที่ เกี่ยวข้องกับอาชีพที่น่าสนใจที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยอีกชนิดหนึ่งคือ กบไสไม้ ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย กินข้างล่าง ขี้ข้างบน (กบไสไม้)” เพราะสิ่งของชนิดนี้เป็นสิ่งที่ไทย รับเอากบไสไม้ของจีนมาใช้ ซึ่งสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง (2545: 108) กล่าวว่า “กบ ที่เป็นเครื่องมือสำหรับไสไม้ให้เรียบนี้ นับว่าเป็นเครื่องมือของช่างไม้จีนมาก่อน ซึ่งจีน กลางเรียกว่า “เผา” จีนแต่จิวออกเสียงว่า “ติน” ช่างไม้ไทยรับเอากบของจีนมาใช้แต่ไม่เรียกตาม ภาษาจีน กำหนดชื่อเรียกเอาตามลักษณะซึ่งคล้ายกบว่า “กบ”

1.4 สิ่งก่อสร้าง

สิ่งก่อสร้างที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนกับไทย เป็นสิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวข้องทั้งด้าน ศาสนา ความเชื่อ การประกอบอาชีพ และที่อยู่อาศัย

สิ่งก่อสร้างที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่สื่อได้ถึงความเป็น คนไทย เช่น บ้านเรือนไทย เจดีย์ และศาลพระภูมิ เป็นต้น

บ้านเรือนไทยถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ของชาวไทย เนื่องจากมีรูปแบบของเรือนและ วิธีการปลูกเรือนมีหลักการและวิธีการซึ่งได้รับการปรับปรุงจนกลายเป็นทั้งศาสตร์และศิลปะ ชั้นสูงสาขาหนึ่ง คุณค่าของแบบอย่างเรือนเหล่านี้เป็นสิ่งแสดงออกในด้านวัฒนธรรมของคน ที่เป็นเจ้าของวัฒนธรรมไทย โดยแท้ ปรากฏในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย กลางวันพาลูกยีน กลางคืนพาลูกนอน (บันไดเรือนไทย)” ในตัวปริศนาคำทายแม้จะมีคำตอบเพียง “บันไดเรือน ไทย” และในตัวปริศนาเองก็กล่าวถึงแค่เพียงวิถีชีวิตของชาวไทยที่อาศัยอยู่ในบ้านเรือนไทย (แบบชาวบ้าน) ว่า “กลางวันพาลูกยีน” ก็คือในตอนกลางวันจะนำเอาบันไดเรือนมาตั้งไว้

สำหรับเดินขึ้นลง แต่เมื่อตกกลางคืน ในตัวปริศนากล่าวว่า “กลางคืนพาลูกนอน” หมายความว่า ชาวบ้านจะซักหรือเก็บบันไดขึ้นในตอนกลางคืน เพื่อความปลอดภัยด้วยประการหนึ่ง แม้ว่าในปริศนาคำทายจะกล่าวเพียงบันไดของเรือนแต่ก็สามารถทำให้มองเห็นความเป็นเอกลักษณ์ของบ้านเรือนไทยได้

นอกจากนี้ในปริศนาคำทายของไทยยังปรากฏสิ่งก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อของชาวไทยอย่างแน่นแฟ้น และน่าสนใจยิ่งคือ เจดีย์ และ ศาลพระภูมิ ซึ่งเป็นคำตอบในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย ชาวพลอดมิแต่ยอดไม่มีใบ (เจดีย์)” และ “อะไรเอ๋ย บ้านหนึ่งหลังตั้งอยู่บนเสาเดียว (ศาลพระภูมิ)” ตามลำดับ ในปริศนาคำทายแรกเป็นการอธิบายถึงลักษณะของคำตอบคือเจดีย์ว่าเป็นสิ่งที่มีสีขาว และกล่าวให้ผู้ตอบปริศนาคิดไปทางที่ไม่ใช่คำตอบว่า “มีแต่ยอดไม่มีใบ” เจดีย์เป็นสิ่งก่อสร้างที่สร้างขึ้นสำหรับบรรจุสิ่งที่มีพระธาตุของสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นต้น โดยเหตุที่สถานที่ประเภทนี้เป็นที่บรรจุหรือประดิษฐานสิ่งนับถือจึงมีนามเรียกว่า “เจดีย์” (สารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคอีสาน, 2545: 786)

ส่วน “อะไรเอ๋ย บ้านหนึ่งหลังตั้งอยู่บนเสาเดียว” ก็เป็นการอธิบายลักษณะสิ่งก่อสร้างที่เป็นคำตอบของปริศนาคำทาย ซึ่งก็คือ “ศาลพระภูมิ” คนไทยโดยส่วนใหญ่จะทราบว่าคำว่า “บ้านเสาเดียว” มักหมายถึงศาลพระภูมิ เพราะศาลชนิดอื่นบ้างก็มีสี่เสา จึงถือได้ว่าการสร้างปริศนาคำทายโดยส่วนใหญ่เป็นสิ่งที่อยู่รอบตัวแทบทั้งสิ้น

ส่วนในปริศนาคำทายของจีนสิ่งก่อสร้างที่ปรากฏเพียง “บ่อน้ำ” ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งก่อสร้างที่มีอยู่ทุกครัวเรือนในอดีต รวมถึงในประเทศไทยด้วย ดังปรากฏในปริศนาคำทาย

liǎngtuǐ chākāi lòuchū gè dà jiāhuǒ

两腿岔开，漏出个大家伙，

ยื่นอ้าขา ของใหญ่ออกมาตรงกลาง

jìn de shíhòu gǔgǔ de bá chū lái de shíhòu dīdā jǐngzhōng tíshuǐ

进的时候 汩汩的，拔出来的时候 滴答 (井中提水)

ตอนเข้ามีเสียงน้ำดัง “กู่ กู่” ตอนออกมีเสียงน้ำหยดดัง “ติ ตา” (คนตักน้ำในบ่อน้ำ)

1.5 การละเล่น

การละเล่นเป็นเกิดจากการช่างคิดช่างจินตนาการและความสร้างสรรค์ การสังเกตสิ่งรอบตัว และการใฝ่เรียนรู้ใฝ่เรียน การละเล่นที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนและไทยมีจำนวนไม่มากนักโดยเฉพาะในปริศนาคำทายของไทย ปรากฏเพียง “การเล่นหมากรุก” จากปริศนาคำทาย “สี่มุม สี่แฉ่ สี่แคว่จัตุรัส ผู้คนแออัดมาพันกันตาย เหลือแต่ชายสองคน (หมากรุก)” ซึ่งตัวปริศนาได้กล่าวอธิบายถึงลักษณะของการเล่นหมากรุก โดยกล่าวเปรียบเทียบ

ตัวหมากเป็น “ผู้คนแออัดฆ่าฟันกันตาย” และตัวขุนเป็น “เหลือแต่นายสองคน” หมากรุกเป็นการละเล่นที่ได้แพร่หลายไปตามหมู่เจ้านาย ไพร่พล หมู่ทหาร ข้าราชการบริพาร และเข้าถึงหมู่ประชาชนในที่สุด หนังสือหมากรุกไทย (มปป.) กล่าวถึงที่มาของการเล่นหมากรุกได้อ่างน่าสนใจว่า “ปฐมกษัตริย์จีน ชื่อพระเจ้าฟูฮี้ กิดตำราหมากรุกพิชัยยุทธตีเมืองเซินสีงของชาวอัลไต หรือชาวไทยในอดีตเมื่อราว 2337 ปี ก่อนพุทธศักราช จนชาวอัลไตได้ถอยร่นไปทางทิศใต้และทางทิศตะวันออก และมีการอพยพมาตั้งอาณาจักรฮายลาวครั้งแรกเมื่อ 32 ปี ก่อนพุทธศักราช ต่อมาหลังจากที่อาณาจักรฮายลาวแตก ชาวอัลไตก็ถอยร่นข้ามแม่น้ำโขง มาตั้งนครโยนก ประมาณปี พ.ศ.20 มีกษัตริย์ปกครองและได้มีพระพุทธรูปสำริดแพร่เข้ามา” ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่าต้นกำเนิดของการเล่นหมากรุกไทยก็คือประเทศจีนนั่นเอง ซึ่งในปริศนาคำทายของจีนก็ปรากฏการละเล่นหมากรุกว่า

xiǎoxiǎo yī zhànchǎng yǒu bīng yòu yǒu jiāng
 小小一战场，有兵又有将，
 สมรภูมิล็กๆ แห่งหนึ่ง มีไพร่พลและก็มีขุนพล

liǎnggè yuánshuài duìmiàn zuò pīngpīng pāngpāng shāyīchǎng xiàngqí
 两个元帅对面坐，乒乒乓乓杀一场。(象棋)
 จอมพล 2 คนนั่งประจันหน้า ปิงปิง ปังปัง ฆ่ากันไป 1 ยก (หมากรุกจีน)

ซึ่งหมากรุกจีน ในสมัยโบราณเรียกว่า “เซียงซี” เริ่มมีการเรียนหมากรุกเมื่อสมัยจ้านกั๋ว โดยเป็นเกมการต่อสู้ที่กองทัพสองกองทัพตั้งป้อมปราการตามแบบในสมัยจ้านกั๋ว เมื่อมาถึงในสมัยราชวงศ์ถังหมากรุกได้รับความนิยมทั่วไป ต่อมาในสมัยราชวงศ์ซ่งหมากรุกจีนได้มีรูปแบบพื้นฐานที่ค่อนข้างแน่นอน และเป็นที่ยอมรับไปทั่วประเทศ วิทยาลัยภาษาปักกิ่ง, มหาวิทยาลัยครุหนานเจิง และมหาวิทยาลัยครุอันฮุย. (2550:204)

นอกจากนี้ในปริศนาคำทายของจีนยังสะท้อนให้เห็นถึงการละเล่นอีกหลายประเภท เช่น การเล่นว่าว ในปริศนาคำทาย

xiànr ér bǎ tā lā ài zài kōng zhōng shuǎ
 线儿把它拉，爱在空中耍，
 ใช้เชือกด้ายดึงมัน มันชอบเล่นอยู่บนฟ้า
 búpà dàfēng chuī jiùpà yǔshuǐ dǎ fēngzhēng
 不怕大风吹，就怕雨水打。(风筝)
 ไม่กลัวพายุพัด กลัวก็แต่น้ำฝนซัด (ว่าว)”

ซึ่งว่าว ในสมัยโบราณนั้นเรียกว่า “จือฮวน” (เหยี่ยวกระดาษ) “ฮ่าวจือ” (เหยี่ยวนกกระดาษ) เป็นสิ่งที่ชาวจีนได้ประดิษฐ์คิดค้นขึ้นมา เล่ากันว่าเมื่อสองพันปีก่อนหลู่ป่านช่างฝีมือยอดเยี่ยมของจีน ได้เหล่าไม้ไผ่เป็นนกไม้ที่สามารถบินได้ในสมัย 5 ราชวงศ์มีผู้ที่ชื่อว่าหลี่เย่ ได้ใช้กระดาษ

ติดเป็นเหยี่ยวกระดาษ ใช้เชือกร้อยติดปล่อยให้ลอยไปในอากาศ ต่อมาคนโบราณได้ใช้เส้นไหมติดลงไปให้หัวเหยี่ยวกระดาษ พอลมพัดเส้นไหม ก็เกิดเสียงคล้ายกับเสียงของพิณคู่เจิง นับตั้งแต่นั้นมาผู้คนจึงได้เรียกเหยี่ยวกระดาษนี้ว่า “เฟิงเจิง” ซึ่งก็คือว่า หลังจากว่าวได้ถือกำเนิดขึ้นแล้วก็ได้เคยถูกใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารของกองทหารด้วย และการเล่นประทัด ในปริศนาคำทาย วิทยาลัยภาษาปักกิ่ง, มหาวิทยาลัยครุหนานเจิง และมหาวิทยาลัยครุอันฮุย. (2550:197)

chángcháng yīchuàn hóng guǒzi liǎnggè liǎnggè jié duìzi
长 长 一 串 红 果 子 ， 两 个 两 个 结 对 子 ，

ผลไม้สีแดงพวงยาวๆ ผูกทีละ 2 ลูกเป็นคู่ๆ

yàoshi zhele huǒ sàiguò bào dòuzi bàozhú
要 是 着 了 火 ， 赛 过 爆 豆 子 。 (爆 竹)

ถ้าหากคิดไฟเข้า มันดังกว่าระเบิดถั่ว (ประทัด)

ซึ่งประทัดมีมาตั้งแต่ในสมัยราชวงศ์ “ฮั่น” ไม่ได้ทำจากกระดาษแต่ทำมาจากไม้ไผ่ เมื่อเทศกาลปีใหม่มาถึงชาวบ้านจึงนำไม้ไผ่มาเผาหน้าบ้าน เพราะมีความเชื่อว่าเมื่อเผาแล้วเกิดเสียงดังจะเป็นการขับไล่ผีและสิ่งชั่วร้าย ต่อมาในราชวงศ์ WeiJing จึงมีการจุดประทัด และเมื่อเทศกาลตรุษจีนจึงมีเสียงประทัดดังไปทั่ว (Tan Chunhong, 2009: 2) เป็นต้น

1.6 เครื่องดนตรี

เครื่องดนตรีเป็นสิ่งที่แสดงถึงควมมีอารยธรรมและความเจริญรุ่งเรืองของชาตินั้นๆ การศึกษาวัฒนธรรมเกี่ยวกับดนตรีที่สะท้อนหรือปรากฏจากปริศนาคำทายของจีนกับไทย ทำให้เห็นถึงศิลปะทางด้านดนตรีของทั้งสองชาติ

ในปริศนาคำทายของจีนปรากฏเครื่องดนตรีหลายชนิด ไม่ว่าจะเป็นขลุ่ย ในปริศนาคำทาย

zhú shēnzi zuǐbā duō rén rén shuō tā ài chàngē
竹 身 子 ， 嘴 巴 多 ， 人 人 说 他 爱 唱 歌 ，

ตัวเป็นไผ่ มีปากมาก ใครใครบอกรับชอบร้องเพลง

ruòshì wǔzhù tāde zuǐ yuè wǔ tā jiù yuè chàngē dízǐ
若 是 捂 住 它 的 嘴 ， 越 捂 它 就 越 唱 歌 。 (笛 子) ”

ถ้าหากอุดปากของมันไว้ ยิ่งอุดเท่าไรมันก็ยิ่งร้องเพลง (ขลุ่ย)

ซึ่งจากการศึกษาพบว่าขลุ่ย ทำมาจากไม้ไผ่ มีการบันทึกการใช้ขลุ่ยตั้งแต่ราชวงศ์

“ฮั่น” หลังจากสมัย “ซี ฮั่น” ขลุ่ยเป็นที่นิยมทั่วประเทศ กลายเป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมมากที่สุดของประชาชน (Jian Qile, 1997:10-11) และกลอง ในปริศนาคำทาย

liǎnpí hòu dǔzi kōng dǎ tā sān gùnzi tāhǎn dōngdōngdōng gǔ
脸 皮 厚 ， 肚 子 空 ， 打 它 三 棍 子 ， 它 喊 “ 咚 咚 咚 ” 。 (鼓)

หน้าหนา ท้องว่างเปล่า ตีมันสามที มันตะโกน “ตุง ตุง ตุง” (กลอง)

กลองเป็นเครื่องดนตรีที่เกิดขึ้นเมื่อ 3000 ปีก่อน มีตั้งแต่ราชวงศ์ ชัง กลองเป็นเครื่องดนตรีที่ขาดไม่ได้ในการรำและการแสดงต่าง ๆ ในเวลานั้น ผู้ตีกลองที่มีชื่อเสียงเกิดขึ้นในราชวงศ์ Tang กลองในปัจจุบันนี้มีหลายชนิด และมีเอกลักษณ์และวิธีการตีเฉพาะของตนเอง (Jian Qile, 1997: 62)

ส่วนปริศนาคำทายของไทยที่นำมาศึกษา พบการกล่าวถึงเครื่องดนตรีชนิดเดียวคือ “ปี่” ในปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย แม่ไก่เอาขันขัน (ปี่) (351)” ปริศนาคำทายนี้สร้างมาจากวิธีการจับปีฆะเป่า เพราะขันของปี่ที่มีลักษณะบานออกตอนปลาย จึงนำมาเปรียบเป็นไก่ที่เอากันขัน ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของปี่ที่กล่าวถึงในเอกสารออนไลน์ (ปัญญาไทย:<http://www.panyathai.or.th>) ว่าปี่เป็นเครื่องดนตรีประเภทเครื่องเป่า ตามปรกติ “เล่าปี่” ทำด้วยไม้แก่นหรือไม้จริง เช่น ไม้ชิงชัน ไม้พะยุง ต่อมาผู้มีผู้นำวัดอุยงอย่างอื่นมาทำเล่าปี่ เช่น งา สีลา โดยกลึงให้เป็นรูปบานหัวบานท้าย ช่วงกลางป่อง เจาะภายในกลวงตลอด

2. วัฒนธรรมทางจิตใจ (Non – Material Culture)

วัฒนธรรมทางจิตใจ (Non – Material Culture) ได้แก่ แบบอย่างของการปฏิบัติหรือแนวทางแห่งความคิด ความเชื่อ ในการศึกษาครั้งนี้คือ ศาสนาและความเชื่อ วรรณคดีและศิลปะ

2.1 ศาสนา และ ความเชื่อ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2542 (2542: 1100) ได้ให้คำนิยามไว้ว่า ศาสนาคือ ลัทธิความเชื่อถือของมนุษย์อันมีหลักคือ แสดงกำเนิดและความสิ้นสุดของโลกเป็นต้น อันเป็นไปในฝ่ายปรมาตม์ประการหนึ่ง แสดงหลักธรรมเกี่ยวกับบุญบาปอันเป็นไปในฝ่ายศีลธรรมประการหนึ่ง พร้อมทั้งลัทธิพิธีที่กระทำตามความเห็นหรือตามคำสั่งสอนในความเชื่อถืออันนั้น ๆ ส่วนความเชื่อเป็นสิ่งที่สั่งสมกันมาเป็นเวลานาน จากรุ่นสู่รุ่น เป็นมรดกตกทอดทางวัฒนธรรม ความเชื่อมีผลต่อการดำรงชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรในแต่ละท้องถิ่น ซึ่งแต่ละท้องถิ่นก็จะมี ความเชื่อ และประเพณี ปฏิบัติ ทำแตกต่างกันไปตามแต่ละสังคมนั้นๆ อาทิเช่นการฝังศพของแต่ละเชื้อชาติ ศาสนา ก็จะมีพิธีกรรม พิธีการที่แตกต่างกันออกไป ทั้งศาสนาและความเชื่อถือเป็นรากฐานของสังคม ในการศึกษาวัฒนธรรมในปริศนาคำทายของจีนกับไทย พบว่ามีสิ่งที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อปรากฏหลายประการ

ปริศนาคำทายของจีนสะท้อนให้เห็นถึงศาสนาและความเชื่อหลายประการ ส่วนใหญ่เป็นความเชื่อเรื่องบุคคลและสัตว์ที่เป็นมงคลของชาวจีน เช่นความเชื่อเรื่องนางฟ้าชื่อฉงเอ๋อที่ปรากฏในปริศนาคำทาย

míngzì jiào chuán bùxiàng chuán bùzài shuǐlǐ fēi tiānbiān
 名字叫 船 不像 船，不在 水里 飞 天边，
 tàikōng àomì tā tànsuǒ chángé jiějiě xiào kāihuái yǔzhòufēichuán
 太空 奥秘 它 探索， 嫦娥 姐姐 笑 开怀。(宇宙 飞船) ”

มีชื่อเรียกว่าเรือแต่ไม่เหมือนเรือ ไม่อยู่ในน้ำกลับบินตามขอบฟ้า อวกาศอันลึกลับ มันสำรวจหาอย่างลึกล้ำ พี่ฉิ่งเอ๋อยิ้มแฉ่งอย่างเบิกบาน (ยานอวกาศ) ซึ่งมีเรื่องเล่าประกอบความเชื่อที่ว่าฉิ่งเอ๋อเป็นนางฟ้าที่สวยงามและนำโชคให้แก่ชาวบ้าน เล่ากันว่า “ฉิ่งเอ๋อ” เป็นภรรยาของ “羿(yì)(อี้)” ซึ่ง “อี้” เป็นผู้ที่ยิงพระอาทิตย์ก้าดวง จึงได้ยาที่กินแล้วมีชีวิตอมตะ ฉิ่งเอ๋อแอบกินยานั้นจึงทำให้ลอยไปบนพระจันทร์กลับมายังพื้นโลกไม่ได้ ความเชื่อของคนโบราณที่ว่าบนพระจันทร์มีนางฟ้าเกิดจากรูปสัตว์และสิ่งธรรมชาติที่ชาวพื้นเมืองถือเป็นสัญลักษณ์แห่งเผ่าของตน (Tan Chunhong, 2009: 160)

ความเชื่อเรื่อง “กิเลน” ในปริศนา

qílín dào le běijí huì biànchéng shénme bīngqílín bīngqílín
 麒麟 到了 北极 会 变成 什么? (冰淇淋 (冰麒麟))
 ม้าบินไปที่ขั้วโลกเหนือจะกลายเป็นอะไร (ไอศกรีม(กิเลน))

ซึ่งมีเรื่องเล่าว่านิทานเกี่ยวกับ “麒麟(qílín) (กิเลน)” มีตั้งแต่สมัย Zhou ในยุคนั้น “กิเลน” และ “มังกร”, “หงส์” และ “เต่า” รวมเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ส่วนคำว่า “麒(qí)” เป็นตัวผู้ “麟(lín)” เป็นตัวเมีย เล่ากันว่า กิเลนมีนิสัยอ่อนโยน และเป็นสิ่งนำโชค แท้จริงแล้วกิเลนไม่มีอยู่จริง แต่เป็นเพียงสิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ในจินตนาการของชาวบ้าน ชาวบ้านยังมีความเชื่อที่สามารถขอลูกได้จาก กิเลน เล่ากันว่ามีผู้วาดรูปคนหนึ่งชอบวาดรูปกิเลน ในห้องเขาเต็มไปด้วยรูป กิเลน แต่ผู้วาดรูปคนนี้อายุมากแล้วแต่ไม่มีลูก คืนหนึ่งเขาได้เห็นกิเลนสีทองคู่หนึ่งเดินเข้ามา โดยมีเด็กคนหนึ่งขี่หลังอยู่ ผู้วาดรูปคนนั้นรีบเข้าไปอุ้มเด็กคนนั้น พอตื่นขึ้นจึงรู้ว่าเป็นความฝัน ปีต่อมาภรรยาของเขาได้คลอดลูกชาย ผู้ปกครองประเทศก็ใช้ความเชื่อนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการปกครอง โดยการปล่อยข่าวว่า กิเลนได้แสดงอิทธิฤทธิ์ปาฏิหาริย์ เพื่อแสดงความยิ่งใหญ่ของตน (Tan Chunhong, 2009: 65-66) เป็นต้น

ส่วนปริศนาคำทายของไทยสะท้อนให้เห็นถึงศาสนาและความเชื่อทั้งในแง่ของบุคคลและสิ่งของ ในแง่ของบุคคลที่ปรากฏในปริศนาคำทายมักเป็นการกล่าวถึงพระกับแม่ชี เช่น “อะไรเอ่ย ข้างนอกเป็นชี ข้างในเป็นพระ (ไข่)” ปริศนาคำทายนี้เปรียบว่าแม่ชีซึ่งห่มขาวเป็นไข่ด้านนอกคือไข่ขาว และพระซึ่งห่มเหลืองเป็นไข่ด้านในคือไข่แดง และปริศนาคำทาย “อะไรเอ่ย ชีอะไรไม่อยู่วัด (She go to School)” หรือ “อะไรเอ่ย ชีอะไรมาทั้งปี (ชีวาส ริกัลปี)” ปริศนาคำทายทั้งสองนี้แม้จะเป็นปริศนาฮาเฮแต่ก็สะท้อนให้เห็นถึงบุคคลในศาสนา คือแม่ชี ซึ่งแม่ชี

คือหญิงที่ตกลงใจใครที่จะบวชเพื่อศึกษาค้นคว้าหลักธรรมคำสอนเพื่อเป็นหลักปฏิบัติและช่วยพระภิกษุสงฆ์เผยแผ่พระพุทธศาสนาอีกทางหนึ่ง เป็นธรรมดาทั่วไปที่จะกล่าวถึงพระสงฆ์และแม่ชีไม่ได้ แต่เมื่อนำมากล่าวในเชิงล้อเลียนในปริศนาคำทายย่อมถือเป็นศิลปะในการใช้ภาษาที่แยบยล

นอกจากนี้ในปริศนาคำทายของไทยได้สะท้อนถึงวัตถุที่เกี่ยวข้องกับศาสนาและความเชื่อของชาวไทยอีกหลายประการ เช่น ดอกบัว ระฆัง ข้าวตอก เทียนและรูป เมื่อศึกษาถึงที่มาและลักษณะของวัตถุเหล่านี้แล้วพบว่า รูป จากปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย กั้นแดงชี้ไหล (รูป)” เป็นสิ่งที่ไทยเรานำมาจากจีน ซึ่งในสารานุกรมวัฒนธรรมไทยภาคกลาง(2545:2836)กล่าวว่า “ส่วนเครื่องหอมชนิดที่ทำด้วยผงไม้ประสมกับของหอมต่าง ๆ พอกให้ติดกับก้านซึ่งทำด้วยไม้ไผ่ที่คนไทยเรียกว่า รูป สันนิษฐานว่าแต่เดิมเป็นของชาวจีนคิดขึ้นใช้ก่อน ภายหลังนำเข้ามาสู่เมืองไทยในลักษณะสินค้าชนิดหนึ่งคนไทยที่อยู่ในภาคกลางมีโอกาสได้รู้จักรูปอย่างจีน และได้ใช้เครื่องบูชาก่อนคนไทยในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือซึ่งอยู่ตามถิ่นที่ห่างไกลฝั่งทะเล รูปที่ชาวจีนนำเข้ามาขายจึงเป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่คนไทยตามเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ไม่ไกลฝั่งทะเล หรือตามย่านที่พ่อค้าสำเภาวงจีนสามารถเข้าไปในแผ่นดินได้ลึกเท่าที่จะไปได้ เช่น แคว้นสุโขทัย” ดังนั้นจึงเห็นได้ว่านอกจากปริศนาคำทายนี้จะกล่าวถึงรูปที่สามารถสืบค้นได้ว่าเป็นสิ่งที่มีต้นกำเนิดจากประเทศจีนแล้วยังสะท้อนให้เห็นถึงการติดต่อค้าขายระหว่างสองประเทศอีกด้วย

2.2 วรรณคดีและศิลปะ

วรรณคดีถือเป็นมรดกอันทรงคุณค่าของชาติ เพราะวรรณคดีหนังสือที่มีคุณค่าทั้งด้านเนื้อหาและศิลปะการแต่งและได้รับความ นิยมมาเป็นเวลายาวนาน ทั้งประเทศจีนและไทยเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยวรรณคดีและศิลปะประจำชาติ ในการศึกษาเปรียบเทียบวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับวรรณคดีและศิลปะในปริศนาคำทายของทั้งสองประเทศแล้วพบว่า มีวรรณคดีและศิลปะปรากฏมากมายหลายแขนง

วรรณคดีและศิลปะที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีน มีหลายเรื่อง ล้วนเป็นวรรณคดีที่โดดเด่นของชาวจีน คือเรื่อง 《水浒传》(หซวย หู จั้วน) (วีรบุรุษเขาเหลียงซาน), 《三国演义》(ซาน กั๋ว) (สามก๊ก) และ 《红楼梦》(หง โหลว เมิ่ง) (ความฝันในหอแดง) ซึ่งถือว่าเป็นสามในสี่เรื่องที่ถือว่าเป็นวรรณคดีที่สำคัญของจีน (อีกเรื่องหนึ่งที่ไม่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนที่ศึกษาในครั้งนี่คือเรื่อง 《西游记》(ซี หยิว จี้) “ไซอิ๋ว”

ส่วนศิลปะการแสดงของจีนที่ปรากฏในปริศนาคำทายของจีนคือการแสดงจิวและการแสดง “双簧 (ซวง หวง)” ซึ่งการแสดงจิว ในปริศนา

mā dǎyī jīngjù míng nǚ fù mǎ

妈 (打一京剧名) (女骑马)

แม่ (ให้ทายชื่อเรื่องหนึ่งเรื่องของการแสดง นีวปักกิ่ง) (นวิ ฟู หม่า)

“女骑马 (นวิ ฟู หม่า)” เป็นชื่อเรื่องหนึ่งของการแสดงนีวปักกิ่ง คำว่า “女 (นวิ)” กับคำว่า “马 (หม่า)” ประกอบกัน ตัวอักษรสองตัวนี้ประกอบกันเป็นคำว่า “妈 (มา)” มีความหมายว่า “แม่”

เป็นการแสดงละครประเภทโอเปร่าที่มีความยิ่งใหญ่ในประเทศจีน เป็นที่นิยมทั่วประเทศ การแสดงจิวเกิดจากการรวมการแสดงของท้องถิ่นต่างๆเข้าด้วยกันจนกลายเป็นการแสดงจิวที่ปักกิ่ง การแสดงจิวมีประวัติความเป็นมา 170 ปี การแสดงจิวประกอบด้วยการเล่น การแสดง การพูด การต่อสู้ พร้อมกับเสียงของจังหวะดนตรีที่ชัดเจน การแสดงจิวเป็นมรดกยอดเยี่ยมทางวัฒนธรรมของจีน ถึงแม้ว่าการแสดงจิวแม้จะมีประวัติไม่ยาวนานนัก แต่เป็นตัวแทนของศิลปะการแสดงที่ยิ่งใหญ่และขึ้นชื่อระดับโลก (Tan Chunhong, 2009: 42-43) การแสดงประเภทจิวนี้ก็เป็นที่รู้จักของชาวไทย

ส่วนการแสดง (双簧) ในปริศนา

xiāngèbùkāikǒuhòugèkāikǒu shuānghuáng

先不开口后个开了口。(双簧)

ข้างหน้าไม่พูด ข้างหลังพูด การแสดง 双簧 (ซวง หวง) ซึ่งเป็นการแสดงที่ไม่เป็นที่รู้จักของชาวไทย การแสดงนี้ เป็นการแสดงชนิดหนึ่งเกิดขึ้นที่ปักกิ่ง วิธีการแสดงประกอบด้วยนักแสดง 2 คน ซึ่งนักแสดงข้างหน้าจะแสดงท่าทางขยับปากแต่ไม่ออกเสียง ส่วนคนที่สองแอบซ่อนอยู่ข้างหลังคนแรก จะเป็นคนออกเสียง โดยแสดงเป็นคู่กัน ดูเหมือนนักแสดงคนแรกที่อยู่ข้างหน้าแสดงคนเดียว เล่ากันว่าการเล่นนี้เกิดขึ้นเมื่อทำยราชวงศ์ “ชิง” เนื่องจากซูสีไทเฮาชอบดูการแสดงของคนชื่อ “หวาง ผู่ เฉิง” จึงเรียกเข้ามาแสดงในวังบ่อย ๆ ครั้งหนึ่งซูสีไทเฮาเรียกนักแสดงคนดังกล่าวเข้ามาแสดง แต่เขาเป็นหัด ไม่มีเสียง “ไม่รู้ทำอะไร ในเวลานี้ลูกชายของเขาคิดฝึกการแสดงกับเขามาตลอด มีศิลปะในการแสดงจึงแนะนำพ่อของเขาว่าให้พ่อยืนอยู่ข้างหน้าแสดงท่าทาง และตัวเขาเองจะออกเสียงพร้อมกับพ่อโดยซ่อนอยู่ข้างหลัง นึกไม่ถึงว่าพ่อลูกสองคนจะแสดงได้ประสบความสำเร็จอย่างมาก ทำให้ซูสีไทเฮาชอบการแสดงนี้อย่างยิ่ง หลังจากนั้นการแสดง 双簧 (ซวง หวง) จึงเป็นการแสดงที่ได้รับความนิยม (Tan Chunhong, 2009: 42-43)

ในปริศนาคำทายของไทยที่นำมาศึกษาครั้งนี้ปรากฏวรรณคดีหลายเรื่อง รวมถึงการแสดง ซึ่งถือว่าเป็นศิลปะอีกแขนงหนึ่ง วรรณคดีที่ปรากฏในปริศนาคำทายของไทยได้กล่าวถึง ตัวละครเอกในวรรณคดี คือนางสีดา ว่า “อะไรเอ๋ย สีอะไรเอ๋ย ทำให้เกิดสงคราม (สีดา)” ซึ่งการตั้งปริศนาถามว่า “สีอะไรทำให้เกิดสงครามนั้น” หากผู้ทายปริศนามิใช่คนไทยหรือ เรียนรู้ภาษาไทยแล้วก็จะไม่สามารถตอบได้ นอกจากนี้ตัวละครอีกตัวหนึ่งที่ปรากฏในวรรณคดีที่น่าสนใจคือ “เล่าปี่” จากปริศนาคำทายที่ว่า “อะไรเอ๋ย กินเมา เป่าดัง (เล่าปี่) (เล่าปี่)” ซึ่งเล่าปี่ เป็นตัวละครในวรรณคดีเรื่องสามก๊กของจีน ซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีของคนไทย ดังนั้นจึงเห็น ความสัมพันธ์ในแง่ของวรรณคดีที่ไทยรับมาจากประเทศจีนอีกประการหนึ่ง

ส่วนการแสดงซึ่งเป็นศิลปะแขนงหนึ่งที่สะท้อนในปริศนาคำทายของไทยปรากฏทั้ง การแสดงลิเก หนังตะลุง และการรำละคร ซึ่งในตัวปริศนาคำทายได้กล่าวเป็นปัญหาเขาวัวบ้าง หรือแทนลักษณะของอีกสิ่งหนึ่งดังในตัวปริศนาคำทาย “อะไรเอ๋ย สองไม่ตรง (ยี่เก)” “อะไรเอ๋ย หนึ่งอะไรเอ๋ย ชื่อคล้ายพี่ชายของพ่อ (หนังตะลุง)” และ “อะไรเอ๋ย แคร่ร้อนๆ รำละครอยู่กลางถนน (ตำรวจจราชจร)” ซึ่งศิลปะการแสดงเหล่านี้ล้วนเป็นที่ถือว่าเป็นมรดก ของชาติไทย